

Rapport 2021/16 | For Norsk Sykepleierforbund

Organisering av faggruppene i Norsk Sykepleierforbund

Kartlegging av faggruppenes roller og oppgaver og betydning for medlemsdemokrati og faglig engasjement

Maria Amundsen, Stine Mari Godeseth og Mari Brekke Holden

Dokumentdetaljer

Tittel	Organisering av faggruppene i Norsk Sykepleierforbund
Rapportnummer	2021/16
Forfattere	Maria Amundsen, Stine Mari Godeseth og Mari Brekke Holden
ISBN	978-82-8126-519-6
Prosjektleder	Maria Amundsen
Oppdragsleder og Kvalitetssikrer	Ingeborg Rasmussen
Oppdragsgiver	Norsk Sykepleierforbund, prosjektleder Ole-Anders Stensen
Dato for ferdigstilling	1. april 2021
Kilde forsidefoto	Norsk Sykepleierforbund
Tilgjengelighet	Offentlig
Nøkkelord	Sykepleie, helse- og velferd, fagorganisasjon, organisering, kartlegging, spørreundersøkelser

Om Vista Analyse

Vista Analyse AS er et samfunnsfaglig analyseselskap med hovedvekt på økonomisk utredning, evaluering, rådgivning og forskning. Vi utfører oppdrag med høy faglig kvalitet, uavhengighet og integritet. Våre sentrale temaområder er klima, energi, samferdsel, næringsutvikling, byutvikling og velferd. Vista Analyse er vinner av Evalueringsprisen 2018.

Våre medarbeidere har meget høy akademisk kompetanse og bred erfaring innenfor konsulentvirksomhet. Ved behov benytter vi et velutviklet nettverk med selskaper og ressurspersoner nasjonalt og internasjonalt. Selskapet er i sin helhet eiet av medarbeiderne.

Forord

Vista Analyse har på oppdrag fra Norsk Sykepleierforbund (NSF) gjort en kartlegging av roller og oppgaver til faggruppene i sykepleierforbundet samt deres betydning for medlemsdemokratiet og medlemmenes faglige engasjement.

Prosjektet startet opp i desember 2020, og er ferdigstilt i april 2021.

Vi takker prosjektleder Ole-Anders Stensen og hele prosjektgruppa som jobber med utviklingsprosjektet i faggruppene i NSF for godt samarbeid og nyttige innspill og diskusjoner underveis. Vi takker også alle medlemmer i NSF som har deltatt i spørreundersøkelsen samt nøkkelpersonene i sykepleierforbundet som har stilt opp i intervjuer. Deres bidrag har vært avgjørende for gjennomføringen av dette prosjektet.

Prosjektet er gjennomført av Maria Amundsen, Stine Mari Godeseth og Mari Brekke Holden. Ingeborg Rasmussen har vært oppdragsleder og kvalitetssikrer.

1. april 2021

Maria Amundsen
Prosjektleder
Vista Analyse AS

Innhold

Sammendrag og konklusjoner	7
1 Prosjektets mandat.....	11
1.1 Kartleggingens hovedspørsmål	11
1.2 Organisering av rapporten	12
2 Metode og datagrunnlag	13
2.1 Dokumentanalyse	13
2.2 Datainnsamling	13
3 Dagens formelle organisering av faggruppene i NSF.....	17
3.1 NSF som fagforening og profesjonsforening	17
3.2 Faggruppenes plass i NSF	18
4 Faggruppenes roller og oppgaver	21
4.1 Mange oppgaver, mangfoldig rolle	21
4.2 Sentralt fagforum: møteplass, sekretariat og kontaktpunkt	23
5 Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid i NSF.....	25
5.1 Samhandling mellom faggruppene og andre deler av NSF	25
5.2 Mange utfordringer	26
5.3 Hvordan gjøre samhandlingen bedre	27
6 Dagens organisering av faggruppene i NSF	29
6.1 Ulike meninger om hvorvidt organiseringen er hensiktsmessig	29
6.2 Intern organisering og samhandling på tvers	30
6.3 Behov for en annen organisering?	30
7 Faggruppenes roller i medlemsdemokratiet	33
7.1 Faggruppenes påvirkningskraft i NSF	33
7.2 Faggruppenes demokratiske rettigheter i praksis	35
7.3 Den faglige stemmen	36
8 Faggruppenes betydning for medlemmene	39
8.1 Interessepolitikken er viktig for de fleste	39
8.2 Liten kjennskap er den vanligste årsaken til at man ikke er faggruppemedlem	42
8.3 Syn på betydning av det faglige og medlemskap i faggruppene	46
8.4 Utdanningen er viktig for faglig identitet	47
8.5 De fleste av NSF's medlemmer har et sterkt faglig engasjement	50
8.6 Faggruppene er viktig for medlemmenes faglige engasjement	51
8.7 Tilbud som styrker engasjement	52
Referanser	55
Vedlegg.....	56
A Spørreskjemaer	57

Sammendrag og konklusjoner

Norsk Sykepleierforbund (NSF) gjennomfører et utviklingsprosjekt hvor målet er å komme fram til en fremtidig organisering som skal bidra til at faggruppenes integrering og samhandling sentralt og lokalt i NSF styrkes, og at medlemsdemokratiet ivaretas. Som en del av det pågående utviklingsprosjektet har Vista Analyse gjennomført en kartlegging der formålet har vært å sammenfatte informasjon om faggruppene, og å redegjøre for utfordringer i dagens organisering av faggruppene i NSF. Kartleggingen viser at det er en bred enighet om at faggruppene har en viktig rolle i NSF, men at det mangler en felles forståelse av hva rollen er, og bør være. Samhandling på tvers av faggrupper og med andre deler av NSF vurderes som viktig, men vi finner at kvaliteten på samhandlingsprosessene varierer, og at samhandling ofte byr på utfordringer for alle parter. Uklare og urealistiske forventninger, utydelig kommunikasjon og utilstrekkelige økonomiske og administrative ressurser hos de ulike aktørene, forklarer noen av utfordringene. I tillegg pekes det på organisasjonsmessige og kulturelle barrierer som forstyrrer samhandlingsprosessene. En tydeliggjøring av faggruppenes og sentralt fagforum sine roller, funksjon og ansvar, kombinert med forventningsavklaringer der det tas hensyn til ulikheter i faggruppenes forutsetninger for å bidra, vil kunne bøte på deler av de identifiserte utfordringene. Avklaringer av roller og funksjoner vil også kunne legge et grunnlag for utviklingen av en organisasjonsstruktur som bygger opp under både faggruppene og NSF's oppgaver og funksjoner. Faglig tilhørighet og engasjement er viktig for alle NSF's medlemmer. Faggruppene bidrar til faglig engasjement, tilhørighet og oppdatert fagkunnskap. Mangel på informasjon og kjennskap til faggruppene fremmes som en viktig årsak til manglende deltagelse. Dette er det mulig å gjøre noe med, noe som også framstår som nødvendig for å styrke faggruppene plass i organisasjonen.

Spørsmål knyttet til faggruppene rolle i medlemsdemokratiet framstår som mer krevende å løse. Det argumenteres både for at faggruppene bør få en tydeligere og mer sentral rolle i NSF's medlemsdemokrati, og for at faggruppene verken bør få en større rolle eller sterkere demokratiske rettigheter enn de har i dag. Det er særlig i spørsmålet om stemmerett vi finner ulike meninger og synspunkter.

Kartleggingen er delt inn i tre temaer:

- Tema 1: Dagens integrering og samhandling mellom faggruppene og andre enheter i NSF.
- Tema 2: Status og holdninger til faggruppene rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet.
- Tema 3: Medlemmenes holdninger til medlemskap i NSF og faggruppene samt status og behov knyttet til fag- og helsepolitiske engasjement.

Kartleggingen er gjennomført på bakgrunn av informasjon samlet gjennom dokumentanalyse, spørreundersøkelse blant et representativt utvalg av yrkesaktive medlemmer i NSF, og intervju med nøkkelpersoner med ulike stillinger og verv i organisasjonen, både de som har direkte tilknytning til faggruppene og de som representerer andre deler av sykepleierforbundet.

Faggruppene formelle status i NSF

NSF er en landsomfattende fagorganisasjon for sykepleiere og jordmødre med norsk autorisasjon. NSF jobber samfunnspolitisk, fagpolitisk og interessepolitisk. Interessepolitikken i NSF er forankret gjennom et bredt nettverk av tillitsvalgte, fylkeskontorer og Forhandlingsavdelingen på hovedkontoret. Videre er

interessepolitikken juridisk forankret i arbeidstvistloven og i hovedavtalen. Fylkeslederne og forbundsledelsen i NSF har tradisjonelt hatt en god interessepolitisk forankring.

Fagpolitikken har fått en viktig plass på NSF's agenda de siste årene. Fag- og samfunnspolitikken i NSF ivaretas i dag hovedsakelig gjennom arbeidet til Fag- og helsepolitisk avdeling. Faggruppene kan tenkes å være en viktig agent for NSF's fagpolitiske arbeid, men de har per idag ingen juridisk forankring i organisasjonen. Alle faggruppene er egne rettssubjekter og står juridisk sett utenfor NSF. Den formelle organiseringen av faggruppene i NSF, deres formål, roller og oppgaver og ikke minst deres tilknytning til organisasjonen, er forankret gjennom NSF's vedtekter og Modell for faggruppene vedtekter. Ifølge vedtektene skal faggruppene bidra med å ivareta NSF's samfunnspolitiske, fagpolitiske og (i mindre grad) interessepolitiske formål. De skal også delta i flere samarbeidsfora med andre deler av sykepleierforbundet, herunder fylkesstyret og fylkesmøter, forbundsstyret og landsmøtet samt lokal fagpolitisk konferanse og samhandlingskonferanse. Faggruppene representanter har uttale- og forslagsrett, men ikke stemmerett i beslutningsorganene. Lokal fagpolitisk konferanse og samhandlingskonferanse skal legge til rette for involvering og sterkere samhandling mellom faggruppene og andre deler av organisasjonen. Faggruppene konkrete roller og oppgaver samt forventede resultater av samarbeidet er imidlertid ikke tydelig definert i styringsdokumentene.

Faggruppene roller og oppgaver bør tydeliggjøres og formidles

Faggruppene viktigste oppgaver og roller i NSF var blant temaer som ble tatt opp i intervjuer med nøkkelpersoner med ulike stillinger og verv i organisasjonen. Intervjuene tok opp hvordan rolle- og oppgavefordelingen mellom faggruppene og ulike deler av sykepleierforbundet fungerer i praksis, samt konkrete roller og oppgaver som faggrupperepresentanter har hatt i samarbeidsprosesser med avdelinger og organer i NSF.

Intervjusamtalene viser at faggruppene har, og etter de fleste av våre informanter sin mening skal ha, en viktig rolle i NSF. De fleste er enige i at faggruppene i betydelig grad bidrar til å ivareta NSF's fagpolitiske formål. Det finnes imidlertid ingen felles forståelse av faggruppene roller og forutsetninger for å ivareta NSF's samfunnspolitiske og interessepolitiske formål. Faggruppene har i dag mange varierte oppgaver og fungerer i stor grad i samsvar med sine vedtektsfestede formål. Det er imidlertid behov for å tydeliggjøre og formidle faggruppene og sentralt fagforum sine roller, funksjon og ansvar. Det er i tillegg viktig å tilpasse forventningene til faggruppene bidrag til deres ressurser, og å ta hensyn til ulikheter i faggruppene forutsetninger for å bidra.

Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid er viktig, men utfordrende

Faggruppene samhandler mest med Fag- og helsepolitisk avdeling og i mindre grad med andre avdelinger i NSF. Fylkeslagene og faggruppene samhandler relativt lite om fag- og helsepolitisk arbeid. Kontakten mellom faggruppene og tillitsvalgte er begrenset.

Intervjusamtalene med representanter for både faggrupper og andre deler av NSF viser at samhandlingen om fag- og helsepolitisk arbeid i dag er viktig for NSF. Imidlertid varierer kvaliteten på samhandlingsprosessene og utfallet av samarbeidet fra sak til sak. Samhandlingen byr ofte på utfordringer for alle parter. Utfordringene skyldes uklare og urealistiske gjensidige forventninger, utydelig kommunikasjon, utilstrekkelige økonomiske og administrative ressurser hos de ulike aktørene og lite politisk og kommunikasjonsfaglig kompetanse hos mange av faggruppene. Det finnes i tillegg

organisasjonsmessige og kulturelle barrierer som forstyrrer samhandlingsprosessene. Målttede tiltak mot disse hindrene vil kunne gi sterkere samhandling og integrering av faggruppene i NSF.

Ulike syn på organisering; organiseringen må tilpasses faggruppens funksjon

Dagens organisasjonsstruktur fremstår komplisert med 36 ulike faggrupper som er inndelt etter kompetanseområder innen sykepleieyrket (f.eks. akutt sykepleie), oppgaver på arbeidsplassen (f.eks. ledelse) og områder på kroppen (f.eks. øre-nese-hals). Noen faggrupper stiller krav til relevant videreutdanning for å bli medlem, men brorparten er åpne for alle med medlemskap i NSF.

Vi har avdekket flere ulike syn på hva som er en hensiktsmessig organisering. Meningene varierte både mellom ulike faggrupperepresentanter og hos de andre av NSF's representanter som ble intervjuet. Informantene kom med gode argumenter både for og imot å endre dagens organisering. Det er en stor grad av enighet om at det er behov for *bedre* integrering, men ikke alle forstår dette som *mer* integrering. De fleste, etter vårt inntrykk, forstår *bedre integrering* som bedre samhandling, og noen forstår dette også som mer synlighet og sterkere rettigheter for faggruppene.

Spørsmålet om hvorvidt organiseringen er hensiktsmessig, leder til et annet spørsmål, nemlig hva som er hensikten med faggruppene? Det er ikke alltid like tydelig for de ulike aktørene i sykepleierforbundet hva hensikten med faggruppene er, og det finnes ulike meninger om hva faggruppens rolle bør være. Ved å avklare og synliggjøre faggruppens roller og funksjon i NSF først, vil man få et godt grunnlag for å velge eller tilpasse organisasjonsstrukturen deretter.

Faggruppens rettigheter og påvirkningskraft i medlemsdemokratiet

Et av kartleggingens tema var status og holdninger til faggruppens rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet. Informantene i intervjuundersøkelsen ble spurt om hvordan faggruppens demokratiske rettigheter fungerer i praksis, hvor mye påvirkningskraft faggruppene har i NSF i dag og hvilke rettigheter faggruppene bør ha. Respondentene som deltok i spørreundersøkelsen, ble spurt om deres opplevelse av egne påvirkningsmuligheter når det gjelder prosesser og beslutninger som tas av ulike organer i NSF. Vi spurte også om hvorvidt medlemmene i NSF har behov for sterkere påvirkningsmuligheter i NSF og eventuelt i hvilke fora.

Det er ulike syn blant informantene om faggruppens rolle i medlemsdemokratiet og særlig i spørsmålet om stemmerett til faggruppene. Flere av informantene, herunder faggrupperepresentantene, ønsker at faggruppene skal få en mer tydelig og sentral rolle i organisasjonen og NSF's medlemsdemokrati. Andre mener at faggruppene ikke skal få en større rolle og sterkere demokratiske rettigheter enn i dag. Det er særlig i spørsmålet om stemmerett det er ulike meninger.

Spørsmålene om faggruppens rettigheter og plass i medlemsdemokratiet var utfordrende for informantene. Informantenes vurderinger av faggruppens påvirkningskraft så ut til å være farget av hva den enkelte forsto som påvirkningskraft og hvor mye påvirkningskraft de mente faggruppene *bør* ha. Det finnes ingen fasitsvar som passer for alle. Svarene kommer an på hva slags organisasjon man ønsker å ha og basert på hvilke prinsipper. Dessuten handler spørsmålene om faggruppens plass i medlemsdemokratiet om en potensiell endring av hvordan ting tradisjonelt har vært, som mennesker av natur er skeptiske til. Det var delte meninger om hvorvidt uttale- og forslagsretten gir påvirkningskraft. En ting er imidlertid sikkert: Mange i faggruppene opplever at deres påvirkningskraft ikke er tilstrekkelig og ønsker seg mer påvirkning. Dette kom frem både gjennom intervjuene med nøkkelpersoner og i

spørreundersøkelsen blant medlemmene i NSF. De som ønsker seg mer påvirkning representerer, ifølge spørreundersøkelsen, omlag en fjerdedel av NSFs medlemmer, de er over gjennomsnittet opptatt av faget og engasjerer seg mer i spørsmål som omhandler profesjonen enn de øvrige medlemmene.

Noen ser på verdien av stemmeretten direkte, som rett til å være med på å avgjøre saker, men svært mange mener at stemmerettens verdi ligger i dens symbolske betydning som en form for anerkjennelse og likestilling. Statusen som stemmeretten gir, kan ifølge faggruppene, øke deres påvirkningskraft, og det er nettopp dette de etterspør. Dersom NSF ønsker å heve faggruppens status og øke deres påvirkningskraft, kan dette også gjøres gjennom andre virkemidler enn stemmerett. Mange av intervjuene har avdekket at det egentlig ikke handler om stemmeretten, men om makt og maktbalansen.

Holdning til medlemskap i NSF og faggruppene

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at de fleste er medlem i NSF på grunn av interessepolitikken, men at også faglig tilhørighet og engasjement er viktig for ganske mange. De aller færreste er medlem i NSF utelukkende på grunn av faggruppene, men for mange av faggruppemedlemmene (og til og med for noen ordinære medlemmer), er muligheten til å være med i en faggruppe en betydelig medvirkende årsak.

De fleste medlemmene i NSF mener at faggruppene ikke skal ha monopol på det faglige i sykepleierforbundet og at NSF skal bidra til alle medlemmers faglige engasjement, uavhengig av medlemskap i en faggruppe. De fleste er enige i at alle nye medlemmer i NSF bør få tilbud om medlemskap i faggruppene, men det er ulike syn på om medlemskapet bør være obligatorisk.

Det er forskjeller mellom ordinære medlemmer og faggruppemedlemmer når det gjelder flere aspekter, blant annet hva de identifiserer seg selv som i yrkessammenheng. De fleste faggruppemedlemmene omtaler seg selv i yrkessammenheng først og fremst med fagtittel eller bytter mellom yrkestittelen («sykepleier») og fagtittelen, mens de fleste ordinære medlemmene omtaler seg selv som «sykepleier». Dette henger sammen med utdannelsen de ulike medlemmene har: mens et stort flertall av faggruppemedlemmene har, eller er under videreutdanning, er det kun halvparten så stor andel med videreutdanning blant de ordinære medlemmene. Utdanning har mye å si for viktigheten av den faglige identiteten til den enkelte. Faggruppemedlemskapet har kun middels stor betydning for medlemmenes faglige identitet.

De fleste av NSFs medlemmer har et sterkt faglig engasjement, og faggruppemedlemmer er enda mer engasjerte enn ikke-faggruppemedlemmer. Faggruppene bidrar til sine medlemmers faglige engasjement i større grad enn hva NSF gjør. Faggruppemedlemmer svarer allikevel oftere enn ordinære medlemmer at NSF-medlemskapet bidrar sterkt til deres faglige engasjement også.

Faggruppene byr på faglig tilhørighet, oppdatert fagkunnskap, tilgang på et fagnettverk og andre ting som mange i NSF setter pris på. Kun 10 prosent av ikke-faggruppemedlemmene nevnte at de ikke var kvalifisert for medlemskap i en relevant faggruppe, så det er ikke kravet til medlemmers utdanning som er hovedbarrieren. Mangel på informasjon er imidlertid noe som mange tok opp som årsak til at de ikke er medlem i en faggruppe. Faggruppene er i dag lite kjent internt, både blant medlemmene og blant ansatte og de med verv i andre deler av NSF. Dette er noe faggruppene og sykepleierforbundet sammen bør gjøre noe med dersom faggruppene skal få større plass i organisasjonen. Kun 13 prosent av de som ikke er medlem i en faggruppe i dag sier at det uansett er uaktuelt for dem å bli medlem, slik at potensialet for å rekruttere flere er stort.

1 Prosjektets mandat

Norsk Sykepleierforbund (NSF) gjennomfører et utviklingsprosjekt for faggruppene hvor målet er å anbefale en fremtidig organisering som ivaretar at faggruppene inngår i en helhetlig struktur i NSF. En slik organisering skal bidra til at faggruppene integrering og samhandling sentralt og lokalt i NSF styrkes og at medlemsdemokratiet er ivaretatt. Spørsmålet om organisering av faggruppene i NSF har vært aktuelt de tre-fire siste tiårene. Sentrale problemstillinger som diskuteres har vært hensikten med faggruppene og gjensidige plikter og rettigheter til faggruppene og NSF.

Bakgrunnen for utviklingsprosjektet er et vedtak i på landsmøtet i NSF 2019. Med utgangspunkt i dette vedtaket har forbundsstyret opprettet en prosjekt- og styringsgruppe, samt vedtatt følgende mandat.

Utviklingsprosjektet i faggruppene skal:

1. Sammenfatte og anvende tilgjengelig informasjon om faggruppene i NSF og vurdere behov for ytterligere kartlegging/innsamling av informasjon som grunnlag for prosjektets anbefalinger.
3. Redegjøre for utfordringer med gjeldende organisering av faggruppene i NSF.
4. Utrede og iverksette tiltak for at faggruppene og organisasjonen for øvrig i større grad kan samhandle og bidra til NSF's fagutvikling og politiske arbeid.
5. Utrede alternative måter å samhandle og organisere faggruppene i NSF.
6. Gi begrunnet anbefaling på fremtidige rammer og struktur i NSF som ivaretar at faggruppene inngår i en helhetlig organisasjonsstruktur, deres integrering og samhandling i NSF styrkes både sentralt og lokalt samt at medlemsdemokratiet for faggruppene er ivaretatt i NSF sentralt og lokalt, og internt i Sentralt fagforum.
7. Vurdere og anbefale hvilken administrativ bistand faggruppene bør få.
8. Anbefale hvordan foreslåtte tiltak skal implementeres i organisasjonen.

1.1 Kartleggingens hovedspørsmål

Vista Analyse har fått i oppdrag fra NSF å gjennomføre en kartlegging knyttet til punkt 1 og 2 i mandatet for Utviklingsprosjektet i faggruppene (jf. listen over).

Kartleggingen skal finne svar på følgende hovedspørsmål:

1. *Hva skal til for å sikre god integrering av faggruppene i NSF og samhandling mellom faggruppene og avdelinger/organisasjonsledd i NSF, med et særlig fokus på NSF's fag og helsepolitiske arbeid?*
  - Faggruppene bidrag til å ivareta NSF's formål. Variasjoner i de ulike faggruppene ønsker og forutsetninger for å bidra i dette arbeidet
  - Samhandling: hva fungerer godt i dag og hvor er det størst rom for forbedringer
  - I hvilken grad har Fag- og helsepolitisk avdeling i NSF behov for å benytte seg av kompetansen i faggruppene? For hvilke oppgaver eller prosesser er dette behovet størst?
  - Hva er en hensiktsmessig oppgavefordeling mellom faggruppene og andre deler av NSF, og hvordan kan vi organisere oss for å unngå dobbeltarbeid eller konkurrerende virksomhet innad i NSF?
  - Hva ulike aktører opplever som hindringer for god samhandling og integrering (hvordan samarbeide om felles oppgaver, klargjøring av roller og arbeidsinndeling)

2. *Hva er holdningene og meningene om faggruppenes rolle i NSF's medlemsdemokrati? Særlig fokus på medlemsdemokratiet i fylkesstyrene, forbundsstyret, landsmøtet og innad i Sentralt fagforum.*
  - Hvilke beslutningsorganer ulike aktører bør ha tilgang på.
  - Hvordan representasjon fordeles.
  - Hvilke rettigheter man har i de forskjellige beslutningsorganer.
  - Fordelene og ulempene med fordelingen av demokratiske rettigheter i NSF i dag.
  - Hvilke konsekvenser kan sterkere demokratiske rettigheter for faggruppene i NSF's beslutningsorganer ha – for NSF og for faggruppene.
3. *Hva er behovene og ønskene for faglig engasjement hos NSF's medlemmer, og hvordan kan NSF kan styrke og utvikle deres faglige og fag- og helsepolitiske engasjement?*
  - Medlemmenes behov og ønsker for faglig engasjement
  - Forventninger de har til NSF som profesjonsforening
  - Forventninger til faggruppene
  - Hva skal til for at flere (og yngre) medlemmer opplever faggruppene som et attraktivt medlemstilbud
  - Hvordan og i hvilken grad bidrar faggruppene til å støtte opp under medlemmenes faglige identitet
  - Hvilke former for medlemskap i faggrupper kan være relevant for medlemmene
  - Er det forskjeller i det faglige engasjementet/faglige identiteten mellom medlemmer i NSF som har medlemskap i en faggruppe og de som ikke har det.

Spørsmålene er besvart ved hjelp av dokumentanalyser, intervjuer og en spørreundersøkelse. I kapittel 2 presenterer vi vår metodiske tilnærming og gir en kort oppsummering av prosessen rundt gjennomførte undersøkelser.

1.2 Organisering av rapporten

I kapittel 3 gir vi en kort presentasjon av hvordan sykepleierforbundet og faggruppene er organisert i dag. Deretter retter vi oss mot spørsmål om integrering og samhandling mellom faggruppene og andre enheter i NSF der resultatene fra intervjuer med nøkkelressurser danner grunnlaget for analysene (kapittel 4). Intervjuene ligger også til grunn for kapittel 5 og 6 der vi analyserer samhandlingsprosesser mellom faggruppene og andre deler av NSF, og presenterer informantenes syn på dagens organisering av faggruppene, og hvordan de mener at faggruppene bør organiseres. Kapittel 7 er viet spørsmål om medlemsdemokrati og faggruppenes rolle i dette. Kapitlet er basert på resultater fra både intervjuundersøkelsen og spørreundersøkelsen.

I siste kapittel (8) kartlegger vi medlemmenes holdninger og behov for faglig engasjement. Kapitlet gir også en oversikt over status og forventninger til NSF og faggruppene, og vurderer forskjeller i det faglige engasjementet/faglige identiteten mellom medlemmer i NSF som har medlemskap i en faggruppe og de som ikke har det. Kapitlet er i all hovedsak basert på resultatene fra prosjektets spørreundersøkelse.

2 Metode og datagrunnlag

Kartleggingen ble gjennomført i perioden 1. desember 2020–31. mars 2021. Arbeidet med kartleggingen var delt inn i tre hovedfaser:

1. Dokumentanalyser
2. Datainnsamling
  - a. Spørreundersøkelse rettet mot NSF's medlemmer
  - b. Intervjuer med nøkkelpersoner i organisasjonen
3. Analyse og rapportering.

2.1 Dokumentanalyse

Som første skritt i kartleggingen har vi gjennomført en dokumentanalyse som dannet grunnlaget for arbeidet med utforming av undersøkelsene og valget av informanter. Formålet med dokumentanalysen var å kartlegge faggruppene formelle status i NSF, samt å sammenfatte tilgjengelig informasjon om faggruppene i NSF, og vurdere konkrete behov for ytterligere informasjon. NSF bisto oss med utvalg og tilgang til dokumentene.

Følgende dokumenter ble analysert:

- Styringsdokumenter som viser NSF's organisasjons- og beslutningsstruktur og faggruppene oppgaver og roller i organisasjonen. På bakgrunn av dette har vi laget en oppsummering av den formelle statusen til faggruppene i organisasjonen som presenteres i kapittel 3 i denne rapporten.
- Dokumenter om arbeidet med utvikling og integrering av faggruppene i NSF, som hjalp oss å forstå NSF's behov for informasjon som kartleggingen skulle gi.
- Resultater fra tidligere undersøkelser og analyser. Vi ønsket å støtte oss på tidligere gjennomførte undersøkelser og utredninger i den grad resultatene kunne anses som pålitelige og fremdeles aktuelle. Dette hjalp oss å forstå kompleksiteten i problemstillingene og avgrense behovet for ny informasjon.

2.2 Datainnsamling

Hovedfasen i kartleggingen – datainnsamlingen – ble strukturert etter tre hovedtemaer med utgangspunkt i de tre spørsmålene som NSF ønsket å belyse:

Tema 1: Dagens integrering og samhandling mellom faggruppene og andre enheter i NSF.

Tema 2: Status og holdninger til faggruppene rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet.

Tema 3: Medlemmenes holdninger til medlemskap i NSF og faggruppene samt status og behov knyttet til fag- og helsepolitiske engasjement.

Datagrunnlag til analyser i forbindelse med tema 1 og 2 ble samlet inn gjennom en kvalitativ undersøkelse med bruk av intervjumetode. For å belyse tema 3 og supplere analyser i tilknytning til tema 2, har vi gjennomført en spørreundersøkelse blant et representativt utvalg av yrkesaktive medlemmer i NSF.

2.2.1 Spørreundersøkelse

Vi gjennomførte en web-basert spørreskjemaundersøkelse blant et tilfeldig utvalg av 15 000 yrkesaktive medlemmer i NSF. Spørreundersøkelsen ble sendt ut til respondentene på e-post. NSF sto for uttrekk av e-postadresser fra medlemsdatabasen. Datainnsamlingen varte i tre uker (1.–21. februar 2021).

NSF har hatt en viktig og aktiv rolle i utforming av spørreskjemaet. Spørreskjemaet besto i hovedsak av lukkede spørsmål (se spørreskjemaet i Vedlegg A.1). I tillegg til spørsmål om medlemmenes syn på medlemskap i NSF og i faggruppene, samt deres fag- og helsepolitiske identitet og engasjement (tema 3), ble det også stilt spørsmål om hvordan medlemmene vurderer sine påvirkningsmuligheter i NSF. Sistnevnte har vært et supplement til analysene av holdninger til faggruppenes rolle i medlemsdemokratiet (tema 2), som i hovedsak dekkes av informasjon fra intervjuene.

Vi samlet inn totalt 3 926 svar, hvorav 3 413 svar var fullstendige. Dette tilsvarer en svarprosent på 23 prosent.

Utvalgsskjevheter

I etterkant av datainnsamlingen gjennomførte vi en kvalitetssikring av dataene, der vi blant annet sjekket i hvilken grad respondentene var representative for medlemsmassen i NSF. Vi sjekket samsvar når det gjaldt følgende parametere:

- Alder
- Fylkesorganisasjonstilhørighet
- Utdanningsnivå
- Andel som er medlem i faggruppene (av alle medlemmer i NSF og andelen som er medlem i de ulike faggruppene).

Vi vurderte at datasettet representerer medlemsmassen ganske godt på de fleste av de ovennevnte parametrene, med unntak av andel medlemmer med videreutdanning og medlemskap i faggruppene¹. Andel medlemmer med fullført videreutdanning er 26 prosent i medlemsstatistikken som vi fikk tilsendt fra NSF, mens i vårt utvalg ligger denne andelen på 55 prosent. Det finnes ulike tilnærminger til hva som kalles for «videreutdanning» blant sykepleiere. Vi mener at ulike definisjoner av hva som er lagt til grunn i statistikken og det medlemmene selv tenkte på da de svarte på spørsmålet om sin utdanning, kan være blant årsakene til manglende samsvar mellom NSFs statistikk og datasettet fra undersøkelsen.

Andelen faggruppemedlemmer blant alle sykepleierforbundets medlemmer er 25 prosent, mens i datasettet var andelen 36 prosent. Vi antar at den sterke overrepresentasjonen av medlemmer med videreutdanning og faggruppemedlemskap skyldes større relevans og viktighet av undersøkelsens tema for medlemmer som i større grad er opptatte av faget² (jf. Leverage-salience theory of survey participation (Lavrakas, P. J. 2008)). Faggruppetilhørighet i utvalget var i godt samsvar med statistikken over NSFs medlemmer med medlemskap i de ulike faggruppene.

Et viktig aspekt ved kartleggingen er å belyse forskjeller mellom faggruppemedlemmer og øvrige NSF-medlemmer når det gjelder syn på og holdninger til problemstillingene som ble tatt opp i

¹ Disse variablene har korrelasjonskoeffisient på 0,4 i vårt datasett. 81 prosent av faggruppemedlemmer har fullført videreutdanning mot 40 prosent blant de ordinære medlemmene.

² Invitasjonen til undersøkelsen som vi sendte til respondentene hadde en overskrift «Undersøkelse om medlemskap og faglig engasjement».

spørreundersøkelsen. På bakgrunn av dette presenteres resultatene fra spørreundersøkelsen flere steder separat for hver av de overnevnte gruppene – faggruppede medlemmer (n=1375) og ordinære medlemmer i NSF (n=2445)³. Siden datasettet representerer medlemsmassen godt med tanke på alder, fylke og fordeling mellom de ulike faggruppene, presenteres resultatene uten vektning. Der det vurderes som relevant har vi undersøkt om eksempelvis yngre medlemmer svarer forskjellig fra eldre eller om utdanningsnivå har signifikant betydning for resultatene.

2.2.2 Intervju

For å belyse problemstillingene knyttet til tema 1 og 2 har vi gjennomført semistrukturerte og strukturerte intervjuer med totalt 36 informanter med ulike stillinger og verv i NSF, både de som har direkte tilknytning til faggruppene (sentrale og lokale faggruppeledere samt representanter fra sentralt fagforum) og de som ikke har det. Intervjuene ble gjennomført i perioden 3. februar–2. mars 2021.

Vi har gjennomført både individuelle intervjuer og gruppeintervjuer med informanter med samme type verv/stilling. Noen av intervjuene ble gjennomført skriftlig, ved at informantene fikk tilsendt spørsmålene og ble bedt om å besvare skriftlig. Det ble totalt gjennomført 19 muntlige og 11 skriftlige intervjuer (hvorav 2 ufullførte).

Utvalget av informanter ble fastsatt i tett samarbeid med NSF, som i tillegg bisto med kontaktinformasjon til potensielle informanter med aktuelle verv og stillinger i sykepleierforbundet. Vi har opplevd noe frafall sammenliknet med vår opprinnelige plan for rekruttering av intervjudeltakere. Vi har hatt utfordringer med å rekruttere lokale faggruppeledere og tillitsvalgte – noe som etter vår oppfatning skyldes tidsmangel hos informantene og/eller temaets relevans for disse informantgruppene. Tabell 2-1 Oversikt over Tabell 2-1 gir en oversikt over intervjudeltakere.

Tabell 2-1 Oversikt over intervjudeltakere

Rolle i NSF	Muntlig intervju	Skriftlig intervju ⁴	Informanter totalt	Frafall
Sentral faggruppeleder	4	4 (+1)	8	1
Lokal faggruppeleder	6	-	6	2
Sentralt fagforum	2	-	2	-
Fylkesledere	4	-	4	-
Tillitsvalgte	4	-	4	-
Ansatte i NSF	5	5 (+1)	10	-

Intervjuguiden (se eksempler i Vedlegg A.2 og A.3) ble utviklet i nært samarbeid med oppdragsgiveren og inneholdt spørsmål om følgende temaer:

- Roller og oppgavefordeling mellom faggruppene og NSF
- Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid

³ Antall respondenter som besvarte ulike spørsmål varierer grunnet frafall underveis.

⁴ Tall i parentes viser antall ufullførte svar

- Bidrag til å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål
- Organisering av faggruppene
- Faggruppens demokratiske rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet.

Spørsmålene i intervjuguiden var tilpasset de ulike informantgruppene.

Et viktig aspekt å ta hensyn til når man leser analysen av intervjuresultatene, er informantenes ulike forutsetninger til å svare på intervju spørsmålene. Dette gjelder både kunnskap om de ulike forholdene som tas opp og forutsetninger for å vurdere konsekvenser av eventuelle endringer, men også at endringene som diskuteres vil kunne ha konsekvenser for informantens egen posisjon og rolle i organisasjonen.

Informantene ble invitert til intervju i kraft av sitt verv eller stilling i NSF. I intervjuene har vi lagt vekt på informantenes egne erfaringer og opplevelser, samt deres vurdering av de konkrete behovene som deres rolle i NSF medbringer. Noen av spørsmålene handlet imidlertid om informantenes *syn* og *meninger*, for eksempel om dagens organisering eller den mest hensiktsmessige organiseringen og faggruppens rettigheter med videre. Vi forsøkte så langt det var mulig å følge opp slike meningsbaserte svar med spørsmål som skulle belyse hvilke argumenter som lå til grunn for informantenes vurderinger. Det er imidlertid ikke alltid enkelt for informantene å skille mellom meninger basert på erfaring eller noe annet, og å uttale seg utelukkende i kraft av sin rolle og å holde tilbake personlige meninger i intervjusituasjonen.

Noen av spørsmålene, særlig de som handlet om faggruppens rettigheter og plass i medlemsdemokratiet, kunne skape interessekonflikt hos noen av informantene. Mer makt til en gruppe kan bety mindre makt til andre når det er snakk om påvirkningsrettigheter i samme organisasjon.

3 Dagens formelle organisering av faggruppene i NSF

I dette kapittelet gir vi en oppsummering av faggruppenes formelle roller og plass i NSF på bakgrunn av to styringsdokumenter som definerer hvordan sykepleierforbundet og faggruppene er organisert og fungerer. De to styringsdokumentene som er lagt til grunn i denne delen av utredningen er NSF's vedtekter 2019-2023 (NSF, 2019-2023) og Modell for faggruppenes vedtekter (NSF, 2011).

3.1 NSF som fagforening og profesjonsforening

NSF er en landsomfattende fagorganisasjon for sykepleiere og jordmødre med norsk autorisasjon. NSF jobber samfunnspolitisk, fagpolitisk og interessepolitisk.

Samfunnspolitisk jobber NSF for å påvirke samfunnsforhold til beste for befolkningens helse. Fagpolitisk skal NSF bidra til utvikling av sykepleietjenesten og -faget i samsvar med befolkningens behov. Interessepolitisk skal NSF ivareta sykepleiernes organisatoriske, faglige og kompetanseutvikling og ivareta sykepleiernes lønns- og arbeidsvilkår.

NSF er en fag- og profesjonsforening, noe som gjenspeiler seg i NSF's formål slik de er beskrevet i NSF's vedtekter (NSF, 2019-2023).

Tekstramme 3-1: NSF's formål

NSF's formål er flerfoldig, med samfunnspolitisk, fagpolitisk og interessepolitisk forankring.

Samfunnspolitisk skal NSF:

- påvirke samfunnsforholdene til beste for befolkningens helse
- påvirke utviklingen av helsetjenesten slik at den til enhver tid er rettet mot å fremme helse, forebygging og bidra til å løse befolkningens helseproblemer
- påvirke helsetjenestetilbudet slik at det tilfredsstillende befolkningens krav og behov når det gjelder kvalitet og tilgjengelighet
- arbeide for at målet om likestilling mellom kvinner og menn virkeliggjøres på alle områder
- fremme internasjonal forståelse og solidaritet og kjempe for et samfunn bygget på flerkulturell forståelse og likeverd

Fagpolitisk skal NSF:

- påvirke sykepleierutdanningen i samsvar med sykepleietjenestens behov
- utvikle sykepleietjenesten og sykepleiefaget i samsvar med befolkningens behov for sykepleie
- tilrettelegge og bidra til at sykepleierne kan utvikle sin faglige kompetanse
- videreutvikle en høy etisk sykepleiefaglig standard blant sykepleiere

Interessepolitisk skal NSF:

- ivareta sykepleiernes organisatoriske, faglige, kompetanseutviklende, lønns- og arbeidsvilkår.
-

3.2 Faggruppenes plass i NSF

Interessepolitikken i NSF er godt forankret både gjennom et bredt nettverk av tillitsvalgte, fylkeskontorer og egen avdeling på hovedkontoret (Forhandlingsavdelingen). Videre er interessepolitikken juridisk forankret i arbeidstvistloven og i hovedavtalen. Dessuten har fylkeslederne og forbundsledelsen i NSF tradisjonelt hatt en god interessepolitisk forankring.

I dag har NSF en forbundsleder som ble valgt med slagordet «Faget i front», og fagpolitikken har fått en viktigere plass på NSF's agenda. Faggrupper kan tenkes å være en viktig agent for NSF's fagpolitiske arbeid. Fag- og samfunnspolitikken i NSF ivaretas hovedsakelig gjennom arbeidet til Fag- og helsepolitisk avdeling. Fagpolitikken har imidlertid ingen juridisk forankring. Alle faggruppene er egne rettssubjekter (selvstendige juridiske enheter) og står juridisk sett utenfor NSF. Faggruppene er tilknyttet NSF gjennom vedtekter.

3.2.1 NSF's vedtekter om faggruppenes formål og samhandling med andre deler av organisasjonen

NSF's vedtektenes § 5 A (NSF, 2019-2023) definerer faggruppenes formål som følgende:

«Faggrupper som godkjennes som en del av NSF's struktur skal bidra til å fremme NSF's overordnede formål, prinsipper og prioriteringer - med særlig fokus på fag- og helsepolitikk og dermed NSF's rolle som profesjonsorganisasjon». I dette sitatet fremgår det tydelig at faggruppene skal bidra på alle de tre fokusområdene som NSF jobber med, det vil si samfunns-/helsepolitikk, fagpolitikk og interessepolitikk, og særlig på de to førstnevnte. For øvrig når det gjelder faggruppenes formål vises det til Modell for faggruppenes vedtekter (NSF, 2011).

Videre i vedtektene finner vi omtale av sentralt fagforum som møteplass for faggruppelidere med mange og varierte formål. § 5 C av NSF's vedtekter beskriver sentralt fagforum som følgende: «Faggruppenes ledere danner et sentralt fagforum som avholdes minst to ganger årlig for å ivareta koordinering, erfaringsutveksling, informasjonsspredning, innspill til NSF's fag- og helsepolitiske målsettinger, drift og andre oppgaver i relasjon til faggruppenes formål og funksjon i NSF [...] Sentralt fagforum inndeles i 3-5 komiteer, som skal gi innspill til landsmøtevedtatte innsatsområder og forbundsstyrets årlige prioriteringer». Det bør nevnes at selv om flere av de ovennevnte oppgavene til sentralt fagforum kan tolkes som oppgaver knyttet til samhandling mellom faggruppene og andre deler av sykepleierforbundet, er det ikke helt tydelig i hvilken grad oppgaver som for eksempel koordinering og informasjonsspredning handler om prosesser internt, eventuelt på tvers av faggruppene eller mellom faggruppene og andre deler av NSF.

I henhold til NSF's vedtekter skal faggrupperepresentanter bidra i NSF's arbeid gjennom sin rolle som deltakere/delegater i flere fora, herunder fylkesstyret og fylkesmøter, forbundsstyret og landsmøtet. Faggruppenes representanter har uttale- og forslagsrett, men ikke stemmerett i disse organene. Følgende omtales i NSF's vedtekter:

«To felles representanter for lokale faggruppemedlemmer møter i fylkesstyret med uttale- og forslagsrett» (§ 4 B). Representantene velges på lokal fagpolitisk konferanse av lokale faggruppelidere/kontaktpersoner.

«...Lokale faggruppelidere og felles representant i fylkesstyret for lokale faggruppemedlemmer – uten stemmerett, men med uttale- og forslagsrett, i den grad disse ikke er valgt som delegater» (§ 4 B).

«Leder av sentralt fagforum møter i forbundsstyret med uttale- og forslagsrett, med sin stedfortreder som personlig vararepresentant» (§7 B).

§ 8 B om landsmøtets sammensetning fastslår at sentrale faggrupeledere eller deres stedfortredere, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar i landsmøte med forslags- og uttalerett, uten stemmerett.

Vedtektene fastslår også at det finnes to faste møtepunkter mellom faggruppene og andre deler av NSF som er ment til å være samarbeidsarenaer mellom faggrupper og andre enheter i organisasjonen. Disse er lokal fagpolitisk konferanse (samarbeid mellom lokale faggrupper, hovedtillitsvalgte og fylkesstyrer) og samhandlingskonferanse (samarbeid mellom sentrale faggrupeledere, fylkesstyrer og forbundsstyret).

I bokstav D i § 5 om faggruppene beskrives formålet med lokal fagpolitisk konferanse som følgende: «Formålet er å involvere faggruppene i arbeidet med interesse-, fag- og samfunnspolitikk, sikre lokal involvering og oppfølging av sentrale planer, samt bidra til økt samhandling mellom hovedtillitsvalgte, lokale faggrupper og fylkesstyret».

§ 7 G om forbundsstyrets konferanser definerer formålet med samhandlingskonferansen slik: «Formålet er å styrke samhandlingen i organisasjonen og utvikle felles forståelse av politiske målsettinger og utfordringer for NSF».

Omtalen i vedtektene viser at både lokal fagpolitisk konferanse og samhandlingskonferansen er arenaer som er skapt for å få til en bedre samhandling mellom faggruppene og andre deler av NSF og større involvering av faggruppene. Det kommer imidlertid ikke tydelig frem av vedtektene hvilke konkrete oppgaver aktørene har i samarbeidet eller hvilke resultater samarbeidet forventes å bringe.

3.2.2 Modell for faggruppenes vedtekter om formål, organisering og samhandling

Modell for faggruppenes vedtekter § 3 Formål (NSF, 2011) fastslår at faggruppene har følgende formål:

«A. Faggruppen er forpliktet til å følge NSF's formål og prinsipper og skal vektlegge de av NSF's prioriteringer som har generell og/eller spesiell gyldighet for faggruppens virkeområde.

B. Utover de formål som er spesifikke for den enkelte faggruppe må følgende inngå:

Faggruppen skal:

1. Skape møteplass for fag- og kunnskapsutvikling
2. Bidra til utvikling av faglig identitet og tilhørighet
3. Bidra til utvikling, anvendelse og formidling av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
4. Bidra til samarbeid og utvikling av kompetansenettverk på tvers av faggruppetilhørighet
5. Bidra til å utvikle strategier, systematisk arbeid og kompetanse innen NSF's fag- og helsepolitiske prioriteringer
6. Bidra til å utvikle og videreutvikle utdanningsprogrammer av høy kvalitet for sitt fagområde».

Modell for faggruppenes vedtekter omhandler i hovedsak interne prosesser og organisering av arbeidet i faggruppene. Blant annet fremgår det at «faggruppen kan organiseres med eller uten lokale faggrupper. Ved etablering av lokale faggrupper skal disse avgrenses i henhold til NSF's lokale struktur (fylkesledd).

Lokale faggrupper etableres innen de enkelte fylkesledd, slik faggruppens styre bestemmer. Styret kan beslutte at lokale faggrupper også kan etableres på tvers av fylkesgrensene» (§ 7 A). Fra Modell for faggruppens vedtekter kommer det også frem at «generalforsamling er faggruppens høyeste myndighet» (§ 4) og at «styret er faggruppens høyeste utøvende organ mellom generalforsamlingene» (§ 5). Videre fastslås det at «lokale faggrupper skal struktureres med årsmøte (minimum hvert annet år), som velger et styre som utøvende organ mellom årsmøtene» (§7 B).

I omtalen av styrets oppgaver i § 5 B nevnes blant annet følgende:

«...»

- Ta initiativ i sykepleiefaglige spørsmål som har betydning for faggruppens medlemmer
- Behandle innkomne saker fra enkeltmedlemmer, lokale faggrupper og NSF's sentrale organer
- Oppnevne ad hoc utvalg for særlige oppdrag.

...»

Disse punktene kan forstås som indikasjon på at faggruppene skal samarbeide med andre deler av sykepleierforbundet, men på samme måte som i omtalen av samarbeidsarenaer mellom faggrupper og andre deler av NSF i NSF's vedtekter (kapittel 3.2.1), er faggruppens roller, oppgaver og forventede resultater av samarbeidet ikke tydelig definert.

Vår gjennomgang av styringsdokumenter viser at den formelle organiseringen av faggruppene, deres formål, roller og oppgaver og ikke minst deres tilknytning til NSF er forankret gjennom NSF's vedtekter og Modell for faggruppens vedtekter. Ifølge vedtektene skal faggruppene bidra med å ivareta NSF's samfunnspolitiske, fagpolitiske og (i mindre grad) interessepolitiske formål. De skal også delta i flere samarbeidsfora med andre i sykepleierforbundet, herunder fylkesstyret og fylkesmøter, forbundsstyret og landsmøtet samt lokal fagpolitisk konferanse og samhandlingskonferanse. Faggruppens representanter har uttale- og forslagsrett, men ikke stemmerett i beslutningsorganene. Gjennom de to sistnevnte lokal fagpolitisk konferanse og samhandlingskonferanse fokuseres det på involvering og sterkere samhandling mellom faggruppene og andre deler av organisasjonen. Faggruppens konkrete roller og oppgaver samt forventede resultater av samhandlingen er imidlertid ikke tydelig definert i styringsdokumentene.

4 Faggruppenes roller og oppgaver

Analysene i forbindelse med kartleggingens *Tema 1: Dagens integrering og samhandling mellom faggruppene og andre enheter i NSF* er gjort på bakgrunn av informasjon vi fikk fra intervjuer med nøkkelpersoner i NSF. I intervju samtalen har vi tatt opp spørsmål som handler om faggruppenes organisering internt og som en del av NSF, deres roller og oppgaver i NSF og i samarbeidsprosesser med andre deler av forbundet, med fokus på samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid, og sist, men ikke minst, deres rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet. Resultatene fra intervjuundersøkelsen gir grunnlag for å kunne belyse i hvilken grad faggruppene klarer å ivareta sine formål, hvordan den formelle statusen til faggruppene er realisert i praksis, og hvilke fordeler og ulemper dagens praksis medbringer for faggruppene og NSF som organisasjon.

I dette kapitlet presenteres informantenes syn på hva som er faggruppenes viktigste oppgaver og roller i NSF. Det ble stilt spørsmål om hvilke roller og oppgaver faggruppene har i NSF, faggruppenes bidrag til å ivareta NSFs fag- og helsepolitiske formål og om fordeling av roller og oppgaver mellom faggruppene og andre deler av NSF. I tillegg belyses sentralt fagforums funksjon og rolle.

4.1 Mange oppgaver, mangfoldig rolle

Punkt B.1 av § 3 Formål i Modell for faggruppenes vedtekter (se s. 18 i kapittel 3.2) tilsier at faggruppene skal skape en møteplass for fag- og kunnskapsutvikling. Gjennomgangen av svarene fra intervjuene peker på at faggruppene er en faglig møteplass og et nettverk for medlemmene. Flere omtaler faggruppene som en møteplass for fag- og kunnskapsutvikling som bidrar til anvendelse, utvikling og formidling av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap (jf. punkt B.3 på listen over faggruppenes formål). Faggruppene formidler oppdatert fagkunnskap til medlemmene blant annet gjennom faglige arrangementer, som kurs og konferanser, både sentralt og lokalt, og ulike faglige tidsskrifter.

Mange faggrupper samarbeider med hverandre både lokalt og sentralt rundt faglige og politiske saker samt felles arrangementer. På denne måten bidrar de til utvikling av kompetansenettverk på tvers av faggruppetilhørighet (jf. punkt B.4 av faggruppenes formål).

I intervjuene ble det nevnt at faggruppene har en rolle i å bistå avdelingene i NSF og forbundsledelsen med fagkunnskap, og da særlig med kliniske erfaringer når det er behov for å svare på både skriftlige og muntlige høringer, selv representere eller bidra med innspill til NSFs representanter i arbeidsgrupper og prosjekter i direktorat og andre nasjonale fora, samt utarbeide og gi innspill til faglige prosesser som retningslinjer og veiledere. Det er også nevnt at faggruppene bistår både organisatorisk og/eller med faglige bidrag i forbindelse med arrangementer i regi av NSF sentralt eller fylkene.

Faggruppene bistår også med faglig argumentasjon og informasjon (tallgrunnlag, rapporter mv.) i politiske saker fra NSF. Noen faggrupper har også egne utspill i media og svarer på høringer selv og ikke via NSF. Flere nevner at faggruppene har «ferskvarekunnskap» om hvordan situasjonen og praksis er ute i feltet, og at dette gir kompetanse og troverdighet – både for faggruppene og NSF sentralt.

“ «[Faggruppene] er sannhetsvitner som vil ha større gjennomslagskraft politisk. Politikere vil gjerne høre hvordan det er «på gulvet». Det kan faggruppene mer om enn byråkratene i NSF.»

En av informantene

Fra informanthold i faggruppene ble det også gitt uttrykk for at man kan skille mellom faggruppens formelle og uformelle oppgaver i NSF. Faggruppene har en *formell rolle* i NSF gjennom sentralt fagforum, faggrupperepresentanter i fylkestyrene, landsmøtet og samhandlingskonferanse og fylkenes lokale fagpolitiske konferanser, og gjennom rapporteringsansvar til generalsekretær. Den *uformelle rollen* består i å gi oppdatert fagspesifikk informasjon til Fag- og helsepolitisk avdeling og forbundsledelsen, stille opp som fageksperter internt og eksternt, svare på høringer selv eller gi innspill til NSF til høringer, bistå Kommunikasjonsavdelingen og bidra i NSF's interne arbeid og prosjekter.

Punkt B.2 på listen over faggruppens formål sier at faggruppene skal «bidra til utvikling av faglig identitet og tilhørighet». Flere av informantene peker på at faggruppene bidrar til å skape og opprettholde engasjement hos medlemmer som er opptatt av faget. Det ble også nevnt at faggruppene bidrar til og er viktig for utvikling av faglig identitet og tilhørighet for sykepleiere, og bidrar til å holde medlemmene faglig oppdatert og kan inspirere til videreutdanning. Videre pekes det på at faggruppene representerer det faglige perspektivet i fagpolitisk arbeid og gir det faglige egen «stemme» og vekt. Det kommer også frem at faggruppene bidrar til å representere og synliggjøre variasjonen og kompleksiteten i sykepleierfaget – noe som har både faglig og politisk verdi.

Det er ulike syn på om dagens fordeling av roller og oppgaver er hensiktsmessig for NSF. Flere, både i faggruppene og andre deler av NSF, gir uttrykk for at dagens rollefordeling og oppgavefordeling er hensiktsmessig, men at faggruppene ikke har tilstrekkelig med ressurser til å bidra i tråd med det som forventes, blant annet fordi flere gjør mye av arbeidet på fritiden. Flere, særlig i faggruppene, men også i andre deler av NSF, mener at faggruppene har behov for mer støtte og ressurser. Andre mener at det er krevende å vurdere om rolle- og oppgavefordelingen er hensiktsmessig.

Det er ulike syn på hvilke roller og oppgaver faggruppene burde hatt i NSF dersom man startet fra blanke ark. Både blant faggrupperepresentantene og i andre deler av NSF gis det uttrykk for at oppgavene bør være de samme som i dag og at rollefordelingen ikke bør endres. Andre mener at rollen må tydeliggjøres og at det bør være mer fokus på fag og mer bistand til drift. Flere sier at det er behov for å se nærmere på organiseringen av faggruppene. Organiseringen av faggruppene er nærmere omtalt i kapittel 6.

4.1.1 Ulike syn på faggruppens rolle i å ivareta NSF's formål

Det er ulike syn på i hvilken grad faggruppene i dag bidrar til å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål (se s. 17 i kapittel 3.1). Mange, både blant faggrupperepresentantene og i andre deler av NSF, peker på at faggruppene bidrar mest til å ivareta de fagpolitiske målene. Samtidig nevnes det at det er forskjeller mellom faggruppene i hvor stor grad de bidrar, og at dette er avhengig av faggruppens økonomi og andre ressurser, kompetanse og organisering.

Det trekkes også frem at faggruppene bidrar noe til å ivareta de samfunnspolitiske og interessepolitiske formålene. Her synes det å være enda større variasjon mellom faggruppene. Det er særlig de største

faggruppene som bidrar på alle tre formål. Det blir pekt på at dette kan skyldes mer ressurser (f.eks. frikjøpte ledere), mer politisk erfaring og mer fokus på politisk arbeid hos disse faggruppene.

Når det gjelder hvordan faggruppene konkret bidrar til å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål i dag, viser informantene til at faggruppene gir faglige innspill og uttaler seg i forbindelse med høringer og politiske saker. De deltar også i utvikling av faglige retningslinjer/veiledere og deltakelse i arbeidsgrupper for Helsedirektoratet og FHI, og de deltar i prosjekter i NSF sentralt og lokalt i fylkeslagene. Noen av faggruppene har også egne utspill i media om ulike saker relatert til tematikk som angår faggruppen.

Det trekkes også frem at de jobber for å påvirke sykepleierutdanningen gjennom å gi innspill til nasjonale retningslinjer for helse- og sosialfagutdanningene (RETHOS) og at de setter søkelys på behovet for flere rekrutterings-/og utdanningsstillinger innenfor sitt fagområde. Det sistnevnte passer godt med et annet vedtektsfestet formål ved faggruppene (punkt B.6), nemlig det å «bidra til å utvikle og videreutvikle utdanningsprogrammer av høy kvalitet for sitt fagområde».

Det er ulike syn på hvilke av NSF's fag- og helsepolitiske formål faggruppene har best forutsetninger for å ivareta, både på tvers av faggruppene og i andre deler av NSF. De fleste mener at faggruppene bør ha en rolle innenfor det fagpolitiske formålet. Det er imidlertid ulike syn på om faggruppene også bør ivareta det samfunns- og interessepolitiske formålet. Noen nevner at faggruppene kan bidra mer for å ivareta det samfunnspolitiske formålet. Noen peker på at det er en fordel med faglige argumenter og å snakke ut fra et faglig ståsted i interessepolitikken, mens andre stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig at faggruppene har en rolle her i lys av deres kompetanse og spesialisitet. Det gis også uttrykk for at det varierer mellom faggruppene hvilke formål de har best forutsetninger for å ivareta, og på hvilket nivå.

Sett i lys av intervjusamtalene kan vi si at faggruppene i dag bidrar, i hvert fall til en viss grad, til å utvikle strategier, systematisk arbeid og kompetanse innen NSF's fag- og helsepolitiske prioriteringer (jf. punkt B.5 av faggruppens formål).

4.2 Sentralt fagforum: møteplass, sekretariat og kontaktpunkt

Faggruppelederne har et eget møteforum som kalles sentralt fagforum. Dette møtet avholdes for faggruppens ledere «... minst to ganger årlig for å ivareta koordinering, erfaringsutveksling, informasjonsspredning, innspill til NSF's fag- og helsepolitiske målsettinger, drift og andre oppgaver i relasjon til faggruppens formål og funksjon i NSF» (§5 i NSF's vedtekter, (NSF, 2019-2023)). Sentralt fagforum velger en leder i heltidsverv med godtgjørelse fra NSF. Sentralt fagforum er ikke en del av NSF's beslutningsstruktur.

Foruten frikjøpt leder av sentralt fagforum, har NSF to fast ansatte som jobber som koordinatorene mellom faggruppene og andre deler av NSF, spesielt Fag- og helsepolitisk avdeling. Sammen med lederen av sentralt fagforum utgjør disse et sentralt sekretariat for faggruppene. Gjennom samarbeidet med Utviklingsprosjekt i faggruppene rundt kartleggingen har vi fått informasjon om at betegnelsen sentralt fagforum blir brukt i NSF på flere måter, fra å referere til alle lederne av faggruppene, til en halvårlig møteplass for faggruppelederne, samt den frikjøpte lederen til sentralt fagforum og to ansatte koordinatorene. NSF's vedtekter, som vist ovenfor og i kapittel 3.2.1, omtaler sentralt fagforum som møteplass.

Sentralt fagforum (sekretariatet) samarbeider med forbundsledelsen og forbundsleder. Dette er blant annet formalisert gjennom sentralt fagforums leders plass i forbundsstyret. Videre samarbeider leder med fylkene gjennom månedlig kontakt med fylkeskontaktene i sentralt fagforum, og ellers kontakt ved behov. Sentralt fagforum jobber spesielt tett med Fag- og helsepolitisk avdeling, økonomiavdelingen og medlemstjenester.

For noen av informantene som vi snakket med er det ikke helt tydelig hva sentralt fagforum er eller skal være. Det går imidlertid igjen hos flere at sentralt fagforum har en koordinerende rolle og er et kontaktpunkt og bindeledd mellom faggruppene og henholdsvis NSF sentralt og fylkeslagene, og mot tidsskriftet Sykepleien. For eksempel kan sentralt fagforum ved leder og koordinatorene hjelpe avdelingene med å avklare hvilke faggrupper som bør involveres og kontaktes i ulike saker, og deretter koordinere innspill fra de ulike faggruppene opp mot avdelingene. Det nevnes også av mange at sentralt fagforum er et forum for informasjons- og erfaringsutveksling for faggruppene, der de kan dele erfaringer og hjelpe hverandre, og diskutere faglige saker. Noen trekker også frem at sentralt fagforum er en kanal for påvirkning av NSF, særlig gjennom leder.

Det varierer hvor mye de ulike faggrupelederne deltar i arbeidet i forumet, og hvilke saker som tas opp. Dette henger sammen med faggruppens ressurser samt engasjement/interesse hos ulike faggrupeledere. Noen mener at det varierer mellom faggruppene hvor mye makt og ansvar de har i sentralt fagforum. Det ble også nevnt at det er utfordrende at alle faggruppene skal behandles likt i sentralt fagforum i lys av forskjellene mellom faggruppene og at de har ulike behov.

Sekretariatet i sentralt fagforum samhandler oftest med faggruppene som tar seg av aktuelle politiske saker og som representerer fagfelt eller har kompetanse som lederen og koordinatorene har behov for i sitt arbeid. Det er også faste møter med de mest aktive faggruppene. Det varierer hvorvidt leder og koordinatorene involveres i samarbeid mellom faggrupeledere og NSF sentralt. Det ble nevnt at de største faggruppene har mer direkte kontakt med NSF.

Kort oppsummert om faggruppens roller og oppgaver kan vi si at faggruppene har, og etter de fleste av våre informanter sin mening skal ha, en viktig rolle i NSF. Faggruppene i dag har mange varierte oppgaver og fungerer i samsvar med sine vedtektsfestede formål. Det er imidlertid behov for å tydeliggjøre og formidle faggruppens og sentralt fagforum sin rolle, funksjon og ansvar, og man kan gjerne starte med å definere dette mer presist i styringsdokumentene. Det er i tillegg viktig å tilpasse forventningene til faggruppens bidrag til deres ressurser og ta hensyn til ulikheter i faggruppens forutsetninger til å bidra.

5 Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid i NSF

I fortsettelsen av kartleggingen knyttet til dagens integrering og samhandling mellom faggruppene og andre enheter i NSF (tema 1) analyserte vi samhandlingsprosesser mellom faggruppene og andre deler av NSF. I dette kapitlet presenteres informantenes syn på hvordan samhandlingen mellom faggruppene og NSF om fag- og helsepolitisk arbeid fungerer i dag, hvilke utfordringer som oppleves, og hvordan man skape et tettere og bedre samarbeid.

5.1 Samhandling mellom faggruppene og andre deler av NSF

Det varierer mellom faggruppene hvor mye de samhandler med de ulike delene av NSF. Det gis uttrykk for at det er mest samarbeid med Fag- og helsepolitisk avdeling, deretter Kommunikasjonsavdelingen og i mindre grad andre avdelinger.

Fag- og helsepolitisk avdeling har mest samhandling med de faggruppene som representerer fagfelt som ofte er på dagsorden, enten i samfunnet eller internt i NSF. Blant disse nevnes Jordmorforbundet, NSFs Landsgruppe av intensivsykepleiere og Landsgruppen av helsesykepleiere oftest, men også andre faggrupper ble nevnt. Fag- og helsepolitisk avdeling og faggruppene samarbeider mest om innspill og svar til høringer og ved at faggruppene gir innspill til fag- og samfunnspolitiske saker som avdelingen jobber med. Det er også samarbeid om utvikling og gjennomføring av konferanser. Det varierer også hvor tett og omfattende arbeidet er i de ulike sakene. Det ble også nevnt at det varierer mellom faggruppene i hvor stor grad de etterspør bistand fra avdelingen.

Med Kommunikasjonsavdelingen går samarbeidet primært ut på at faggruppene kvalitetssikrer utspill og andre kommunikasjonstiltak, og ved at avdelingen bistår med kommunikasjonsfaglige råd og opplæring for faggruppene og tilgang til medieovervåking på deres fagspesialitet. Det ble nevnt at det særlig er faggruppene med frikjøpte ledere som får kommunikasjonsfaglige råd.

Det er lite samhandling mellom faggruppene og Forhandlingsavdelingen. Det ble nevnt at Sentralt fagforum ved leder er en viktig samarbeidspartner og kontaktpunkt for Forhandlingsavdelingen, og at det ellers er sporadisk samarbeid med enkelte faggrupeledere i særskilte saker.

Rådet for sykepleieetikk har ikke etablert noe formelt samarbeid med faggruppene. Det er jevnlig kontakt og samarbeid med leder i sentralt fagforum, blant annet om et etikkprosjekt, og ellers kontakt med faggrupeledere i enkeltsaker etter behov.

Det varierer om kontakten med avdelingene går direkte til faggruppen, eller via sentralt fagforum. Noen faggrupper har mer direkte kontakt med særlig Fag- og helsepolitisk avdeling, for eksempel via en fast kontaktperson i avdelingen.

Mange, både i faggruppene og avdelingene, opplever samhandlingen mellom faggruppene og de andre delene av NSF som nyttig. Noen av avdelingene ønsker tettere kontakt med ulike faggrupper, utover de som har frikjøpte ledere med kontorplass i hovedkontoret, og flere naturlige møtearenaer.

Det er få kontaktflater mellom tillitsvalgte og faggruppene. I den kvalitative undersøkelsen har ingen av de tillitsvalgte samhandlet med faggruppene i noen særlig grad. I den kvantitative undersøkelsen oppgir majoriteten av de tillitsvalgte at de ikke har hatt kontakt med representanter for faggrupper i løpet av det siste året. De færreste som har samarbeidet med faggruppene har svart at samarbeidet fungerte middels godt, godt eller svært godt. De tillitsvalgte som ble intervjuet i den kvalitative undersøkelsen ga ikke uttrykk for at manglende samarbeid er et problem eller at det er behov for mer samarbeid. Det ble pekt på at samarbeid eller kontakt kunne være nyttig i enkeltsaker, og at det da vil være nyttig med informasjon om hvordan man kan finne og kontakte faggruppene.

Både lokale og sentrale faggrupper samhandler relativt lite med fylkeslagene når det gjelder fag- og helsepolitisk arbeid. Lokalt har faggruppene faste møtepunkter i fylkesstyrene og lokal fagpolitisk konferanse. Utover dette samhandler de lokale faggruppene og fylkeslagene om blant annet arrangementer eller ved at faggruppene holder faglige innlegg hos fylkeslagene. Graden av samarbeid mellom den enkelte lokale faggruppe og det enkelte fylkeslag varierer, avhengig av faggruppens størrelse/ressurser og engasjement. Noen nevnte at samarbeidet primært var interessepolitisk, og i mindre grad fagpolitisk. Mange ga uttrykk for at samarbeidet var godt og nyttig. Fylkeslagene og fylkeslederne samhandler også i noen grad med faggruppene sentralt og sentralt fagforum, både om saker og arrangementer. Noen opplevde at det var mer samarbeid mellom fylkene og sentrale faggrupper/sentralt fagforum enn de lokale faggruppene.

Mange ønsker mer samarbeid der det er relevant. Det kom ingen konkrete innspill til nye oppgaver eller arenaer som faggrupper og andre deler av NSF bør samarbeide om. Samtidig kom det flere innspill om utfordringer i og forbedringer av eksisterende samarbeidsprosesser, som omtales i det følgende.

5.2 Mange utfordringer

Mange, både i faggruppene og andre deler av NSF, har tatt opp at ressurstilgang hos faggruppene begrenser hvor mye de kan samhandle med NSF, både på lokalt og sentralt nivå. Det er kun enkelte faggrupper som har frikjøp, slik at de aller fleste gjør faggruppearbeid på fritiden. De faggruppene som har frikjøpte ressurser, har i større grad mulighet til å jobbe fag- og helsepolitisk, og dagens samarbeidsprosesser gjenspeiler dette. Noen faggrupperepresentanter mente også at innspill til NSF sentralt går på bekostning av medlemsarbeid i faggruppen. Det ble også nevnt av flere faggrupperepresentanter at faggruppene har mye administrativt ansvar og oppgaver og at de mangler tilgang til administrative/merkantile ressurser og strukturer, og at dette går på bekostning av deres mulighet til å bidra.

I tillegg nevnte flere at engasjement i de lokale og sentrale faggruppene, både i ledelsen og hos medlemmene, er en viktig faktor for samarbeid. Det ble også nevnt at tid og ressurser i NSF og fylkeslagene begrenser samhandlingen og integreringen. Flere trakk også frem at nettverk og relasjoner i NSF påvirker samarbeidet. Noen pekte på at kjennskap til rutiner, strukturer og uskrevne og skrevne regler i NSF var viktig for samhandling, og at det var krevende å sette seg inn i dette som ny i en faggruppe.

Videre trekker flere frem at korte frister, kombinert med begrensede ressurser, gjør det krevende for faggruppene å svare på henvendelser fra NSF og å bidra i saker. Dette tas opp både av faggrupperepresentanter og andre i NSF. Noen faggrupperepresentanter har opplevd at de fanger opp saken først etter fristen, fordi de ikke har mulighet til å følge med på henvendelser ved siden av sin ordinære jobb. Noen nevnte at fristen ofte er for kort til å involvere de lokale faggruppene. I noen

tilfeller er den korte fristen satt eksternt, og kan ikke påvirkes av NSF. Også ved lengre eksterne frister kan fristen for faggruppene bli kort, som følge av at avklaringer og prosesser i NSF i forkant og etterkant tar tid.

Flere trakk frem at faggruppene bruker mye ressurser på å navigere gjennom henvendelser som kommer fra NSF, grunnet mange mindre relevante og/eller lite presise henvendelser. Det ble pekt på at dette gir merarbeid for faggruppene og at det påvirker kvaliteten på innspillene de gir.

Mange fra andre deler av NSF nevnte at faggruppene har varierende kompetanse og erfaring fra politisk arbeid. Dette gjør samarbeidet mer ressurskrevende, både for faggruppene og avdelingene. Noen pekte på at lite kunnskap om politisk arbeid kan være en terskel for å gi innspill i saker og å formulere høringsssvar. Noen ga uttrykk for at det også varierer mellom faggruppene hvor politisk interesserte og engasjerte de er, og at dette påvirker samhandlingen. Det ble også tatt opp at faggruppene gjerne er mer faglige, enn fagpolitiske. Det ble understreket at dette varierer, og også kan skyldes mangel på tid.

Det ble nevnt av flere blant faggrupperepresentantene at dagens organisering der faggruppene er selvstendige organisasjoner gjør at faggruppene oppleves å være på siden av NSF, både strukturelt og kulturelt. Flere har pekt på at dette kan gi en «oss og dem»-tankegang, både hos faggruppene og andre deler av NSF, som er til hinder for samhandling og integrering.

Det kom også frem at forskjeller mellom faggruppene, i form av organisering, ressurser, kompetanse og engasjement og aktivitetsnivå gjør samhandlingen noe uforutsigbar, og resulterer i at en samarbeider ulikt med de ulike faggruppene.

Flere av faggruppene opplever at samarbeidet som regel handler om at de skal bistå, og i mindre grad den andre veien. Det ble også nevnt av mange at det ikke alltid er samsvar mellom forventninger fra avdelingene og det faggruppene har anledning til å levere, gitt deres ressurser og tid. Motsatt pekes det på av informanter i andre deler av NSF at det ikke er samsvar mellom hva faggruppene forventer og det avdelingene kan levere, og noen savnet initiativ fra faggruppene om hva de kan bidra med i NSF.

5.3 Hvordan gjøre samhandlingen bedre

Det går igjen hos de fleste av informantene at faggruppene har behov for mer ressurser for å oppnå et tettere og bedre samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid. Flere, særlig i faggruppene, men også i andre deler av NSF, mener at det er behov for mer frikjøp enn i dag dersom faggruppene skal bidra mer, både lokalt og sentralt. Det er ulike syn på hvordan økt frikjøp bør innrettes. Noen mener at det ikke er behov eller hensiktsmessig at alle faggruppene frikjøpes og i like stor grad. Det ble også nevnt at tidsbegrenset frikjøp, som for eksempel i en konkret sak eller begrenset periode, kan være mer hensiktsmessig. Det ble også nevnt at rettigheter etter hovedavtalen til permisjon med lønn eller frikjøp, tilsvarende som for tillitsvalgte, kunne være aktuelt – men at det må vurderes nærmere om det er mulig. Det ble også nevnt blant faggrupperepresentantene at det er behov for mer forutsigbare inntekter utover inntektene fra medlemmer og konferanser. For flere er det krevende at konferanseinntekter forsvinner på grunn av koronapandemien.

De fleste peker på at økonomien til den enkelte faggruppen er til hinder for økt frikjøp. Særlig de små faggruppene vil ikke ha mulighet til å finansiere frikjøp, men det er også krevende for de større å finansiere mer frikjøp enn i dag. Noen faggrupperepresentanter peker på at NSF bør betale for frikjøp, særlig når faggruppene bistår i NSF's arbeid. Andre, utenfor faggrupperepresentantene, tok opp at økt

frikjøp finansiert av NSF må vurderes opp mot andre formål i NSF, som frikjøp av tillitsvalgte og fordelingen av ressurser til fylkene. Det ble også nevnt av noen at NSF bør ha en strategisk tilnærming til hvilke faggrupper som skal få mer ressurser, i form av frikjøp og bistand, og at ikke alle skal behandles likt.

Flere mener også at det er behov for mer administrative ressurser i faggruppene og sentralt fagforum. Det ble av flere nevnt at faggruppene bør integreres i og få opplæring i bruk av administrative systemer som e-post, intranett, lagringsplattform, digitale verktøy og få bistand til praktiske oppgaver, som IT, økonomi, medlemstjenester og kurs- og konferansetjenester.

Opplæring i politisk arbeid og kommunikasjonsarbeid nevnes av flere, både blant faggrupperepresentantene og andre deler av NSF, som viktig for at faggruppene skal kunne bidra mer i det fag- og helsepolitiske arbeidet, med henvisning til at faggruppenes politiske bevissthet og kompetanse varierer. Flere av faggruppene nevner også at det er ønskelig med mer samhandling og mer bistand fra Fag- og helsepolitisk avdeling og Kommunikasjonsavdelingen i løpende saker, for eksempel utforming av hørings svar og kommunikasjonsfaglige råd. Det ble samtidig nevnt av flere i andre deler av NSF at det er behov for mer ressurser i avdelingene, og også i fylkene, dersom de skal samhandle med, følge opp og støtte faggruppene i større grad enn i dag.

Mer målrettet kommunikasjon og tydeligere bestillinger fra avdelingene kan gjøre det mindre ressurs- og tidkrevende for faggruppene å levere innspill. Det bør fremgå tydelig hvem mottaker og avsender er, hva henvendelsen gjelder og hva faggruppen skal levere. Også prosessen for å innhente innspill kan vurderes. Det ble nevnt av noen i andre deler av NSF at terskelen for å komme med innspill kan være lavere dersom innspillene gis muntlig fremfor å formulere skriftlige hørings svar.

Det er ulike syn på om faggruppene bør ha faste kontaktpersoner i avdelingene. Noen mener at samhandlingen kan bli tettere med faste kontaktpersoner, mens andre mener at koordinatorene i sentralt fagforum kan ivareta mye av denne rollen. Noen opplever at kontakten er tettere med de faggruppelederne som er frikjøpte og som er til stede på hovedkontoret. Mange mener det er behov for flere naturlige møtearenaer med faggruppene og de ulike delene av NSF.

Videre kan endring av organisasjonskulturen og tradisjonelle maktstrukturer legge til rette for tettere samhandling og integrasjon, ved at faggruppene og resten av NSF i dag ser på hverandre som «oss og dem». Det ble av noen gitt uttrykk for at man med tenkningen om «Ett lag» er på vei mot en tettere organisering og mer inkludering og bedre holdninger til faggruppene. Det ble også nevnt at det i større grad bør være en kultur og bevissthet for samhandling, både ved at faggruppene tar mer initiativ til å involvere seg i fag- og helsepolitisk arbeid, og fra de andre delene av NSF.

Intervjusamtalene med representanter for både faggrupper og andre deler av NSF viser at samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid som finnes i dag er viktig. Imidlertid varierer kvaliteten på samhandlingsprosessene og utfallet av samarbeidet fra sak til sak, og samhandlingen byr ofte på utfordringer for alle involverte. Utfordringene skyldes uklare og (ofte som følge av dette) urealistiske gjensidige forventninger, utydelig kommunikasjon, utilstrekkelige økonomiske og administrative ressurser og lite politisk og kommunikasjonsfaglig kompetanse hos mange av faggruppene. Det finnes i tillegg organisasjonsmessige og kulturelle barrierer som forstyrrer samhandlingsprosessene. Målrettede tiltak mot disse hindrene vil kunne gi sterkere samhandling og integrering av faggruppene i NSF.

6 Dagens organisering av faggruppene i NSF

I dette kapitlet presenterer vi informantenes syn på dagens organisering av faggruppene, både som en del av NSF og internt i faggruppene, og hvordan de mener at faggruppene bør organiseres. Informantene fikk blant annet spørsmål om hvor godt eller dårlig dagens organisering fungerer, herunder antall faggrupper, inndeling, krav til medlemskap, hvordan organiseringen påvirker samhandling på tvers av og internt i faggruppene og med andre deler av NSF, og hvordan informantene mener at faggruppene bør organiseres.

6.1 Ulike meninger om hvorvidt organiseringen er hensiktsmessig

I dag finnes det 36 ulike faggrupper i NSF og inndelingen virker komplisert. Noen av faggruppene tar seg av ulike kompetanseområder innen sykepleieyrket (f.eks. akutt sykepleie), andre av mer tverrgående oppgaver på arbeidsplassen (f.eks. ledelse) og mange er inndelt etter områder på kroppen (f.eks. øre-nese-hals). Noen faggrupper er av mer lukket karakter i det de stiller krav til relevant videreutdanning for å bli medlem, men brorparten er åpne for alle NSF's medlemmer. Er en slik organisering hensiktsmessig for faggruppene selv, for NSF og rollene som faggruppene er tiltenkt?

I intervjuene er det ulike meninger om antallet faggrupper. Flere av informantene fra andre deler av NSF mener at det er for mange faggrupper. Det nevnes at de er for fragmenterte og små, og at det er krevende å forholde seg til dem på grunn av dette. Mange pekte på at faggruppene ville fått mer ressurser og mer tyngde om de slo seg sammen. Sistnevnte nevnes også av enkelte faggrupperepresentanter. Andre mener at dagens antall ikke er problematisk, og at det er naturlig at antallet faggrupper øker etter hvert som flere tema blir aktuelle. Det ble også nevnt at for brede og store faggrupper kan gå på bekostning av engasjement: flere, både i og utenfor faggruppene, nevnte at de faglige nisjene er viktigst for medlemmenes engasjement.

Tematikken for faggruppene varierer mellom fagspesifikke temaer (både med og uten utdanningskrav til medlemmene) og mer overordnede og tverrgående temaer. Det er ulike syn på dagens inndeling etter tema. For noen oppleves dagens tematiske inndeling som effektiv og oversiktlig, og gjør det enkelt finne ut hvilken faggruppe man skal henvende seg til. Andre mener at faggruppene er for like og at flere av de tematisk relaterte faggruppene kunne slått seg sammen. Til en viss grad er det en sammenheng mellom bredden i faggruppens tematikk og størrelse. Samtidig er det nevnt at noen av de mindre faggruppene også representerer brede temaer og har potensiale for å få flere medlemmer.

Det ingen som har motforestillinger til at noen av faggruppene har utdanningskrav. Mange hadde ikke et syn på dette. Noen nevner at utdanningskrav kan virke ekskluderende og begrense medlemsmassen. På den andre siden kommer det frem at utdanningskrav kan ha positive sider, for eksempel ved å motivere til videreutdanning. Noen mente at utdanningskrav også kan gi høyere faglig kvalitet på faggruppens innspill, mens andre mente at dette ikke var tilfelle og at oppdatert, yrkesrelevant erfaring var like viktig.

6.2 Intern organisering og samhandling på tvers

Alle faggruppene sentralt er organisert med egne styrer, og flere av de lokale faggruppene har egne lokalstyrer. Noen av de sentrale faggruppene har utfordringer med å rekruttere styremedlemmer, blant annet som følge av ressurser, tid og kapasitet. Dette er også en utfordring lokalt. Faggruppene varierer i størrelse, fra i underkant av hundre medlemmer til flere tusen medlemmer. Faggruppenes størrelse gjenspeiler seg i deres ressurser, og dermed hvilke aktiviteter de kan gjennomføre og hvordan de samhandler på tvers. Noen av de største faggruppene har frikjøpte ledere. Ingen av de lokale faggruppene har frikjøpte ledere. Noen har ment at det bør være mer strukturlikhet mellom faggruppene, blant annet med hensyn til økonomi og lokallag. Samtidig pekes det på at dette vil være vanskelig i praksis på grunn av ulike medlemstall både i faggruppen totalt og lokalt.

Det varierer om faggruppene har lokallag i alle fylker. Noen av de mindre faggruppene har ikke lokallag, mens mange av de store har lokallag i de fleste fylkene. Det varierer mellom de lokale faggruppene hvor aktive de er og hvor mye de samhandler på tvers. Dette henger sammen med faggruppens ressurser, både lokalt og sentralt, tid og kapasitet og personavhengig engasjement, men også geografiske avstander. Det er kan være mer krevende å samle medlemmene i et fylke med spredt bosetting og store avstander. Samtidig opplever mange at oppslutningen om lokale engasjementer er lav fordi lokalgruppedlemmer gjør dette på fritiden. Det kan særlig være utfordrende å få lokale faggrupper til å prioritere arrangementer utenom sin egen lokale eller sentrale faggruppe, som lokal fagpolitisk konferanse i regi av fylkesorganisasjonen, på grunn av mangel på tid og ressurser. For flere har nye digitale verktøy gitt større oppslutning om faggruppens arrangementer og møter lokalt, og også muliggjort at lokale arrangementer, for eksempel foredrag, kan deles nasjonalt med andre lokale faggrupper. Det ble tatt opp av enkelte utenfor faggruppene at det er uheldig for samhandlingen at de lokale faggruppene er delt inn etter gamle fylkesgrenser, slik at det er to lokale faggrupper i hvert fylke.

Det fremheves av mange at de lokale faggruppene har lokal kunnskap om hvordan tjenesten fungerer ute i kommunene og særskilte lokale forhold. Denne kunnskapen kan raskt innhentes og oppdateres gjennom sentral faggruppeleders nettverk ut til lokale faggrupper. Samtidig ble det nevnt at det varierer mellom lokallagene i hvor stor grad de gir innspill til sentral faggruppeleder. Mange peker også på at de lokale faggruppene er viktige for å opprettholde lokalt engasjement og for rekrutteringen til faggruppen sentralt.

Det er samhandling på tvers av faggrupper både på lokalt og sentralt nivå, men det varierer mellom faggruppene i hvor stor grad de samhandler på tvers. Noen faggrupper samhandler mye, mens noen ikke samhandler med andre. Flere nevner at det er samarbeid der det er naturlig utfra saken eller temaet og fagfeltene. Samhandlingen dreier seg både om konkrete saker, både faglig og politisk, om arrangementer og om tidsskrifter. Flere uttrykker et ønske om mer samarbeid og kontakt på tvers. Det ble tatt opp at fordeling av ressurser ved samarbeid, både bidrag og utbytte, er utfordrende. I tillegg tar flere opp at faggruppens tid og ressurser begrenser deres mulighet til å samhandle med hverandre.

6.3 Behov for en annen organisering?

Informantene ble spurt om hvordan faggruppene bør organiseres dersom man startet med blanke ark. Også her varierer meningene både innad i faggruppene og i de andre delene av NSF. Noen mener at dette er et stort spørsmål og at det er krevende å vurdere om de bør organiseres på en annen måte, at

man ikke har forutsetninger for å vurdere dette spørsmålet og/eller at det bør utredes grundig. Noen mente også at hele organiseringen av NSF bør vurderes.

Fra informanthold ble det advart mot at for store endringer kan gi tap av engasjement og innsats, som NSF er avhengig av, og at den faglige tilhørigheten, som er viktig for medlemmene, kan bli svekket ved for brede og store grupper. Flere peker på at faggruppene er opptatt av autonomi og selvstendighet, og at dette kan svekkes ved for stor grad av integrasjon i NSF.

Blant de som mener at dagens organisering bør endres er det ulike meninger. Mange utenfor faggruppene, men også enkelte blant faggrupperepresentantene, tar opp at det bør være færre og større faggrupper, for eksempel ved at faggruppene som tematisk ligner på hverandre slås sammen. Det blir argumentert med at dette vil kunne gi faggruppene mer ressurser og større gjennomslagskraft, jf. omtale i kapittel 6.2. Noen tar til orde for å etablere en paraplystruktur, med noen store faggrupper og underliggende interessegrupper, der noen av aktørene bidrar inn på det fagpolitiske. Andre tar til orde for mer samarbeid på tvers av faggruppene, fremfor sammenslåing. Det er også nevnt av noen utenfor faggruppene at faggruppene bør ha en mindre eller ingen politisk rolle, mens andre, blant faggrupperepresentantene, mener at den politiske rollen innen faggruppens fagfelt bør forsterkes.

Flere mener at faggruppene bør være tettere integrert i NSF enn i dag. Noen mener at faggruppene bør være fullstendig integrert i NSF, med automatisk medlemskap i faggruppe og finansiering via NSF. Andre igjen foreslår at faggruppene kan legges til Fag- og helsepolitisk avdeling som underavdelinger, der en skiller mellom faggrupper som er politisk rettet og rent faglige. Det er også pekt på Legeforeningens organisering med ulike yrkesforeninger. Noen har pekt på at de kan organiseres som fylkene, både med tanke på struktur og rettigheter. Andre mener at det bør være lokallag i alle fylker, mens andre mener at dette må ses i lys av størrelsen på faggruppen. Flere har tatt opp at inndelingen i lokallag bør følge ny fylkesstruktur.

De fleste tar ikke opp funksjonen til sentralt fagforum under dette temaet. Noen nevner at organiseringen av sentralt fagforum bør vurderes dersom det blir færre faggrupper. Fra informanthold ble det også gitt uttrykk for behov for mer konkret myndighet til leder av sentralt fagforum, slik at denne kan avlaste faggruppelederne med administrative forhold og personalbehandling, og mer ressurser til sentralt fagforum i form av flere koordinatører.

Flere mener at dagens organisering og roller fungerer, men at det er behov for mer ressurser til faggruppene, både i form av frikjøp, bistand fra avdelingene og til administrativt arbeid, samt politisk kompetanse. Også blant de som mener at dagens organisering bør endres, peker flere på behovet for mer ressurser, jf. kapittel 5.3. Flere tar også opp at faggruppene i større grad bør samarbeide på tvers.

Flere, både i og utenfor faggruppene, tar også opp at det er behov for å løfte frem faggruppene i NSF og synliggjøre dem i større grad enn i dag: både ved at de blir mer sett og hørt enn i dag, og ved at det tydeliggjøres hva deres rolle er, hva de kan bidra med til de ulike delene av NSF og hvem som er kontaktpersoner lokalt og sentralt. Bevissthet og kunnskap om hverandre og hva man kan bidra med, kan gjøre at kunnskapen til faggruppene i større grad benyttes og at samarbeidet blir bedre. For eksempel ble det fra faggruppehold nevnt at de ansatte i faggruppene burde inn i NSF's organisasjonskart, at faggruppene burde synliggjøres mer på NSF's hjemmesider, og de sentrale faggruppelederne og ledelsen i NSF kunne satt av tid til å presentere seg for hverandre.

Gjennom intervjuene har vi avdekket mange ganske ulike syn på hva som er en hensiktsmessig organisering av faggruppene i NSF. Meningene varierte både mellom ulike faggrupperepresentanter og hos de andre NSF's representanter som vi snakket med. Organisasjonsstrukturen fremstår komplisert,

men det finnes gode argumenter både for og imot å endre dagens praksis. Mange var imidlertid enige om at det er behov for *bedre* integrering, men ikke alle forstår dette som *mer* integrering. De fleste, etter vårt inntrykk, forstår *bedre integrering* som bedre samhandling, og noen forstår dette også som mer synlighet og sterkere rettigheter for faggruppene. Spørsmålet om hvorvidt organiseringen er hensiktsmessig leder til et annet spørsmål, nemlig hva som er hensikten med faggruppene? Som vi påpeker i kapittel 4 (s. 21) er det ikke alltid like tydelig for de ulike aktørene i sykepleierforbundet hva hensikten med faggruppene er, og det finnes ulike meninger om hva faggruppenes rolle bør være. Ved å avklare og synliggjøre faggruppenes roller og funksjon i NSF først, vil man få et godt grunnlag for å velge eller tilpasse organisasjonsstrukturen deretter.

7 Faggruppenes roller i medlemsdemokratiet

Faggruppenes formelle demokratiske rettigheter er omtalt i kapittel 3. Dette kapitlet belyser hvordan informantene opplever at disse fungerer i praksis og hvilke rettigheter faggruppene bør ha. Videre presenteres informantenes syn på hvilke konsekvenser sterkere demokratiske rettigheter for faggruppene i NSF's beslutningsorganer kan ha for NSF og faggruppene. Disse problemstillingene er knyttet til kartleggingen av status og holdninger til faggruppenes rettigheter og rolle i medlemsdemokratiet (tema 2).

7.1 Faggruppenes påvirkningskraft i NSF

Hvor mye påvirkningskraft faggruppene har i NSF i dag er ett av spørsmålene vi ikke fant et entydig svar på. Informantenes vurderinger så ut til å være påvirket av hva den enkelte forsto som påvirkningskraft, og hvor mye påvirkningskraft de mente faggruppene *bør* ha. Mange, men ikke alle, svarte at faggruppene har «stor» eller «betydelig» påvirkningskraft. Noen svarte at «De har påvirkningskraft». På den andre siden mener flere, inkludert informanter i andre deler av NSF, at faggruppene har for liten påvirkningskraft. Flere av faggrupperepresentantene nevner manglende stemmerett som en viktig årsak til dette. Fra informanthold blir det vist til at organiseringen av faggruppene «på siden av NSF» bidrar til liten formell påvirkningskraft. Noen av faggrupperepresentantene opplevde at de har større påvirkningskraft eksternt enn i egen organisasjon.

Av de som mener at faggruppene har påvirkningskraft, mener mange at faggruppene får påvirkningskraft gjennom forslags- og uttaleretten i fylkesstyrene, forbundsstyret og landsmøtet, da det er argumentene som betyr mest. Noen viser til at det er få saker der antall stemmer er avgjørende for utfallet. Samtidig er flere usikre på om forslags- og uttaleretten gir nok eller reell påvirkningskraft i dag.

Flere peker på at det varierer mellom faggruppene/faggruppelederne hvor stor påvirkningskraft de har, og at dette avhenger av faktorer som faggruppens størrelse, personlige egenskaper og engasjement, ressurser/frikjøp og nettverk i NSF, herunder om man sitter på hovedkontoret, og hvilke saker som har stort fokus og forbundsledelsen/forbundsstyret. Noen viser også til at faggruppenes posisjon i fylkene har betydning. Enkelte opplever at påvirkningskraften er stor overfor ledelsen og mindre overfor avdelingene.

Flere blant faggrupperepresentantene opplever at påvirkningskraften har økt de siste årene og med dagens forbundsledelse, som har mer fokus på fag («Faget i front») og mer direkte kontakt med faggruppene. Samtidig nevnes det også fra informanthold at faggruppene har blitt dyktigere til å jobbe politisk i NSF, blant annet gjennom økt samarbeid mellom faggruppene. Noen, både i faggruppene og i andre deler av NSF, tar opp at kulturen og maktforholdene i NSF er i forandring, blant annet som følge av ny ledelse sentralt og i fylkene, samt endringer i administrasjonen i NSF sentralt.

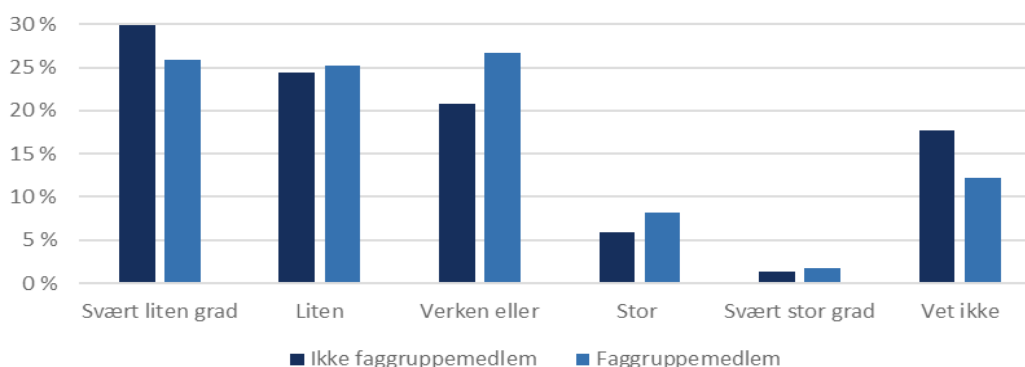
7.1.1 Faggruppemedlemmer ønsker seg påvirkning i flere fora oftere enn ordinære medlemmer

Respondentene i spørreundersøkelsen ble spurt om deres opplevelse av egne påvirkningsmuligheter når det gjelder prosesser og beslutninger som tas av ulike organer i NSF, herunder tillitsvalgtapparatet, fylkesstyret, forbundsstyret, landsmøtet, sentralt fagforum og NSF totalt sett. Vi har sett på hvordan ordinære medlemmer og faggruppemedlemmer opplever sine muligheter for påvirkning.

Generelt opplever NSFs medlemmer at de i liten grad kan påvirke prosesser og beslutninger som tas, og mange vet ikke i hvilken grad de kan påvirke. Faggruppemedlemmer opplever imidlertid i noe større grad å ha påvirkning enn øvrige medlemmer og svarer sjeldnere «vet ikke», også når man kontrollerer for verv og fylke. Dette gjelder samtlige fora.

Både faggruppemedlemmer og de uten medlemskap i faggrupper opplever at de har større påvirkning på tillitsvalgtapparatet enn i andre fora, etterfulgt av fylkesstyret og NSF totalt sett. Både medlemmer med og uten faggruppemedlemskap opplever at de har svært liten påvirkning på prosesser og beslutninger som tas av forbundsstyret og landsmøtet.

Figur 7.1 Fordeling av svar på spørsmål "På en skala fra 1 til 5, i hvilken grad opplever du at du kan påvirke prosesser og beslutninger som tas i NSF totalt sett", n(ikke faggruppemedlem) = 2104, n(faggruppemedlem) = 1310

Tillitsvalgte opplever de har mer påvirkning enn de uten verv. Tillitsvalgte som er faggruppemedlemmer, har mer påvirkning enn tillitsvalgte som ikke er medlemmer i faggrupper. Dette gjelder alle fora med unntak av forbundsstyret. Hovedtillitsvalgte ser ut til å oppleve at de har mer påvirkning enn plasstillitsvalgte. Fylkesstyrerepresentanter opplever i større grad enn alle andre å ha påvirkning på prosesser og beslutninger i NSF, men det er viktig å merke seg at der var svært få respondenter med denne type verv i vårt utvalg (n=14), samtidig som de fleste av disse som svarte på undersøkelsen også er faggruppemedlemmer.

Et noe overraskende funn er at faggruppemedlemmer opplever at de har svært liten grad av påvirkning på beslutninger og prosesser som tas i sentralt fagforum (snittpoeng 2,1 på en skala fra 1 til 5). Naturlig nok viser dataene at personer med sentralt faggruppeverv (n=40) i større grad enn andre opplever å kunne påvirke beslutninger og prosesser som tas i sentralt fagforum (snittpoeng 3 på en skala fra 1 til 5), men de som er valgt i fylkesstyret svarer i snitt enda høyere på grad av påvirkning her (snittpoeng 3,3 på en skala fra 1 til 5), som i alle andre fora.

Ellers opplever tillitsvalgte i større grad å kunne påvirke tillitsvalgtapparatet. De med verv i fylkesstyret opplever i størst grad å kunne påvirke fylkesstyret. Vi fant ingen statistisk signifikante forskjeller mellom

medlemmer i ulik alder og med tilhørighet til ulike fylkesorganisasjoner når det gjelder opplevelse av egne påvirkningsmuligheter.

Ønske om mer påvirkning

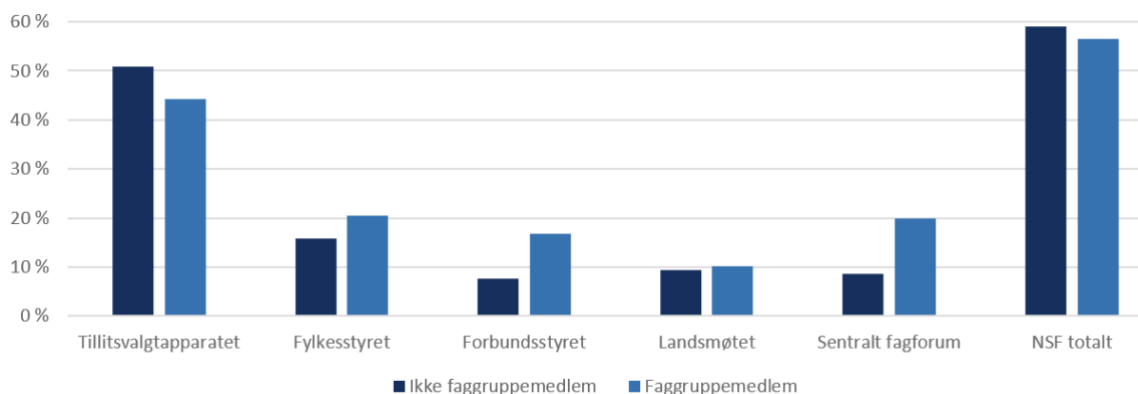
Vi spurte respondentene også om hvorvidt de har behov for sterkere påvirkningsmuligheter i NSF og eventuelt i hvilke fora.

Nesten to av fem (39 prosent) ønsker ikke større påvirkning, men det er omtrent like mange som svarer «vet ikke» (38 prosent). Nesten en fjerdedel (23 prosent) av medlemmene ønsker seg sterkere påvirkningsmuligheter i NSF. Det er ingen signifikant forskjell mellom faggruppedlemmer og ikke-faggruppedlemmer når det gjelder andel som ønsker seg mer påvirkning. Det er heller ikke statistisk signifikant forskjell mellom fylker eller ulike typer verv.

De uten verv ønsker i mindre grad mer påvirkning enn de med verv. Videre viser dataene at de med verv i et fylkesstyre (n=14) i mindre grad ønsker seg mer påvirkning enn alle andre som deltok i undersøkelsen.

Blant de som ønsker å ha mer påvirkning, ønsker de fleste mer påvirkning i NSF totalt, og deretter i tillitsvalgtapparatet. Faggruppedlemmer, selv om de allerede opplever noe større grad av påvirkning på samtlige fora enn de øvrige medlemmene, svarer i større grad enn andre at de ønsker mer påvirkning i alle fora, med unntak av tillitsvalgtapparatet.

Figur 7.2 Fordeling av svar på spørsmål «I hvilke organer i NSF ønsker du å få sterkere påvirkningsmuligheter? Det er mulig å velge flere aktuelle svaralternativer», n(ikke faggruppedlem) = 466, n(faggruppedlem) = 322.

7.2 Faggruppens demokratiske rettigheter i praksis

Faggruppens formelle demokratiske rettigheter er omtalt i kapittel 3. Oppsummert har representanter fra faggruppene møterett i møter i ulike styrende organer i NSF, både på fylkesnivå og sentralt, med uttale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Leder av sentralt fagforum velges av faggruppelederne og har uttale- og forslagsrett i forbundsstyret. I intervjuene mente flere at leder i sentralt fagforums plass i forbundsstyret er svært viktig for

faggruppene, og sikrer at de blir hørt og at det faglige perspektivet kommer frem og får en tydelig posisjon. Samtidig ble det fra informanthold i andre deler av NSF gitt uttrykk for at NSF blir mindre tydelig som fagforening ved at faggruppene gjennom leder i sentralt fagforum møter i forbundsstyret, men det var få som problematiserte dette.

Det er ulike syn på hvorvidt det er hensiktsmessig at alle faggruppene er likt representert i sentralt fagforum, men de færreste problematiserte dagens løsning. Flere hadde heller ikke en mening om dette, blant annet med henvisning til sin rolle i NSF. Noen sa at representasjonsformen må ses i lys av formålet med forumet, som må tydeliggjøres først, jf. omtale i kapittel 4.2. Det ble gitt uttrykk for at dersom sentralt fagforum først og fremst er et lederforum har ikke antall stemmer noe å si.

To felles representanter for lokale faggruppedlemmer (disse velges på lokal fagpolitisk konferanse av lokale faggruppeledere/ kontaktpersoner) møter i fylkesstyret med uttale- og forslagsrett. Flere, både i og utenfor faggruppene, synes det er en fordel at lokale faggrupper er representert i fylkesstyret, og peker på at dette legger til rette for informasjonsutveksling mellom fylkene og de lokale faggruppene.

Noen har opplevd at det er krevende å få de lokale faggrupperepresentantene til å delta i fylkesstyremøtene og ønsker at de skal bli mer aktive enn i dag. Flere av informantene utenfor faggruppene opplever at de lokale faggrupperepresentantene i fylkesstyret i hovedsak representerer sin faggruppe fremfor alle faggruppene i sitt fylke. Det blir pekt på at dette kan skyldes at det er krevende for de lokale representantene å få dialog med alle de lokale faggruppene i sitt fylke, blant annet på grunn av tid og ressurser. Vi har ikke inntrykk av at det er ønskelig med flere faggrupperepresentanter i fylkesstyrene enn i dag for å ivareta bredden. Derimot mener noen av informantene utenfor faggruppene at det er behov for at sentralt fagforum tar stilling til hvilken rolle de lokale faggrupperepresentantene skal ha i fylkesstyrene, og at de får bedre informasjon og opplæring i denne.

Sentrale faggruppeledere eller deres stedfortredere, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar i landsmøtet med forslags- og uttalerett. Det er blitt nevnt av flere at faggruppene er aktive og blir hørt på landsmøtet, og har fått gjennomslag for sitt syn i enkeltsaker. Imidlertid opplever noen blant faggrupperepresentantene det som ekskluderende at faggruppelederne må sitte i egne soner under landsmøtet, og stiller spørsmål ved at det *forventes* at de skal delta aktivt på landsmøtet når de ikke har stemmerett.

Det er ulike syn på om faggruppene bør ha stemmerett i de ulike organene de er representert i. Dette er nærmere omtalt i kapittel 7.3.

7.3 Den faglige stemmen

Det er ulike syn blant informantene om faggruppens rolle i medlemsdemokratiet og særlig om spørsmålet om stemmerett. Flere av informantene, herunder faggrupperepresentantene, ønsker at faggruppene skal få en mer tydelig og sentral rolle i organisasjonen og NSFs medlemsdemokrati. Andre mener at faggruppene ikke skal få en større rolle og sterkere demokratiske rettigheter enn i dag. Det er særlig i spørsmålet om stemmerett det er ulike meninger.

Sett fra faggruppens ståsted er det for de aller fleste viktig med stemmerett. Også noen av informantene fra andre deler av NSF mente at faggruppene bør ha stemmerett. Blant faggrupperepresentantene er det først og fremst manglende stemmerett i fylkesstyrene og forbundsstyret som problematiseres, men de fleste ønsker stemmerett også på landsmøtet.

Blant de som ønsker stemmerett, er det flere blant faggrupperepresentantene som mener at dagens uttale- og forslagsrett ikke gir faggruppene tilstrekkelig påvirkningskraft. Det gis uttrykk for at stemmerett er nødvendig for at faggruppene skal få reell og formell påvirkningskraft i NSF. Samtidig tar flere av informantene opp at det er få saker der stemmeretten ville være avgjørende for utfallet, men at stemmerett kan gjøre at faggruppene i større grad blir hørt og «regnet med», og at uttalelsene fra faggruppene får mer vekt enn i dag. Det blir også tatt opp at stemmerett kan føre til at det faglige vil få en tydeligere stemme i NSF. Flere av faggrupperepresentantene mener at stemmerett vil gi faggruppene økt anerkjennelse, og påvirke de andre delene av NSF sine holdninger og relasjoner til faggruppene. Det blir også tatt opp at NSF i større grad vil være «ett lag» dersom også faggruppene får stemmerett.

Det blir også nevnt av flere, også blant de som mener at faggruppene ikke bør ha stemmerett, at stemmerett vil øke faggruppenes attraktivitet. Det tas også opp at stemmerett kan gi økt engasjement både lokalt og sentralt. Samtidig er enkelt av informantene uenige i dette, og mener at engasjementet i dag er stort, eller at faggruppenes ressurser er viktigere for deres engasjement enn stemmeretten.

Flere mente at ikke alle faggruppene bør ha stemmerett i henholdsvis fylkesstyret og landsmøtet, men heller representanter lokalt og sentralt. Blant faggruppene var det ulike syn på om leder i sentralt fagforum vil være representativ for alle faggruppene inn i forbundsstyret, ettersom disse har ulike forutsetninger å engasjere seg i forumet.

De som ikke ønsker at faggruppene skal få stemmerett, argumenterer med at dette vil gi faggruppene en dobbeltstemme i organisasjonen, ettersom de også kan velges til fylkesstyret og som landsmøtedelegater blant medlemmene i sitt fylke. Også blant de som mener at faggruppene bør ha stemmerett, mener mange at man ikke skal kunne velges to steder og at man må løse dobbeltstemmeproblematikken.

Flere av de som er imot stemmerett til faggruppene tar opp at stemmerett vil forfordle faggrupped medlemmene sammenlignet med vanlige medlemmer, og at stemmerett kan være en «snarvei til makt» for faggruppene. Flere mener at faggruppene har tilstrekkelig påvirkningskraft gjennom forslags- og uttaleretten, og at faggrupped medlemmene ikke skal få en særskilt rolle i organisasjonen sammenlignet med andre medlemmer.

Det blir også pekt på at faggrupperepresentantene og faggruppelederne velges på et smalt grunnlag, mens fylkesstyret og landsmøtedelegatene velges av alle medlemmene. Det blir også tatt opp at stemmerett vil gi økt fokus på faget og det fagpolitiske, på bekostning av det interessepolitiske formålet til NSF. Noen tar opp at NSF i mindre grad vil bli en organisasjon for alle sykepleiere, eller at det vil bli fokus på ulike faggrupper og spesialiteter fremfor sykepleie som ett fag.

Spørsmålene om faggruppenes rettigheter og plass i medlemsdemokratiet var nok de mest utfordrende for våre informanter. Dette er vanskelige spørsmål som det ikke finnes fasitsvar på. Det avhenger ikke bare av kunnskap om gode organisasjonsmodeller. Svaret kommer an på hva slags organisasjon man ønsker å ha og basert på hvilke prinsipper. Dessuten handler disse spørsmålene om en potensiell endring av hvordan ting alltid har vært, som mennesker av natur er skeptiske til. Det var delte meninger om hvorvidt uttale- og forslagsretten gir påvirkningskraft, men en ting er sikkert: Mange i faggruppene opplever at deres påvirkningskraft ikke er tilstrekkelig og ønsker seg mer påvirkning. Dette kom frem både gjennom intervjuene og i spørreundersøkelsen blant medlemmene. De som ønsker seg mer påvirkning ser ut til å være i mindretall, men de representerer omlag en fjerdedel av NSF's medlemmer,

og er medlemmer som er over gjennomsnittet opptatte av faget og engasjerer seg mer med det som gjelder profesjonen, som vi vil se i neste kapittel.

Noen ser på verdien av stemmeretten direkte, som rett til å være med på å avgjøre saker, men svært mange mener at stemmerettens verdi ligger i dens symbolske betydning som en form for anerkjennelse og likestilling. Statusen som stemmeretten, ifølge faggruppene syn, kan gi, vil øke deres påvirkningskraft, og det er nettopp dette de etterspør. Dersom NSF ønsker å heve faggruppene status og øke deres påvirkningskraft, kan dette også gjøres gjennom andre virkemidler enn stemmerett. For det handler egentlig ikke om stemmeretten. Det handler om makt og maktbalansen.

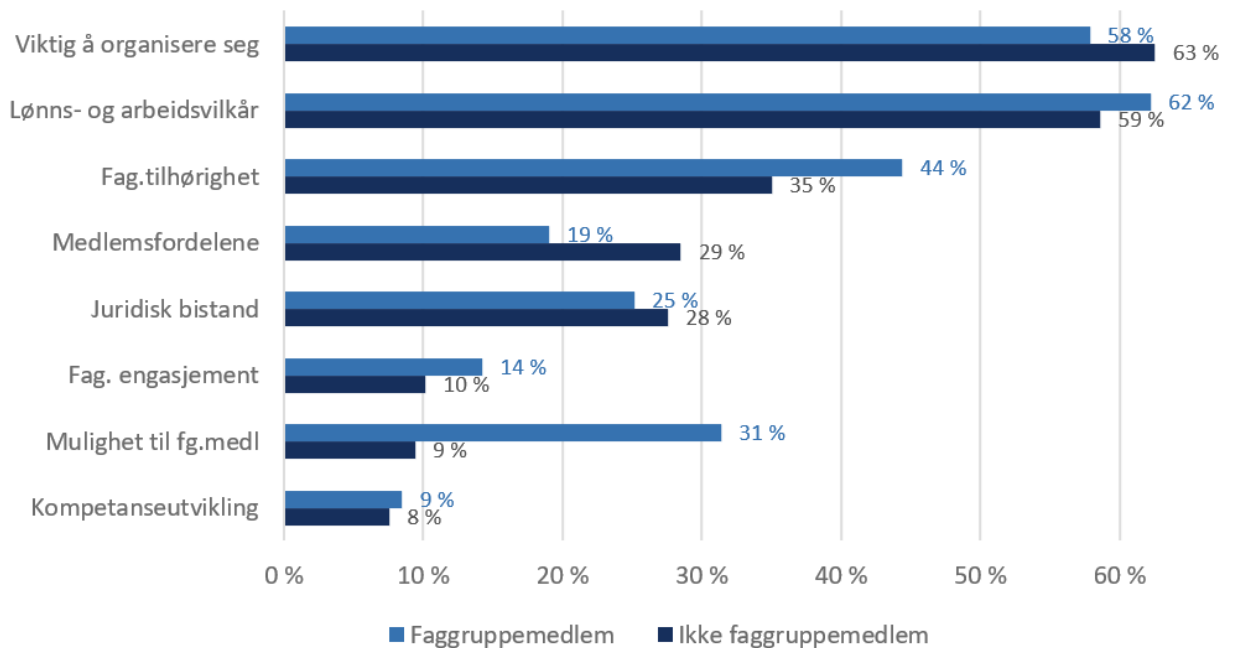
8 Faggruppenes betydning for medlemmene

I siste kapittel presenterer vi analysene som vi gjorde i tilknytning til *Tema 3: Medlemmenes holdninger til medlemskap i NSF og faggruppene samt status og behov knyttet til fag- og helsepolitiske engasjement*. Den baserer seg på resultater fra en spørreundersøkelse blant et representativt utvalg av NSF's medlemmer.

8.1 Interessepolitikken er viktig for de fleste

Respondentene i spørreundersøkelsen ble spurt om årsakene til at de er medlemmer i NSF. De fikk mulighet til å velge ett til tre svaralternativer. Om lag 60 prosent av respondentene krysset av for hvert av alternativene «NSF ivaretar mine interesser innen lønns- og arbeidsvilkår» og «Jeg synes det er viktig at arbeidstakere organiserer seg». 15 prosent av alle respondentene krysset kun av på ett alternativ, og blant både disse og de som valgte to svaralternativer var det vanligst å velge alternativet «Jeg synes det er viktig at arbeidstakere organiserer seg». Det at NSF ivaretar deres interesser innen lønns- og arbeidsvilkår var det vanligste svaret blant de som krysset av for tre ulike alternativer. 38 prosent av respondentene krysset av for «NSF gir meg faglig tilhørighet/tilknytning» som årsak til medlemskap, mens kun 12 prosent svarte at «NSF gir meg mulighet for faglig engasjement».

Figur 8.1 Fordeling av svar på spørsmål «Hva er de viktigste årsakene til at du er medlem i NSF? Du kan velge opptil tre svaralternativer», n(ikke faggruppemedlem) = 2442, n(faggruppemedlem) = 1376

Faggruppemedlemmer svarer i hovedtrekk det samme som øvrige medlemmer, men skiller seg på noen punkter. Færre av faggruppemedlemmene krysset av for at medlemsfordeler er blant de tre viktigste årsakene til medlemskap i NSF (henholdsvis 19 prosent av faggruppemedlemmene mot 29 prosent av

ikke-faggruppemedlemmene). Det er flere blant faggruppemedlemmer som svarer at «NSF gir meg mulighet for faglig engasjement», «NSF gir meg faglig tilhørighet/tilknytning» og særlig, men ikke overraskende, at «NSF gir meg mulighet til å være faggruppemedlem» som en av årsakene til å være medlem i NSF, enn blant de som ikke er medlem i faggruppe. Svært få av faggruppemedlemmene oppga at de er medlem i NSF fordi NSF gir dem mulighet til å være faggruppemedlem som det *eneste* svaralternativet (kun 0,7 prosent). Det vil si at kun ca. ett av hundre faggruppemedlemmer er i NSF utelukkende på grunn av at de ønsker å være med i faggruppen(e).

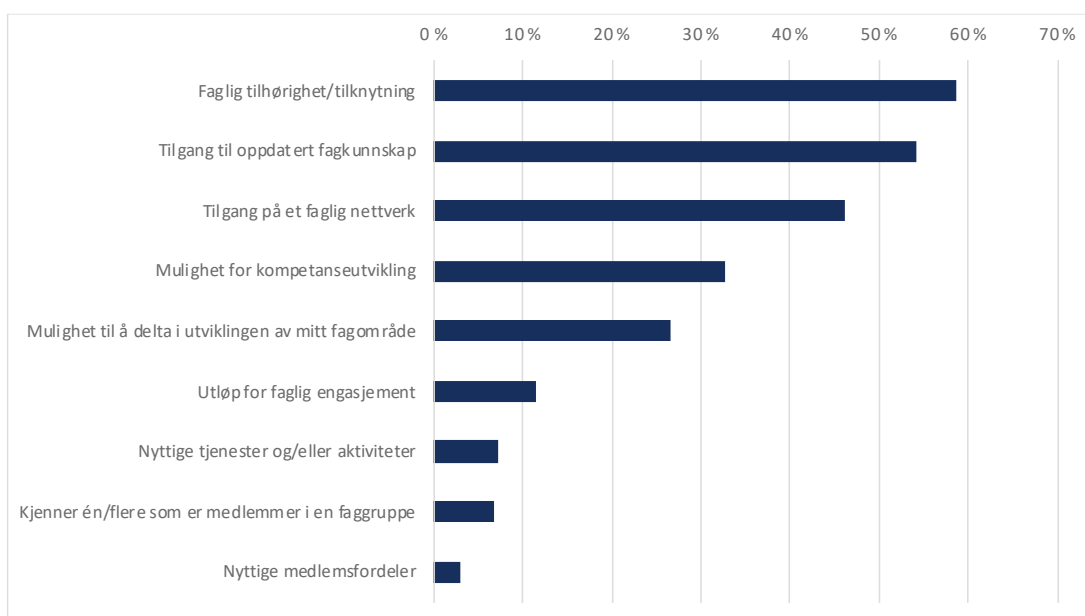
Vi har sjekket om det er forskjeller mellom medlemmer med/under og uten videreutdanning når det gjelder årsaker til NSF-medlemskap, samtidig som vi kontrollerte for faggruppemedlemskap. Det viser seg at forskjellene mellom faggruppemedlemmer og ordinære medlemmer er viktigere enn forskjellene i utdanning, men at litt færre av de med eller under videreutdanning enn de uten videreutdanning oppgir juridisk bistand, mulighet for faglig engasjement og medlemsfordeler blant de viktigste årsakene til å være medlem i NSF.

Videre har vi spurt de som er medlem i en eller flere faggrupper om *de viktigste årsakene til at de valgte faggruppemedlemskap*. Respondentene fikk mulighet til å velge opptil tre alternativer. Over halvparten krysset av for faglig tilhørighet/tilknytning eller/og tilgang til oppdatert fagkunnskap, og nesten halvparten krysset av for tilgang til faglig nettverk. Også blant de som kun valgte én årsak (15 prosent av de som svarte på spørsmålet), var det flest som valgte faglig tilhørighet/tilknytning.

Blant faggruppemedlemmer med videreutdanning er det noen flere som er opptatt av faglig tilhørighet (61 prosent) og faglig nettverk (48 prosent) som årsak til faggruppemedlemskap enn sykepleiere uten utdanning (henholdsvis 45 prosent og 35 prosent). Flere blant de uten videreutdanning er opptatt av tilgang til oppdatert fagkunnskap (59 prosent) og mulighet for kompetanseutvikling (42 prosent) enn de med videreutdanning (henholdsvis 53 prosent og 31 prosent).

Vi oppdaget ingen påfallende systematiske forskjeller mellom medlemmer med ulike verv eller de med og uten verv når det gjelder årsak til medlemskap, hverken i NSF eller i faggruppe.

Figur 8.2 Fordeling av svar på spørsmål «Hva er de viktigste årsakene til at du er faggruppemedlem? Du kan velge opptil tre svaralternativer», n = 1325

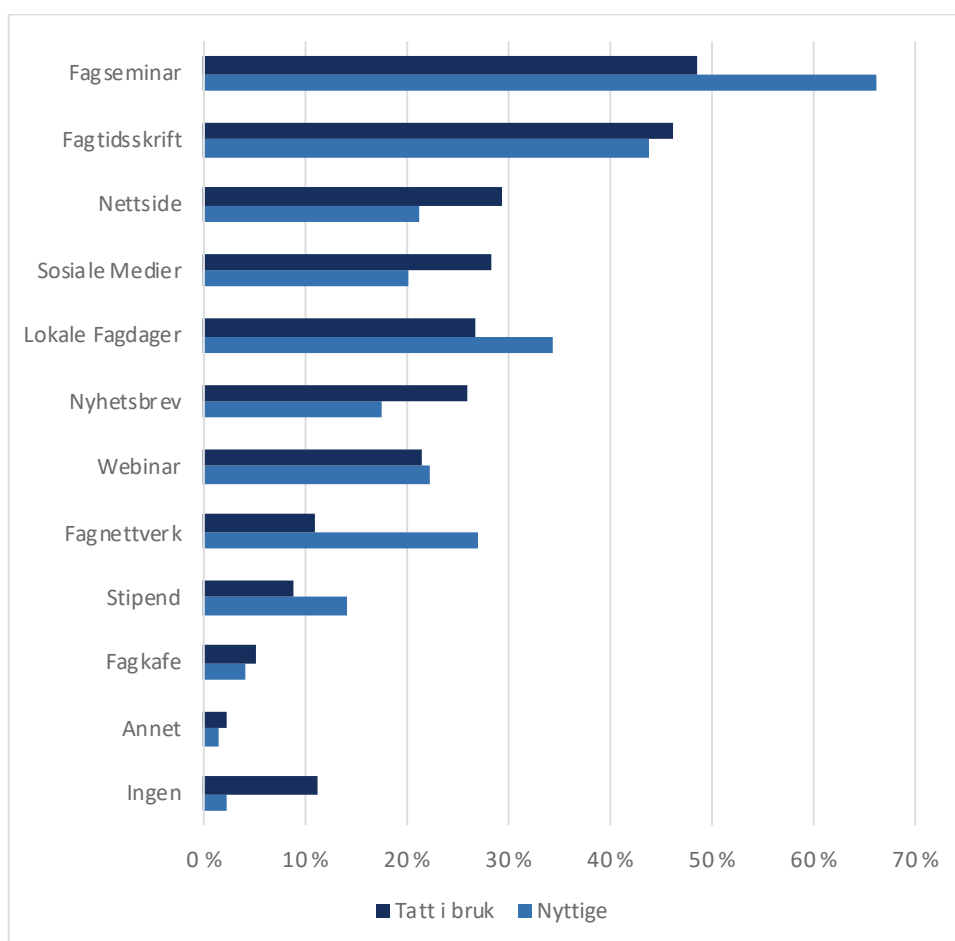
Selv om kun om lag 7 prosent av faggruppemedlemmene som deltok i undersøkelsen svarte at nyttige tjenester og/eller aktiviteter er blant de viktigste årsakene til at de er faggruppemedlemmer, er det flere tjenester og tilbud som brukes av faggruppemedlemmene og som oppleves som nyttige for dem.

Vi spurte faggruppemedlemmene om hvilke tjenester og/eller tilbud i regi av sine faggrupper de har brukt de tre siste årene og hvilke av disse som var nyttige for dem. Nesten halvparten av medlemmene har deltatt på fagseminarer i regi av sine faggrupper i løpet av de tre siste årene. En enda større andel av faggruppemedlemmene (66 prosent) anser fagseminarer som et nyttig medlemstilbud. Fagtidsskrifter er også både populære og nyttige for mange av faggruppemedlemmene: 46 og 44 prosent av dem har henholdsvis tatt i bruk og synes at de er nyttige for dem.

Figur 8.3 viser en rangert liste over tjenester og tilbud som er tatt i bruk og som er nyttige for faggruppemedlemmene. Det er interessant å merke seg at fagnettverk kun er tatt i bruk av 11 prosent, mens nesten halvparten (46 prosent) av faggruppemedlemmene oppga fagnettverk blant de viktigste årsakene til at de er medlem i faggruppe (jf. Figur 8.2). Det er en høyere andel som svarer at fagnettverk er et nyttig tilbud (27 prosent), enn de som svarer at de bruker fagnettverk (11 prosent).

Omtrent hvert tiende faggruppemedlem (11 prosent) svarte at de ikke har tatt i bruk noen av tjenestene eller tilbud i regi av sine faggrupper, men blant de som har tatt de i bruk er det kun to prosent som ikke fant tjenester/tilbud som er nyttige.

Figur 8.3 Fordeling av svar på spørsmål «Hvilke tjenester og/eller tilbud i regi av din(e) faggruppe(r) har du brukt de siste tre årene?», n = 1355 og «Hvilke tjenester og/eller tilbud i regi av din(e) faggruppe(r) er mest nyttige for deg?», n = 1197.

Vi har sett på hvordan respondenter i ulike aldersgrupper forholder seg til tilbudet fra faggruppene⁵. Jo eldre respondentene er desto større andel har benyttet seg av både fagseminarer og fagtidsskrifter samt nettsider og lokale fagdager.

Yngre faggruppemedlemmer har i større grad hatt mer positive erfaringer med webinar. Ca. 30 prosent av de mellom 25–44 år svarte at webinar var et av de mest nyttige tilbudene, mot 20 prosent av de mellom 45–54 år som valgte dette alternativet. Yngre er også mer positive til sosiale medier, men mindre opptatt av nettsiden til NSF. En større andel av de yngre medlemmene har fått nytte av lokale fagdager. 40 prosent av de i gruppen 25–34 år valgte dette alternativet mot 31 prosent i gruppen 55–66 år.

Over 200 av faggruppemedlemmene utdypet hvilke andre tjenester og tilbud de ønsket fra sin faggruppe i tillegg til eksisterende tilbud. Generelt etterspør flertallet mer aktivitet fra sin faggruppe. Webinar går igjen, både som nasjonale digitale kurs/foredrag og i form av mindre diskusjonsgrupper. Mange etterspør mer lokal aktivitet, mulighet til å bli kjent og utveksle erfaringer. Mange ønsker en form for kompetanseportal/-nettside/diskusjonsgruppe der man kan utveksle kunnskap og erfaringer, få informasjon om prosedyrer, utveksle undervisningsopplegg med mer. Lettere tilgang på fagstoff og forskning er også en gjenganger blant kommentarene. Videre er mer synlighet trukket frem av mange, først og fremst overfor medlemmer og potensielle medlemmer, men også politisk. Mange ytrer ønske om at faggruppene skal ha mer fokus på å være et talerør for lønnsøkning. En del kommentarer handler om at respondenten ønsket mer støtte fra faggruppen, blant annet økonomisk støtte til kurs/konferanser, billigere medlemskap, stipend, men også at faggruppen er mer aktiv i forbindelse med veiledning av studenter, tilbyr mentor og eventuell støtte i forbindelse med utfordringer på arbeidsplassen, bidrar til utveksling, hospitering med mer.

8.2 Liten kjennskap er den vanligste årsaken til at man ikke er faggruppemedlem

Om lag 75 prosent av medlemmene i NSF har ikke medlemskap i noen av faggruppene, ifølge statistikken i NSF's medlemsdatabase. En tredel av de som ikke er medlem i faggrupper kjenner ikke til at det finnes faggrupper i NSF, ifølge resultater fra spørreundersøkelsen. Dette tilsier at 25 prosent av medlemmene i NSF ikke kjenner til faggruppene. 1 av 5 av de som ikke er faggruppemedlem i dag har vært medlem i faggruppe tidligere, hvilket tilsvarer hver syvende til hver sjettede medlem i NSF.

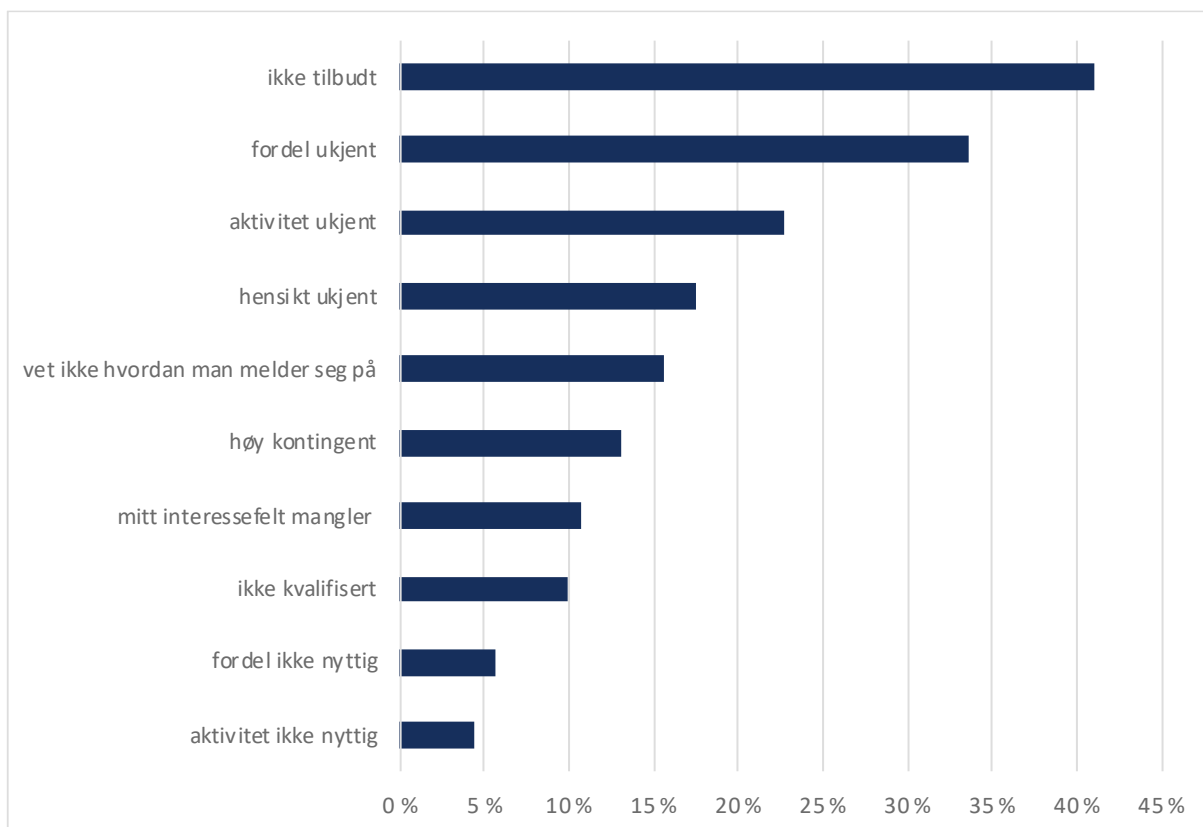
Vi spurte de som ikke er faggruppemedlem i dag om årsakene til at de ikke er medlem. Svarene vi fikk tyder på at liten kjennskap til faggruppene, hensikten med faggruppene, hva de gjør og hvilke fordeler medlemskapet gir, er de mest vanlige årsakene til NSF's medlemmer ikke er faggruppemedlemmer (se Figur 8.4). Både blant de som kjenner til faggruppene og de som ikke gjør det var «Jeg har aldri fått tilbud om å bli medlem i en faggruppe» det hyppigste svaret. 6 prosent av de uten kjennskap til faggrupper og 8 prosent av de med kjennskap har kun krysset av for dette alternativet.

Av de som kjenner til faggruppene svarer 16 prosent at høy kontingent er en av årsakene til at de ikke er medlem av en faggruppe. 7 prosent har kun oppgitt denne årsaken.

⁵ Det var for få respondenter i den yngste (18-24 år) og den eldste (67-74 år) aldersgruppene i datasettet til at vi kunne si noe om deres preferanser.

Yngre medlemmer i NSF svarer i større grad enn eldre at årsaken til at de ikke er medlem er at de ikke har fått tilbud, at fordelene, hensikten og aktivitetene er ukjent for dem, at de ikke vet hvordan de kan melde seg inn eller at de ikke er kvalifisert. De mellom 25 og 44 år som kjenner til faggruppene svarer oftere enn de over 45 år at høy kontingent er årsaken. Knappe 20 prosent i denne aldersgruppen velger dette alternativet. Oppsummert kan vi si at yngre medlemmer i større grad svarer at de er usikre på tilbudet, mens eldre medlemmer i større grad svarer at tilbudet ikke treffer dem, altså at det ikke er nyttig.

Figur 8.4 Fordeling av svar på spørsmål «Hva er de viktigste årsakene til at du ikke er medlem i en faggruppe? Du kan velge opptil tre svaralternativer», n= 2550

Vi fant ingen vesentlige forskjeller i svarene da vi sammenliknet respondenter med ulikt utdanningsnivå, med unntak av at for sykepleiere *uten* spesialisering/videreutdanning, mastergrad eller doktorgrad er det vanligere å svare «Jeg er ikke kvalifisert til medlemskap» enn blant de med slik høyere grad. 15 prosent av de førstnevnte valgte dette alternativet som en av årsakene.

Respondentene fikk mulighet til å skrive fritekst som svar på spørsmål om årsaker til at de ikke er medlem. Mange av svarene som vi fikk tyder på at mangel på tid er en årsak for mange, samt at det ikke lenger er aktuelt å være medlem fordi at man er pensjonist.

De som har vært faggrupped medlem tidligere

9 prosent av respondentene har vært medlem i en faggruppe tidligere (n=348), men valgte å avslutte dette medlemskapet. Selv om de utgjør kun en liten gruppe blant alle NSFs medlemmer har de direkte erfaring med å være faggrupped medlem og er derfor av interesse. Vi undersøkte årsaker til at de ikke ønsket å være medlem i en faggruppe lenger. Høy kontingent er den oftest nevnte årsaken til at de ikke

er medlem lenger (32 prosent), etterfulgt av årsakene knyttet til utilfredsstillende tilbud (ikke nyttige fordeler (17 prosent) og aktiviteter (14 prosent)). 14 prosent svarer også at ingen av faggruppene ivaretar deres interessefelt. En fjerdedel (26 prosent) av disse respondentene svarte også «andre årsaker».

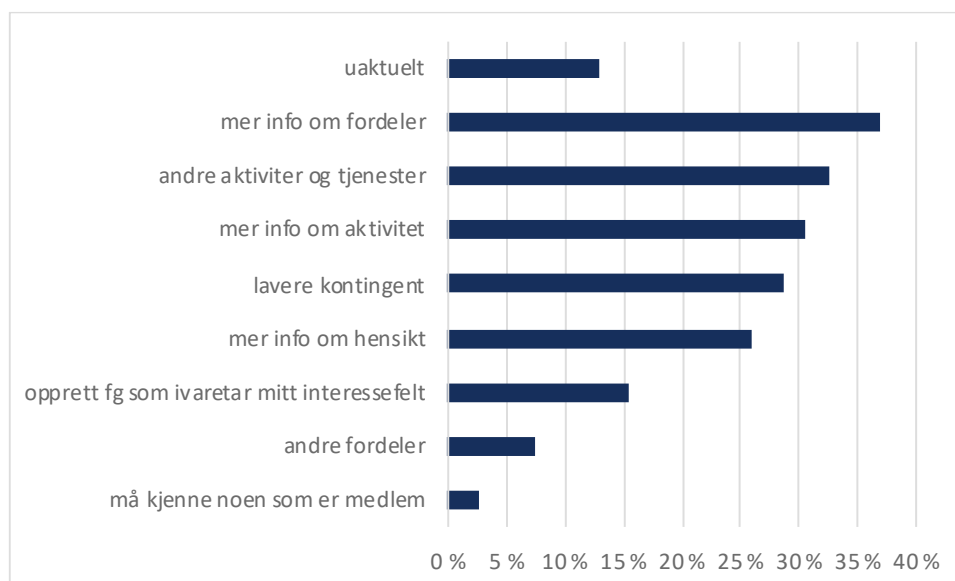
Tidligere faggruppemedlemmer under 55 år svarer oftere enn de eldre at høy kontingent er en årsak til at de ikke lenger er faggruppemedlem. Hele 37 prosent av respondentene i denne gruppen oppgir høy kontingent som minst en av årsakene, mot 27 prosent av respondentene over 54 år.

Hva som skal til for at man blir faggruppemedlem

Vi spurte også om hva som skal til for at de som ikke er medlem i faggruppe i dag, skal velge å bli det. Mer informasjon om faggrupper, herunder deres fordeler, aktiviteter, tjenester og hensikt, er naturlig nok en viktig forutsetning. Både de som kjenner til faggruppene og de som ikke gjør det, ønsker seg mer informasjon. I tillegg etterspør mange respondenter mer aktuelt tilbud (nyttige aktiviteter og tjenester) og lavere kontingent.

30 prosent av de som kjenner til faggruppene og 26 prosent av de som ikke kjenner til faggruppene krysset av for lavere kontingent. Kun henholdsvis 5 prosent og 3 prosent krysser *kun* av for dette alternativet.

Figur 8.5 Fordeling av svar på spørsmål «Hva som skal til for at du velger å bli medlem i en faggruppe i NSF? Du kan velge opptil tre svaralternativer», n= 2550

33 prosent av respondentene som ikke er faggruppemedlem (n=729) svarte at de vil bli medlem hvis faggruppen(e) som representerer deres interessefelt tilbyr *tjenester og/eller aktiviteter* som personen kan få nytte av. Om lag halvparten valgte å utdype dette i et kommentarfelt. De fleste kommentarene nevnte kurs, faglig utvikling, diskusjonsgrupper, digitale seminarer osv. En del av kommentarene nevnte spesifikke temaområder. I over 20 kommentarer ble tilgang på forskning, artikler, fagblader og lignende nevnt. Om lag 15 kommentarer etterspurte aktiviteter og samlinger lokalt, og like mange handlet om ledelse og lederutvikling. Noen kommentarer handlet om tilgang på råd og veiledning, det være seg alt fra juridisk bistand, til ønske om mer «støtte» eller informasjon om hva som skjer. Bedre lønn og

arbeidsvilkår ble nevnt av flere, det samme ble bidrag til videreutdanning (info, stipend, stimulere) og hospitering.

Av de 167 respondentene som svarte at de vil bli medlem hvis faggruppen(e) som representerer deres interessefelt gir personen *andre fordeler* enn de som tilbys i dag, så utdypet 44 personer dette i et fritekstfelt. De fleste kommentarene handlet i stor grad om fagutvikling. En tredel tok opp bedre avtaler, eksempelvis bank og forsikring, men også høyere lønn. Noen kommentarer tok opp billigere deltakelse på kurs og/eller lavere kontingent.

Det er ingen tydelig aldersprofil på kommentarene, med unntak av at videreutdanning og hospitering er først og fremst nevnt av de yngre.

Respondenter som krysset av for at de vil bli med i en faggruppe hvis det opprettes en faggruppe som ivaretar deres interessefelt, ble bedt om å utdype sitt svar. Vi stilte dem følgende spørsmål: «Du svarte at du vil bli medlem i en faggruppe(r) hvis det opprettes faggruppe(r) som ivaretar ditt/dine interessefelt. Vennligst spesifiser hvilke(t) interessefelt det er.» 260 respondenter svarte på dette oppfølgingsspørsmålet. Hyppigst nevnt var palliasjon, psykisk helse og rus, ledelse, akuttmedisin, geriatri, sårsykepleie og legevakt. Selv om respondenter som ikke er medlem i en faggruppe i dag ble presentert med en liste over eksisterende faggrupper, viser svarene på det overnevnte spørsmålet at flere oppgir interessefelt som ivaretas av eksisterende faggrupper. Se vedlegg A.4 for full oversikt over svarene.

Uansett uaktuelt

13 prosent av de som ikke er faggruppedlem i dag oppgir at det ikke er aktuelt å bli det i fremtiden heller. Andelen er noe høyere blant de som oppgir at de kjenner til faggruppene enn de som ikke gjør det. 14 prosent av de som kjenner til faggruppene krysset av for «Det er uansett uaktuelt for meg å være medlem i en faggruppe», mot 11 prosent av de som ikke kjenner til faggruppene.

Respondentene over 55 år svarer i større grad at det uansett ikke er aktuelt å være faggruppedlem (24 prosent av de som kjenner til faggruppene og er mellom 55–66 år oppgir dette, mot 10 prosent av de mellom 35–54 år). På spørsmål om hva som skal til for å bli medlem i en faggruppe nevner respondenter over 55 år sjeldnere enn de yngre respondentene «mer informasjon om fordeler med å være faggruppedlem» og «lavere kontingent».

9 prosent av respondentene har tidligere vært faggruppedlemmer. 16 prosent av de som tidligere har vært medlem i en faggruppe og som svarte på spørsmålet om hva som skal til for at de skal bli medlem igjen, svarer at det uansett er uaktuelt for dem å bli det. 12 prosent blant de som ikke har vært medlem før svarer «uaktuelt» på dette spørsmålet.

De som svarer «uaktuelt» på spørsmål om hva som skal til for at de skal bli medlem i en faggruppe oppgir i snitt noe lavere faglig engasjement enn andre ikke-faggruppedlemmer og tydelig lavere enn faggruppedlemmene, forskjellene er statistisk signifikante (snittpoeng 3,9 for de som svarer «uaktuelt», mot 4,1 for ikke-faggruppedlemmer og 4,3 for faggruppedlemmer på en skala fra 1 til 5), jf. kapittel 8.5.

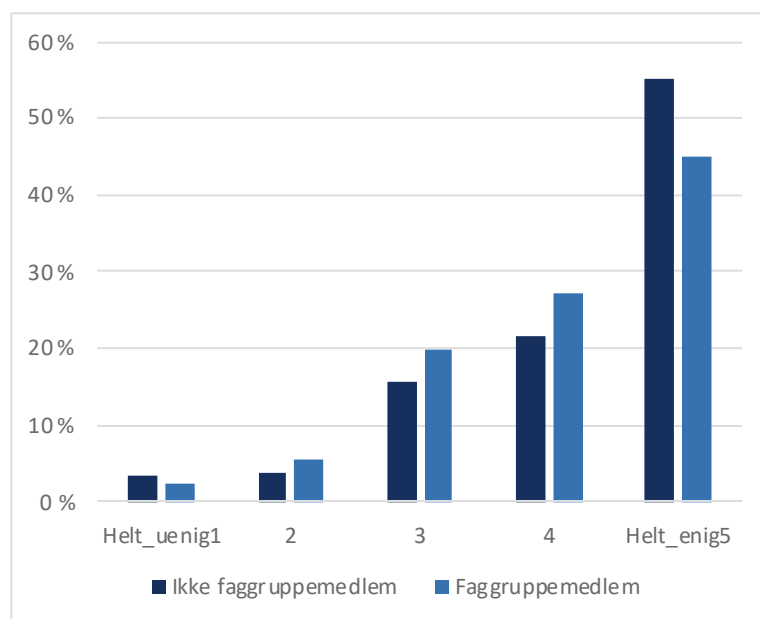
8.3 Syn på betydning av det faglige og medlemskap i faggruppene

Faggruppemedlemmene i utvalget ble bedt om å ta stilling til viktigheten av faggruppene og faglige aspekter ved faggruppene. Det er ikke overraskende viktig for dem at det finnes faggrupper i NSF (snittpoeng på 4,4 poeng på en skala fra 1 til 5). Videre oppleves det som viktig for dem at faggruppene får frem gode talspersoner for faget (snittpoeng 4,5 på en skala fra 1 til 5), at faggruppene gir tilgang til faglige møteplasser (snittpoeng 4,4) og at faggruppene gir tilgang til faglige oppdateringer (snittpoeng 4,6).

8.3.1 Ulike meninger om obligatorisk medlemskap

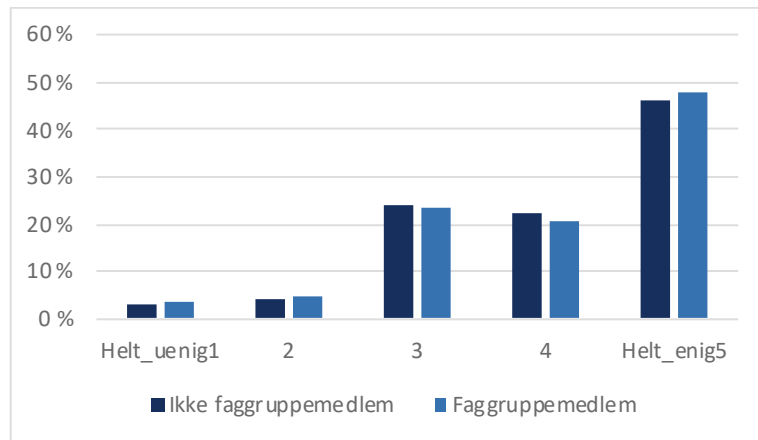
Alle som deltok i undersøkelsen ble spurt om hvorvidt de er enige i påstanden om at «medlemskap i NSF skal ivareta medlemmenes behov for faglig engasjement, også for dem som ikke er medlem i en faggruppe». De aller fleste, både faggruppemedlemmer og ikke-faggruppemedlemmer, svarer bekreftende på dette. Faggruppemedlemmer svarer i noe mindre grad «helt enig» enn øvrige medlemmer (henholdsvis 45 prosent mot 55 prosent). Kun 7 prosent av respondentene svarer at de er helt eller delvis uenige i utsagnet (1 eller 2 på en skala fra 1 til 5).

Figur 8.6 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor enig er du i følgende utsagn: Medlemskap i NSF skal ivareta medlemmenes behov for faglig engasjement, også for dem som ikke er medlem i en faggruppe», n(ikke faggruppemedlem) = 2151, n(faggruppemedlem) = 1335

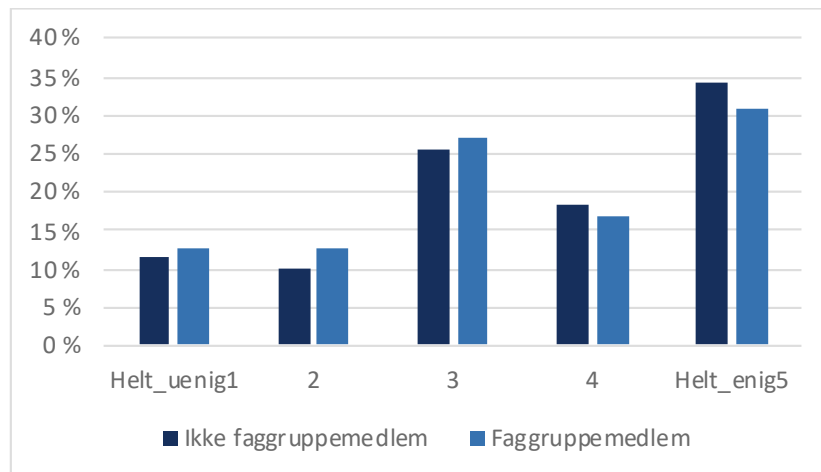
Respondentene ble også spurt om hvorvidt nye medlemmer skal få tilbud om medlemskap i en faggruppe i det de melder seg inn i NSF. De aller fleste medlemmene er enige i dette. Kun 8 prosent av respondentene svarer at de er helt eller delvis uenige i utsagnet (1 eller 2 på en skala fra 1 til 5). I gjennomsnitt er faggruppemedlemmer og ikke-faggruppemedlemmer like enige i dette (snittpoeng på 4,0 på en skala fra 1 til 5).

Figur 8.7 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor enig er du i følgende påstand: Nye medlemmer skal få tilbud om medlemskap i en faggruppe i det de melder seg inn i NSF», n(ikke faggruppemedlem) = 2151, n(faggruppemedlem) = 1335

Videre ble respondentene spurt om hvorvidt medlemskapet i en faggruppe skal være obligatorisk, og at medlemmene må velge medlemskap i en faggruppe i det de melder seg inn i NSF. Om dette er meningene delte; 51 prosent er helt eller delvis enig (4 eller 5 på en skala fra 1 til 5), mens 33 prosent er helt eller delvis uenig (1 eller 2 på skalaen). Som Figur 8.8 viser er det ulike meninger både blant faggruppemedlemmer og øvrige medlemmer, og kun mindre forskjeller mellom gruppene.

Figur 8.8 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor enig er du i følgende påstand: Medlemskapet i NSF skal inkludere medlemskap i en faggruppe, og alle medlemmer må selv velge medlemskap i en faggruppe idet de melder seg inn i NSF», n(ikke faggruppemedlem) = 2151, n(faggruppemedlem) = 1335

8.4 Utdanningen er viktig for faglig identitet

En viktig hensikt med spørreundersøkelsen var å få en bedre forståelse av NSFs medlemmers faglige identitet og engasjement, samt hvordan medlemskapet i sykepleierforbundet og faggruppene bidrar til dette.

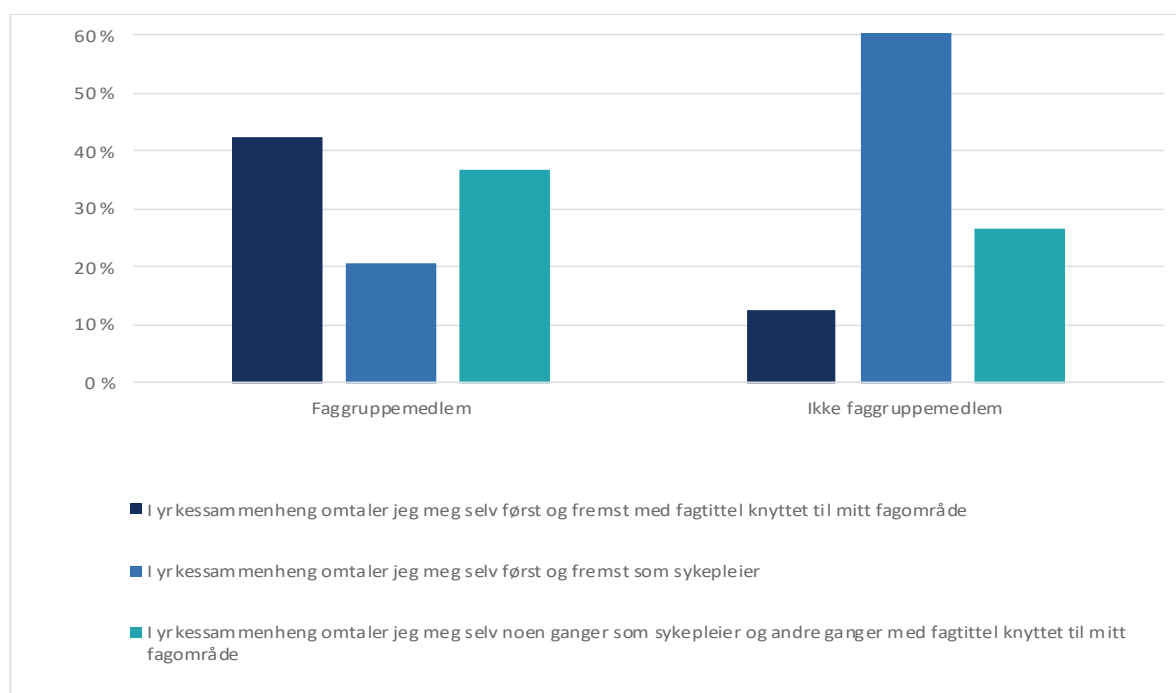
Vi foreslo følgende definisjon av begrepene «faglig identitet» og «faglig engasjement» for respondentene.

“ Med *faglig identitet* mener vi opplevelsen av deg selv som bærer, formidler og utøver av et bestemt fag med spesielle kjennetegn. Faglig identitet består av oppfatning av egen kompetanse, og av hvilke kunnskaper, verdier og holdninger yrkesbakgrunnen representerer.

Med *faglig engasjement* mener vi interesse for og/eller aktiv deltakelse i fagrelatert arbeid og aktiviteter.

En rekke spørsmål i undersøkelsen var knyttet til disse temaene. Først har vi bedt respondentene om å svare på spørsmål om hvordan de oftest omtaler seg selv i yrkessammenheng. Alternativene vi foreslo var «sykepleier», «med fagtittelen knyttet til mitt fagområde» og «noen ganger som sykepleier og andre ganger med fagtittel knyttet til mitt fagområde». Som Figur 8.9 illustrerer omtaler 61 prosent av de som ikke er medlem i en faggruppe seg selv først og fremst som sykepleier, mens kun 21 prosent av faggruppedlemmer svarer det samme. 13 prosent av ikke-faggruppedlemmene omtaler seg med fagtittel, mot 42 prosent av faggruppedlemmene.

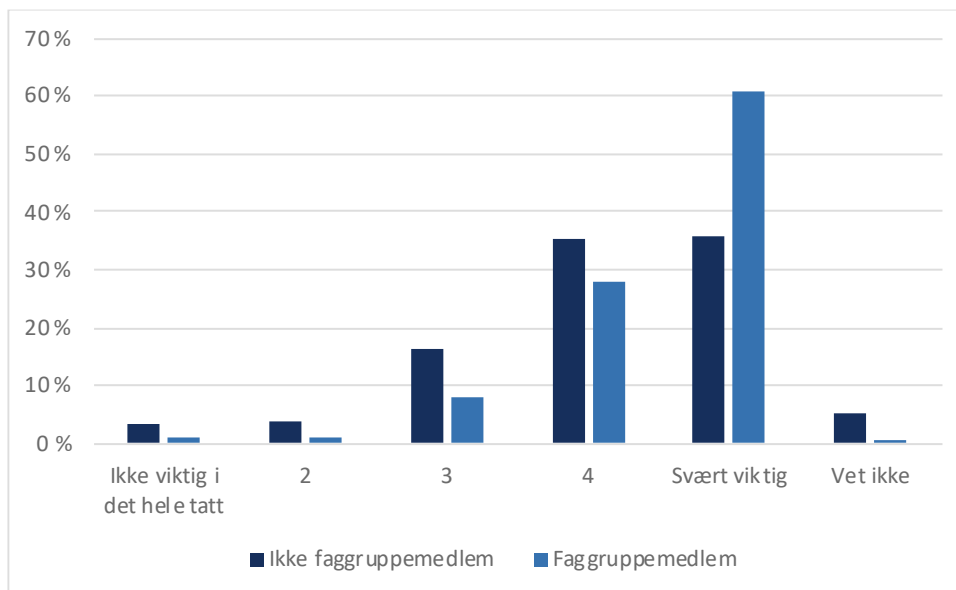
Figur 8.9 Fordeling av svar på spørsmål «Hvilket av følgende alternativer passer best for deg?»
n(ikke faggruppedlem) = 2135, n(faggruppedlem) = 1330.

Videre spurte vi om hvor viktig denne faglige tilknytningen/identiteten er for medlemmene i NSF. Svarene vi fikk viser at faglig tilknytning er viktig for de fleste medlemmene i NSF, men viktigere for faggruppedlemmer. Faggruppedlemmer svarer i større grad at den faglige identiteten er viktig for dem enn det som gjelder for de uten faggruppedlemskap (snittpoeng henholdsvis 4,5 vs. 4,0 på en skala fra 1 til 5). Det er også færre blant faggruppedlemmene som svarer «vet ikke».

Figur 8.10 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor viktig er denne faglige tilknytningen/identiteten for deg?», n(ikke faggruppemedlem) = 2132, n(faggruppemedlem) = 1329

Den faglige identiteten oppgis i større grad som viktig blant respondentene med eller under videreutdanning enn øvrige medlemmer, og videreutdanning ser ut til å være en viktigere faktor enn faggruppemedlemskap for å forklare hvor viktig fagidentitet er. Det vil si at den faglige identiteten i snitt er viktigere for de med eller under videreutdanning *uten* medlemskap i faggruppene (snittpoeng 4,2 på en skala fra 1 til 5) enn for faggruppemedlemmer *uten* videreutdanning (snittpoeng 4,0). For de som både har eller er under videreutdanning *og* er medlem i en faggruppe, er den faglige identiteten i snitt svært viktig (snittpoeng 4,6).

Eldre medlemmer i NSF, både med og uten faggruppemedlemskap, svarer i større grad enn de yngre at deres faglige identitet er viktig for dem.

De uten faggruppemedlemskap som først og fremst omtaler seg med fagtittel (eller bytter på), oppgir faglig identitet som viktigere enn de som omtaler seg som «sykepleier» (snittpoeng henholdsvis 4,3 (4,2) og 3,9 på en skala fra 1 til 5). Den faglige identiteten er imidlertid noe mindre viktig for faggruppemedlemmer som omtaler seg som sykepleier (snittpoeng 4,1) enn for ikke-faggruppemedlemmer som omtaler seg med fagtittel (snittpoeng 4,3).

Faggruppene ser ut til å være middels viktige for sine medlemmers faglige identitet, ifølge resultatene vi fikk. På spørsmålet «På en skala fra 1 til 5, hvor viktig er medlemskapet i NSF's faggruppe(r) for din faglige identitet?» svarte faggruppemedlemmene i gjennomsnitt 3,4 poeng. Hver femte til hver fjerde faggruppemedlemmer forbinder ikke sin faglige identitet med medlemskapet i faggrupper i noen vesentlig grad (10 prosent svarte «1 Ikke viktig i det hele tatt» og 12 prosent svarte «2»). Jo eldre medlemmet er, jo mer ser faggruppemedlemskapet ut til å bidra til vedkommendes faglige identitet.

De med videreutdanning svarer i større grad at faggruppemedlemskapet er viktig for deres faglige identitet (snittpoeng 3,5 på en skala fra 1 til 5) enn faggruppemedlemmer uten videreutdanning (snittpoeng 3,2). Faggruppemedlemmer som omtaler seg med fagtittel svarer i større grad at faggruppemedlemskapet er viktig for deres faglige identitet enn de som omtaler seg som sykepleier eller bytter på (snittpoeng 3,7 vs. 3,1 på en skala fra 1 til 5).

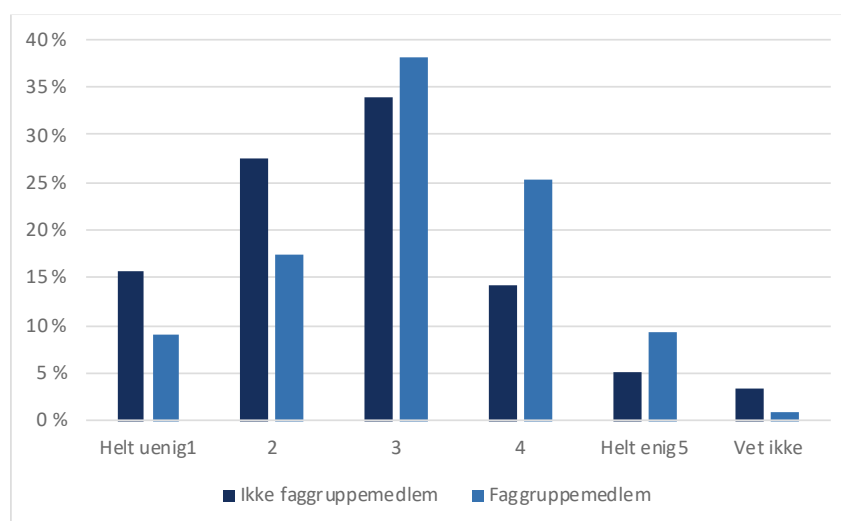
8.5 De fleste av NSF's medlemmer har et sterkt faglig engasjement

Faggruppemedlemmer oppgir i gjennomsnitt å være mer faglig engasjerte enn ikke faggruppemedlemmer. Gjennomsnittet i de to gruppene ligger henholdsvis på 4,3 og 4,1 poeng på en skala fra 1 til 5. Dette gjelder i samtlige aldersgrupper.

De som først og fremst omtaler seg med fagtittel (eller bytter på) oppgir å være mer engasjerte enn de som omtaler seg selv som «sykepleier». Det er liten forskjell mellom faggruppemedlemmer og ordinære medlemmer når det gjelder dette. De med eller under videreutdanning oppgir i snitt å være mer faglig engasjerte enn sykepleiere uten videreutdanning, uavhengig av medlemskap i faggruppe.

Vi spurte også om i hvilken grad medlemskapet i NSF bidrar til medlemmenes faglige engasjement. Faggruppemedlemmer svarer oftere at NSF-medlemskapet bidrar til deres faglige engasjement enn ikke-faggruppemedlemmer (snittpoeng 3,0 vs. 2,6 poeng på en skala fra 1 til 5). NSF-medlemskapets viktighet øker med alderen for faggruppemedlemmer. Utdanningsnivået har lite betydning for medlemmenes oppfatning av det hvor mye NSF bidrar til deres faglige engasjement.

Figur 8.11 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstand: Medlemskapet i NSF bidrar sterkt til mitt faglige engasjement», n(ikke faggruppemedlem) = 2125, n(faggruppemedlem) = 1327.

NSF's medlemmer som på spørsmålet «På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstand: Medlemskapet i NSF bidrar sterkt til mitt faglige engasjement» oppga ett, to eller tre poeng (det vil si de vurderte at NSF medlemskapet ikke bidrar særlig mye) ble stilt et oppfølgingsspørsmål om hva som skal til for at medlemskapet skal bidra mer. Respondentene fikk mulighet til å skrive sine svar som fritekst. 657 personer oppga meningsfulle svar og variasjonen i svarene var stor. Noen innspill går igjen hos flere og kan kategoriseres. Rundt en tredel ønsket seg mer relevant og/eller lettere tilgjengelig innhold og tilbud, eller rett og slett mer av det tilbudet NSF gir dem i dag. Under denne svarkategorien kommer blant annet innspill som handler om flere kurs/muligheter for videreutdanning, seminarer, fagdager og andre arrangementer, samt faglig påfyll som artikler om nyeste forskning og annet fagstoff. Mange nevnte at materialet må være mer relevant for deres arbeidshverdag og interessert, og lettere tilgjengelig, for eksempel gjennom digitale plattformer, tilsendt på e-post eller lignende. Både de som er medlem i en faggruppe og ordinære NSF-medlemmer er interessert i dette.

“ «Åpne webinarer, som jeg kan se/delta på når jeg har tid. Seminarer/kurs som har et godt faglig program, med ny forskning og temaer som er relevante for meg.»

En av respondentene

Et annet svarkategori som flere svar inngår i og som også knyttet til relevans av NSF's tilbud for medlemmer, er «større fokus på mitt fagfelt i NSF». Ca. hvert femte medlem blant ordinære medlemmer og ca. hver åttende medlem blant faggruppemedlemmer som svarte på spørsmålet, uttrykte behov for dette. Noen nevnte konkrete tiltak de ønsket seg, for eksempel opprettelse av en faggruppe som ivaretar deres fagfelt, men også generelle innspill om mer fokus på deres fagfelt. Svært mange ulike fagfelt ble nevnt i denne sammenheng.

“ «Jeg føler NSF har lite/manglende fokus på helseinformatikk (som er mitt fagområde) [...] E-helse omfatter så mye, mens helseinformatikk er mer snevert.»

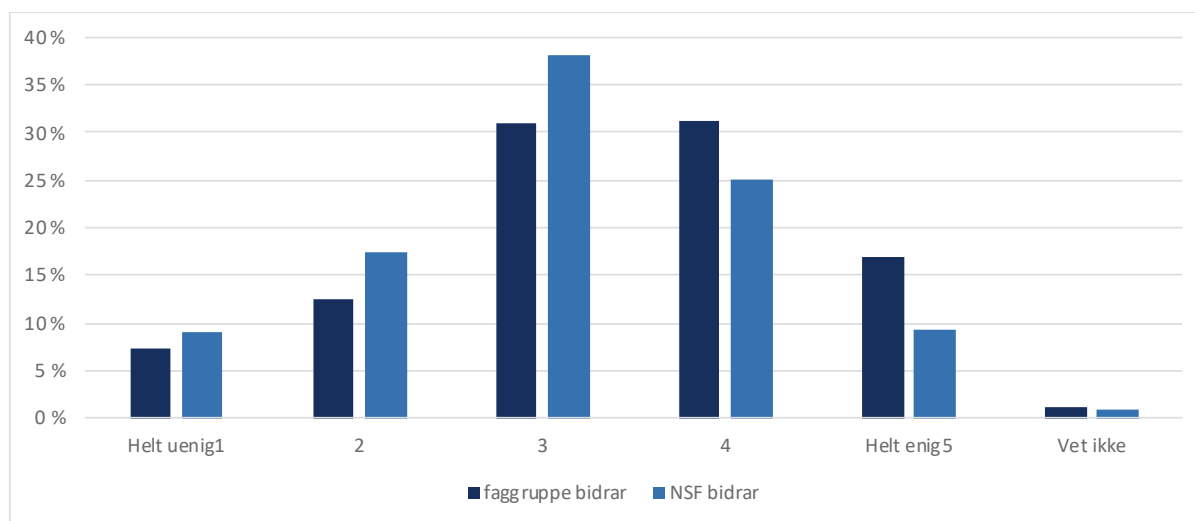
En av respondentene

En betydelig andel av de åpne svarene (ca. hver syvende respondent uavhengig av faggruppemedlemskap) svarte at NSF kan styrke deres faglige engasjement gjennom bedre arbeid for sterkere rettigheter og høyere lønn for sykepleiere. Blant annet ble det nevnt av flere at de burde få rett på tid til faglig utvikling som en del av arbeidstiden. Når det kommer til ønsket om høyere lønn, ble det trukket frem av mange at man får mer motivasjon til å engasjere og utvikle seg faglig dersom man opplever at man får rettferdig betalt for jobben man gjør.

8.6 Faggruppene er viktig for medlemmenes faglige engasjement

For faggruppemedlemmers faglige engasjement er faggruppene viktigere enn NSF (snittpoeng 3,4 vs. 3,1 på en skala fra 1 til 5). Faggruppemedlemmer som omtaler seg med fagtittel svarer i større grad at medlemskapet i faggruppene bidrar til deres faglige engasjement (snittpoeng 3,6 vs. 3,2 på en skala fra 1 til 5).

Figur 8.12 Fordeling av svar på spørsmål «På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander «Medlemskapet i NSF bidrar sterkt til mitt faglige engasjement» og «Faggruppemedlemskapet bidrar sterkt til mitt faglige engasjement»», n(faggruppemedlem) = 1327.

Eldre medlemmer i NSF svarer oftere at de er faglig engasjerte og at NSF bidrar til deres faglige engasjement. Dette gjelder både faggruppemedlemmer og de som ikke er medlem i en faggruppe.

Når det gjelder spørsmål om i hvilken grad medlemskapet i faggruppene bidrar til medlemmenes faglige engasjement, svarer eldre også her i større grad enn de yngre at faggruppene bidrar er viktig.

Faggruppemedlemmer som på spørsmålet «På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstand: Faggruppemedlemskapet bidrar sterkt til mitt faglige engasjement» oppga ett, to eller tre poeng (det vil si de vurderte at faggruppemedlemskapet ikke bidrar særlig mye) ble stilt et oppfølgingsspørsmål om hva som skal til for at faggruppemedlemskapet skal bidra mer. Respondentene fikk mulighet til å skrive sine svar som fritekst og 146 personer oppga meningsfulle svar. Også her ble det nevnt av mange at mer og mer relevant faglig påfyll i form av kurs, arrangementer og formidling av fagrelatert informasjon er det som skal til. Mange ønsket seg også mer aktivitet, synlighet og engasjement fra deres faggruppe, både sentralt og lokalt.

“ «Får for lite «drypp» fra faggruppen. Trenger mer faglig påfyll. Per nå virker faggruppen å være helt død.»

En av respondentene

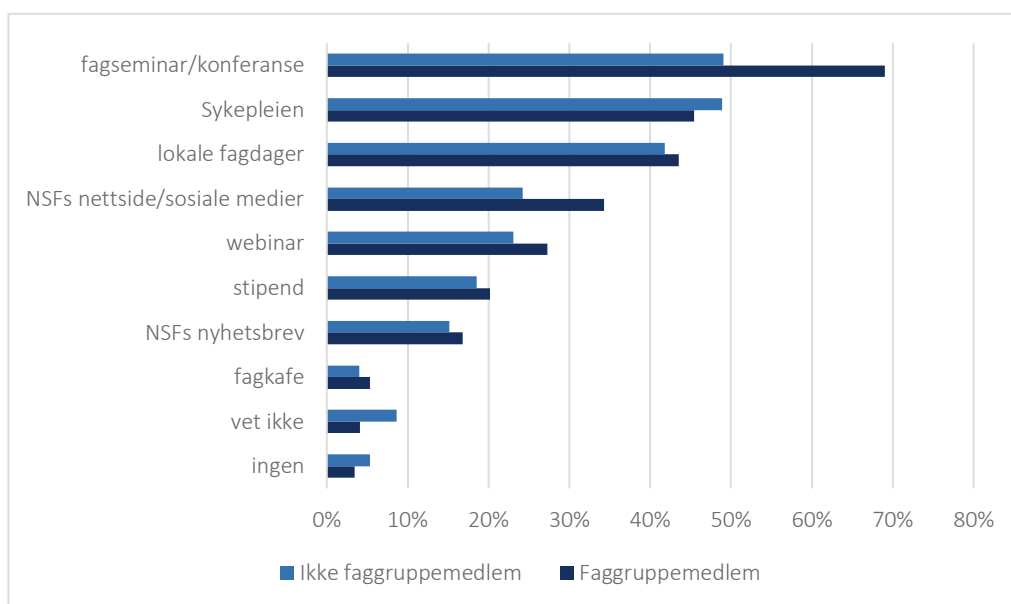
8.7 Tilbud som styrker engasjement

For å kunne forstå hvilke av NSF's tilbud som bidrar mest til medlemmenes faglige engasjement, har vi stilt respondentene i undersøkelsen følgende spørsmål «Hvilke tjenester/tilbud i regi av NSF er viktigst for ditt faglige engasjement?». Svarene viser at både medlemmer med og uten faggruppemedlemskap har relativt like tilbakemeldinger. Blant både faggruppemedlemmer og ikke-faggruppemedlemmer velger størst andel fagseminar/konferanse, etterfulgt av Sykepleien og lokale fagdager. Fagseminar/konferanse er viktige for en adskillig større andel av faggruppemedlemmer enn ordinære

medlemmer. Henholdsvis 69 prosent og 49 prosent krysset av for dette alternativet. Også NSF's nettsider/sosiale medier og webinar er viktige for flere av de med faggruppemedlemskap (henholdsvis 34 og 27 prosent) enn de uten (24 og 23 prosent). Sykepleien er viktig for litt flere av ikke-faggruppemedlemmene (49 prosent) enn faggruppemedlemmene (45 prosent).

Fagseminar peker seg ut som noe alle er interessert i på tvers av alder, men blant faggruppemedlemmer er det noe fallende andel når man beveger seg fra de yngre til de eldre aldersgruppene. Det ser ut som noe flere yngre, både med og uten faggruppemedlemskap, er interessert i fagkafé, webinar, lokale fagdager, NSF's nettside og stipend enn eldre medlemmer.

Figur 8.13 Fordeling av svar på spørsmål «Hvilke tjenester/tilbud i regi av NSF er viktigst for ditt faglige engasjement?», n(ikke faggruppemedlem) = 2111, n(faggruppemedlem) = 1315.

Kun rundt 5 prosent av respondentene svarer at ingen av NSF's tjenester er viktigst for deres faglige engasjement.

Oppsummert viser resultatene fra spørreundersøkelsen at de fleste er medlemmer i NSF på grunn av interessepolitikken, men at også faglig tilhørighet og engasjement er viktig for ganske mange. De aller færreste er medlem i NSF utelukkende på grunn av faggruppene, men for mange av faggruppemedlemmene (og til og med for noen ordinære medlemmer) er muligheten til å være med i en faggruppe en betydelig medvirkende årsak.

De fleste medlemmene i NSF mener at faggruppene ikke skal ha monopol på det faglige i sykepleierforbundet og at NSF skal bidra til alle medlemmers faglige engasjement, uavhengig om man er medlem i en faggruppe eller ikke. De fleste er enige i at alle nye medlemmer i NSF bør få tilbud om medlemskap i faggruppene, men en del er uenig i at medlemskapet skal være obligatorisk.

Det er forskjeller mellom ordinære medlemmer og faggruppemedlemmer når det gjelder flere aspekter, blant annet hva de identifiserer seg selv som i yrkessammenheng. De fleste faggruppemedlemmene omtaler seg selv i yrkessammenheng først og fremst med fagtittel eller bytter mellom yrkestittelen («sykepleier») og fagtittelen, mens de fleste ordinære medlemmene omtaler seg selv som «sykepleier». Dette henger sammen med utdannelsen de ulike medlemmene har: mens et stort flertall av faggruppemedlemmer har eller er under videreutdanning, er det kun halvparten så stor andel med

videreutdanning blant ordinære medlemmer. Utdanning har mye å si for viktigheten av den faglige identiteten til den enkelte. Faggruppemedlemskapet har kun middels stor betydning for medlemmenes faglige identitet.

De fleste av NSF's medlemmer har et sterkt faglig engasjement, og faggruppemedlemmer er enda mer engasjerte enn ikke-faggruppemedlemmer. Faggruppene bidrar til sine medlemmers faglige engasjement i større grad enn hva NSF gjør. Faggruppemedlemmer svarer likevel oftere enn ordinære medlemmer at NSF-medlemskapet bidrar sterkt til deres faglige engasjement også.

Faggruppene byr på faglig tilhørighet, oppdatert fagkunnskap, tilgang på et fagnettverk og andre ting som mange i NSF setter pris på. Kun 10 prosent av ikke-faggruppemedlemmer nevnte at de ikke var kvalifisert for medlemskap i en relevant faggruppe, så det er ikke kravet til medlemmers utdanning som er hovedbarrieren. Mangel på informasjon er imidlertid noe som mange tok opp som årsak til at de ikke er medlem i en faggruppe. Faggruppene er i dag lite kjent internt, både blant medlemmene og blant ansatte og de med verv i andre deler av NSF. Dette bør faggruppene og sykepleierforbundet sammen gjøre noe med dersom faggruppene skal få større plass i organisasjonen. Kun 13 prosent av de som ikke er medlem i en faggruppe i dag sier at det uansett er uaktuelt for dem å bli det. Dette tilsier at potensialet for å rekruttere flere er stort.

Referanser

Lavrakas, P. J. (2008). Encyclopedia of survey research methods, vol. 0, Sage Publications, Inc., Thousand Oaks, CA, [Besøkt 25. mars 2021]. Tilgjengelig fra:
<https://methods.sagepub.com/reference/encyclopedia-of-survey-research-methods/n271.xml>

NSF, 2011. Modell for faggruppens vedtekter.

NSF, 2019-2023. NSFs vedtekter 2019-2023. [Internett] Tilgjengelig fra:
https://www.nsf.no/sites/default/files/2021-01/nsfs_vedtekter_2019-2023_01.pdf

Vedlegg

A Spørreskjemaer

A.1 Spørreskjema medlemsundersøkelsen

Hei og takk for at du har vist interesse for vår undersøkelse!

Denne undersøkelsen handler om medlemskap, faglig tilknytning og engasjement hos NSF's medlemmer. Resultater fra undersøkelsen vil bli brukt i forbindelse med NSF's arbeid med utviklingsprosjektet i faggruppene. Prosjektet ble vedtatt på landsmøtet 2019 og skal legge frem sine anbefalinger til forbundsstyret i desember 2021. Du kan lese mer om prosjektet på [Utviklingsprosjekt faggruppene](#) (krever innlogging).

Det er frivillig å delta i undersøkelsen. Innsamlede data vil kun bli brukt til det ovennevnte formålet. Alle dataene blir anonymisert og ingen data vil kunne spores tilbake til deg. Alle data behandles konfidensielt og i tråd med gjeldende personvernregler.

NSF har engasjert Vista Analyse for å bistå med å gjennomføre undersøkelsen. Hvis du har spørsmål om undersøkelsen, kan du ta kontakt med Vista Analyse v/Maria Amundsen på e-post maria.amundsen@vista-analyse.no eller tlf. 47451138.

* Vil du delta?

Hvis du ønsker å delta i undersøkelsen må du krysse av i begge boksene under.

Ved å krysse av bekrefter du at du har mottatt og forstått informasjon om undersøkelsen.

Hvis du ikke ønsker å delta, kan du lukke dette vinduet.

- Jeg samtykker til å delta i spørreundersøkelsen
- Jeg godtar at innsamlede data kan brukes anonymt i forbindelse med NSF's "Utviklingsprosjekt faggruppene"

Ved å bruke knappene «Forrige» og «Neste» kan du navigere fram og tilbake i spørreskjemaet. Dine svar registreres fortløpende. Når du er ferdig, trykker du på knappen «Ferdig» på siste side i spørreskjemaet. Etter dette vil det ikke lenger være mulig å endre dine svar.

Klikk på knappen «Neste» for å komme til første spørsmål i spørreskjemaet.

Hvor gammel er du?

- 18-24 år
- 25-34 år
- 35-44 år
- 45-54 år
- 55-66 år
- 67-74 år
- 75 år eller eldre

* Hva er din høyeste sykepleiefaglige utdanning?

- Sykepleiestudent
- Sykepleier
- Sykepleier under spesialisering/videreutdanning
- Sykepleier med spesialisering/videreutdanning
- Sykepleier med mastergrad
- Sykepleier med ph.d

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Innen hvilket fagfelt som er relevant for sykepleie har du/tar du spesialisering/videreutdanning/masterutdanning? Det er mulig å velge flere relevante svaralternativer

- Akuttsykepleie
- Avansert klinisk allmennsykepleie (AKS, AGS)
- Astma og allergi
- Anestesisykepleie
- Barnesykepleie
- Bedriftssykepleie
- Dermatologi
- Diabetes
- E-helse
- Gastro

- Geriatri og demens
- Helse sykepleier
- Hygiene/smittevern
- Intensivsykepleie
- Jordmor
- Kardiologisk sykepleie
- Kreftsykepleie
- Ledelse
- Lungesykepleie
- Rehabilitering
- Nevrosykepleie
- Operasjonssykepleie
- Ortopedisk sykepleie
- Psykisk helse og rus/psykiatrisk sykepleie
- Revmatologi
- Slag
- Stomi
- Urologi
- Veiledning
- Øre-nese-hals
- Øye
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvor lenge har du vært medlem i NSF?

- Mindre enn 3 år
- 3-5 år
- 6-10 år
- 11-20 år
- 21-30 år
- 31-40 år
- Mer enn 40 år
- Vet ikke/Husker ikke

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilken fylkesorganisasjon hører du til?

- NSF Viken
- NSF Innlandet
- NSF Vestfold og Telemark
- NSF Agder
- NSF Rogaland
- NSF Vestland
- NSF Møre og Romsdal
- NSF Trøndelag
- NSF Nordland
- NSF Troms og Finnmark
- NSF Oslo

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hvor jobber du? Det er mulig å velge flere relevante svaralternativer

- Kommunehelsetjenesten
- Spesialisthelsetjenesten
- Universitets- og høyskolesektoren
- Privat sektor
- Annet

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hvilket tariffområde hører du til? Det er mulig å velge flere relevante svaralternativer

- Spekter helse
- KS
- Virke
- Oslo kommune
- Staten
- NHO
- Annet (vennligst spesifiser)

- Vet ikke

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilke verv har du i NSF? Det er mulig å velge flere aktuelle svaralternativer

- Tillitsvalgt
- Hovedtillitsvalgt
- Foretakstillitsvalgt/ konserntillitsvalgt
- Verv i fylkesstyret
- Verv i sentral faggruppe
- Verv i lokal faggruppe
- Andre verv
- Ingen verv

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hva er de viktigste årsakene til at du er medlem i NSF? Du kan velge opptil tre svaralternativer. Skriv ditt svar i tekstboksen under hvis du ikke finner et passende alternativ

- NSF gir meg mulighet for faglig engasjement
- NSF gir meg mulighet for kompetanseutvikling
- NSF gir meg faglig tilhørighet/tilknytning
- Jeg setter pris på medlemsfordelene
- NSF gir meg mulighet til å være medlem i (en) faggruppe(r)
- NSF ivaretar mine interesser innen lønns- og arbeidsvilkår
- Jeg synes det er viktig at arbeidstakere organiserer seg
- Juridisk bistand
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Kjenner du til at det finnes faggrupper tilknyttet NSF?

- Ja
 Nei

* Er du medlem i én eller flere faggrupper?

- Ja
 Nei

* Har du vært medlem i en eller flere faggrupper tilknyttet NSF tidligere?

- Ja
 Nei

Per i dag finnes det 36 ulike faggrupper som er tilknyttet NSF. Listen nedenfor viser hvilke faggrupper dette er.

* Vennligst hak av én eller flere faggrupper som ivaretar ditt interessefelt. Hvis ingen av faggruppene gjør det, kan du hake av for «Ingen» nederst på listen.

- Anestesisykepleierne NSF
 Bamesykepleierforbundet NSF

- Faglig gruppe av øyesykepleie NSF
- Jordmorforbundet NSF
- Landsgruppen av helsesykepleiere NSF
- Norsk selskap for sykepleieforskning NSF
- NSFs faggruppe av lungesykepleiere
- NSFs faggruppe av sykepleiere i gastroenterologi
- NSFs faggruppe av sykepleiere i rehabilitering
- NSFs faggruppe av sykepleiere i stomiomsorg
- NSFs faggruppe av sykepleiere i urologi
- NSFs faggruppe for diabetessykepleiere
- NSFs faggruppe for e-helse
- NSFs faggruppe for migrasjonshelse og flerkulturell sykepleie
- NSFs faggruppe for nevrosykepleie
- NSFs faggruppe for nyresykepleiere
- NSFs faggruppe for smittevern
- NSFs faggruppe for sykepleiere i astma og allergi
- NSFs faggruppe for sykepleiere i dermatologi og venerologi
- NSFs faggruppe for sykepleiere i geriatri og demens
- NSFs faggruppe for sykepleiere i ortopedi
- NSFs faggruppe for sykepleiere i revmatologi
- NSFs faggruppe for sykepleiere innen psykisk helse og rus
- NSFs faggruppe for undervisning, fagutvikling og forskning
- NSFs faggruppe for veiledere
- NSFs faggruppe for ØNH-sykepleiere
- NSFs faggruppe i videregående opplæring
- NSFs faggruppe for kreftsykepleiere
- NSFs landsgruppe av akuttisykepleiere
- NSFs landsgruppe av bedriftssykepleiere
- NSFs landsgruppe av intensivsykepleiere
- NSFs landsgruppe av kardiologiske sykepleiere
- NSFs landsgruppe av operasjonssykepleiere
- NSFs landsgruppe av sykepleieledere
- NSFs landsgruppe i slagsykepleie
- NSFs faggruppe for avansert klinisk allmennsykepleie

Ingen

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hva er de viktigste årsakene til at du ikke er medlem i en faggruppe? Du kan velge opptil tre svaralternativer. Skriv ditt svar i tekstboksen under hvis du ikke finner et passende alternativ.

- Jeg er ikke kvalifisert til medlemskap
- Ingen av de eksisterende faggruppene ivaretar mitt interessefelt
- Jeg kjenner ikke til hensikten med faggruppene
- Jeg kjenner ikke til hvilke fordeler medlemskap i en faggruppe kan gi meg
- Jeg kjenner ikke til hvilke aktiviteter faggruppene gjennomfører
- Jeg har aldri fått tilbud om å bli medlem i en faggruppe
- Jeg vet ikke hvordan jeg kan melde meg inn i en faggruppe
- Fordelene som medlemskapet i en faggruppe gir er ikke av interesse/nytte for meg
- Aktiviteter som faggruppene gjennomfører er ikke av interesse/nytte for meg
- Medlemskontingenten for faggruppen(e) er for høy
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Her finner du kort informasjon om formål med faggruppene tilknyttet NSF

A. Faggruppen er forpliktet til å følge NSF's formål og prinsipper og skal vektlegge de av NSF's prioriteringer som har generell og/eller spesiell gyldighet for faggruppens virkeområde.

B. Utover de formål som er spesifikke for den enkelte faggruppe skal hver faggruppe:

- Skape møteplass for fag- og kunnskapsutvikling
- Bidra til utvikling av faglig identitet og tilhørighet
- Bidra til utvikling, anvendelse og formidling av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- Bidra til samarbeid og utvikling av kompetansenettverk på tvers av faggruppetilhørighet
- Bidra til å utvikle strategier, systematisk arbeid og kompetanse innen NSF's fag- og helsepolitiske prioriteringer
- Bidra til å utvikle og videreutvikle utdanningsprogrammer av høy kvalitet for sitt fagområde

* Hva som skal til for at du velger å bli medlem i en faggruppe i NSF? Du kan velge opptil tre svaralternativer. Skriv ditt svar i tekstboksen under hvis du ikke finner et passende alternativ.

- Mer informasjon om hensikten med faggruppene
- Mer informasjon om fordeler av å være medlem i en faggruppe
- Mer informasjon om faggruppens aktiviteter
- Lavere kontingent for medlemskap i en faggruppe
- At det opprettes en faggruppe som ivaretar mitt/mine interessefelt
- At aktuelle faggrupper tilbyr tjenester og aktiviteter som jeg kan få nytte av
- At aktuelle faggrupper gir meg andre fordeler enn de som tilbys i dag
- Noen jeg kjenner må være medlem i en faggruppe
- Det er uansett uaktuelt for meg å være medlem i en faggruppe
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Du svarte at du vil bli medlem i en faggruppe(r) hvis det opprettes faggruppe(r) som ivaretar ditt/dine interessefelt. Vennligst spesifiser hvilke(t) interessefelt det er.

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Du svarte at du vil bli medlem hvis faggruppen(e) som representerer ditt/dine interessefelt tilbyr tjenester og/eller aktiviteter som du kan få nytte av. Vennligst spesifiser hvilke aktiviteter dette kan være.

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Du svarte at du vil bli medlem hvis faggruppen(e) som representerer ditt/dine interessefelt gir deg andre fordeler enn de som tilbys i dag. Vennligst spesifiser hvilke fordeler dette kan være.

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilke(n) faggruppe(r) er du medlem i? Det er mulig å velge flere aktuelle svaralternativer

- Anestesisykepleierne NSF
- Barnesykepleierforbundet NSF
- Faglig gruppe av øyesykepleiere NSF
- Jordmorforbundet NSF
- Landsgruppen av helsesykepleiere NSF
- Norsk selskap for sykepleieforskning NSF
- NSF's faggruppe av lungesykepleiere
- NSF's faggruppe av sykepleiere i gastroenterologi
- NSF's faggruppe av sykepleiere i rehabilitering
- NSF's faggruppe av sykepleiere i stomiomsorg
- NSF's faggruppe av sykepleiere i urologi
- NSF's faggruppe for diabetessykepleiere
- NSF's faggruppe for e-helse
- NSF's faggruppe for migrasjonshelse og flerkulturell sykepleie
- NSF's faggruppe for nevrosykepleiere
- NSF's faggruppe for nyresykepleiere
- NSF's faggruppe for smittevern
- NSF's faggruppe for sykepleiere i astma og allergi
- NSF's faggruppe for sykepleiere i dermatologi og venerologi
- NSF's faggruppe for sykepleiere i geriatri og demens
- NSF's faggruppe for sykepleiere i ortopedi
- NSF's faggruppe for sykepleiere i revmatologi
- NSF's faggruppe for sykepleiere innen psykisk helse og rus
- NSF's faggruppe for undervisning, fagutvikling og forskning
- NSF's faggruppe for veiledere
- NSF's faggruppe for ØNH sykepleiere
- NSF's faggruppe i videregående opplæring
- NSF's faggruppe for kreftsykepleiere
- NSF's landsgruppe av akuttisykepleiere
- NSF's landsgruppe av bedriftssykepleiere
- NSF's landsgruppe av intensivsykepleiere

- NSFs landsgruppe av kardiologiske sykepleiere
- NSFs landsgruppe av operasjonssykepleiere
- NSFs landsgruppe av sykepleieledere
- NSFs landsgruppe i slagsykepleie
- NSFs faggruppe for avansert klinisk allmennsykepleie

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hva er de viktigste årsakene til at du er medlem i en faggruppe(r)? Du kan velge opptil tre svaralternativer. Skriv ditt svar i tekstboksen under hvis du ikke finner et passende alternativ.

- Jeg kjenner én/flere som er medlemmer i en faggruppe
- Faggruppen(e) gir meg nyttige medlemsfordeler
- Faggruppen(e) tilbyr nyttige tjenester og/eller aktiviteter
- Faggruppen(e) gir meg utløp for faglig engasjement
- Faggruppen(e) gir meg mulighet for kompetanseutvikling
- Faggruppen(e) gir meg faglig tilhørighet/tilknytning
- Faggruppen(e) gir meg tilgang på et faglig nettverk
- Faggruppen(e) gir meg tilgang til oppdatert fagkunnskap
- Faggruppen(e) gir meg mulighet til å delta i utviklingen av mitt fagområde
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, hvor viktig det er for deg at

	Ikke viktig i det hele tatt					Svært viktig	Vet ikke
	1	2	3	4	5		
Det finnes faggrupper i NSF	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faggruppene får frem gode talspersoner for faget	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faggruppene gir tilgang til faglige møteplasser	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Faggruppene gir tilgang til faglige oppdateringer	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilke tjenester og/eller tilbud i regi av din(e) faggruppe(r) har du brukt de siste tre årene?

- Fagseminarer/konferanser
- Fagkafé
- Webinarer
- Lokale fagdager
- Tilgang til fagnettverk
- Faggruppen(e)s nettsider
- Faggruppen(e)s sosiale medier
- Faggruppen(e)s fagtidsskrift(-er)
- Faggruppen(e)s nyhetsbrev
- Stipend
- Annet (vennligst spesifiser)

- Ingen

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilke tjenester og/eller tilbud i regi av din(e) faggruppe(r) er mest nyttige for deg?

- Fagseminarer/konferanser
- Fagkafé
- Webinarer
- Lokale fagdager
- Tilgang til fagnettverk
- Faggruppen(e)s nettsider
- Faggruppen(e)s sosiale medier
- Faggruppen(e)s fagtidsskrift(-er)
- Faggruppen(e)s nyhetsbrev
- Stipend
- Annet (vennligst spesifiser)

- Ingen er spesielt nyttige

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hvilke tjenester/tilbud ønsker du at din(e) faggruppe(r) skal tilby i tillegg til de som finnes i dag? Hvis du ikke ønsker deg flere/andre tjenester/tilbud, kan du gå videre til neste spørsmål

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvor ofte har du i din rolle som tillitsvalgt hatt kontakt/samarbeid med representanter for én eller flere faggrupper i NSF i løpet av det siste året?

- Har ikke hatt kontakt
- 1-2 ganger
- 3-5 ganger
- 6-10 ganger
- Mer enn 10 ganger
- Vet ikke

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, hvor bra eller dårlig fungerte samarbeidet? Hvis du har hatt mange ulike erfaringer, vennligst svar om den siste erfaringen du har hatt

Svært dårlig

1

2

3

4

Svært bra

5

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hvilke forventinger har du som tillitsvalgt til samarbeid med faggrupperepresentanter? Vennligst skriv kort om det viktigste

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Slik det er i dag kan et medlem i NSF velge å melde seg inn i en faggruppe tilknyttet NSF eller la være. En mulighet som vurderes av NSF nå, er at alle medlemmer i NSF også skal være medlemmer i et eller flere faglige fellesskap som faggruppene.

* På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt uenig					Helt enig
	1	2	3	4	5	
Medlemskap i NSF skal ivareta medlemmenes behov for faglig engasjement, også for dem som ikke er medlem i en faggruppe	☐	☐	☐	☐	☐	
Nye medlemmer skal få tilbud om medlemskap i en faggruppe i det de melder seg inn i NSF	☐	☐	☐	☐	☐	
Medlemskapet i NSF skal inkludere medlemskap i en faggruppe, og alle medlemmer må selv velge medlemskap i en faggruppe idet de melder seg inn i NSF	☐	☐	☐	☐	☐	

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Vi vil nå stille deg noen spørsmål om din faglige identitet og ditt faglige engasjement.

Med **faglig identitet** mener vi opplevelsen av deg selv som bærer, formidler og utøver av et bestemt fag med spesielle kjennetegn. Faglig identitet består av oppfatning av egen kompetanse, og av hvilke kunnskaper, verdier og holdninger yrkesbakgrunnen representerer.

Med **faglig engasjement** mener vi interesse for og/eller aktiv deltakelse i fagrelatert arbeid og aktiviteter.

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Først vil vi spørre deg om din *faglige identitet*.

Din faglige identitet kan være først og fremst knyttet til din fagbakgrunn i bred forstand (sykepleiefaget) eller til et spesielt fagområde (f.eks. intensivsykepleier, jordmor, sykepleieleder, helsesykepleier, geriatrisk sykepleier mv.).

* Hvilke av følgende alternativer passer best for deg?

- I yrkessammenheng omtaler jeg meg selv først og fremst som sykepleier
- I yrkessammenheng omtaler jeg meg selv først og fremst med fagtitel knyttet til mitt fagområde
- I yrkessammenheng omtaler jeg meg selv noen ganger som sykepleier og andre ganger med fagtitel knyttet til mitt fagområde

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, hvor viktig er denne faglige tilknytningen/identiteten for deg?

Ikke viktig i det hele tatt					Svært viktig	
1	2	3	4	5	Vet ikke	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, hvor viktig er medlemskapet i NSF's faggruppe(r) for din faglige identitet?

Ikke viktig i det hele tatt					Svært viktig	
1	2	3	4	5	Vet ikke	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Nå vil vi stille deg noen få spørsmål om ditt *faglige engasjement*.

Med faglig engasjement mener vi interesse for og/eller aktiv deltakelse i fagrelatert arbeid og aktiviteter.

* På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt uenig				Helt enig		
	1	2	3	4	5	Vet ikke	
Jeg har et sterkt faglig engasjement	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Medlemskapet i NSF bidrar sterkt til mitt faglige engasjement	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hva skal til for at medlemskapet ditt i NSF skal bidra mer til ditt faglige engasjement?

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, hvor enig eller uenig er du i følgende påstand:

	Helt uenig				Helt enig		
	1	2	3	4	5	Vet ikke	
Medlemskapet i <u>faggruppe(r)</u> bidrar sterkt til mitt faglige engasjement	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Hva skal til for at ditt medlemskap i faggruppe(r) bidrar mer til ditt faglige engasjement?

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* Hvilke tjenester/tilbud i regi av NSF er viktigst for ditt faglige engasjement?

- Fagseminarer/konferanser
- Fagkafe
- Webinarer
- Lokale fagdager
- NSFs nettsider og/eller sosiale medier
- Sykepleien
- NSFs nyhetsbrev
- Tildeling av stipend
- Vet ikke
- Annet (vennligst spesifiser)

- Ingen er spesielt nyttige

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

* På en skala fra 1 til 5, i hvilken grad opplever du at du kan påvirke prosesser og beslutninger som tas av følgende organer i NSF:

	I svært liten grad				I svært stor grad	
	1	2	3	4	5	Vet ikke
Tillitsvalgsapparatet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fylkesstyret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Forbundsstyret	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Landsmøtet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sentralt fagforum	☐	☐	☐	☐	☐	☐
NSF totalt sett	☐	☐	☐	☐	☐	☐

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

* Har du behov for sterkere påvirkningsmuligheter i NSF?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

* I hvilke organer i NSF ønsker du å få sterkere påvirkningsmuligheter? Det er mulig å velge flere aktuelle svaralternativer

- Tillitsvalgsapparatet
- Fylkestyret
- Forbundsstyret
- Landsmøtet
- Sentralt fagforum
- NSF totalt sett
- Annet (vennligst spesifiser)

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Du har besvart alle våre spørsmål. Dersom du har kommentarer til ett eller flere temaer som vi tok opp i spørreskjemaet, vennligst skriv de her:

NORSK
SYKEPLEIERFORBUND

Du er nå ferdig med undersøkelsen og dine svar er registrert.
På vegne av NSF og Vista Analyse vil vi takke deg for deltakelsen!

A.2 Intervjuguide Fag- og helsepolitisk avdeling

Intervjuguide

Faggrupper i NSF: organisering og samhandling

Roller og oppgavefordeling

1. Hvilke roller og oppgaver har faggruppene i samarbeidsprosesser med Fag- og helsepolitisk avdeling?
2. Er dagens fordeling av roller og oppgaver i NSF hensiktsmessig for organisasjonen? Hvis ikke, hvordan bør rollene og oppgavene fordeles?

Bidrag til å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål

NSF's formål er flerfoldig, med samfunnspolitisk, fagpolitisk og interessepolitisk forankring.

Samfunnspolitisk skal NSF:

- påvirke samfunnsforholdene til beste for befolkningens helse
- påvirke utviklingen av helsetjenesten slik at den til enhver tid er rettet mot å fremme helse, forebygge og bidra til å løse befolkningens helseproblemer
- påvirke helsetjenestetilbudet slik at det tilfredsstiller befolkningens krav og behov når det gjelder kvalitet og tilgjengelighet
- arbeide for at målet om likestilling mellom kvinner og menn virkeliggjøres på alle områder
- fremme internasjonal forståelse og solidaritet og kjempe for et samfunn bygget på flerkulturell forståelse og likeverd

Fagpolitisk skal NSF:

- påvirke sykepleierutdanningen i samsvar med sykepleietjenestens behov
- utvikle sykepleietjenesten og sykepleiefaget i samsvar med befolkningens behov for sykepleie - tilrettelegge og bidra til at sykepleierne kan utvikle sin faglige kompetanse
- videreutvikle en høy etisk sykepleiefaglig standard blant sykepleiere

Interessepolitisk skal NSF:

- ivareta sykepleiernes organisatoriske, faglige, kompetanseutviklende, lønns- og arbeidsvilkår.

3. Hvilke av NSF's fag- og helsepolitiske formål har faggruppene best forutsetninger til å kunne bidra med å ivareta?
4. I hvilken grad bidrar faggruppen(e) med å ivareta NSF's fag og helsepolitiske formål i dag?
5. Hvordan kan faggruppene bidra til å ivareta NSF's fag og helsepolitiske formål i større grad enn i dag?
6. Hvilket, hvis noen, bidrag fra faggruppene er ønskelig fra Fag- og helsepolitisk avdeling sitt ståsted?
7. Hvordan bidrar Fag- og helsepolitisk avdeling i faggruppene's arbeid rundt det å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål i dag?

Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid

8. I hvilken grad og hvordan samhandler faggruppene og Fag- og helsepolitisk avdeling om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid i dag?
9. Har Fag- og helsepolitisk avdeling behov for å benytte seg av kompetansen i faggruppene?
10. Har faggrupper nødvendige ressurser for å samhandle om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid?
11. Er det, etter det dere har erfart, nyttig/av interesse for faggruppene å samhandle om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid? Hvis nei, hvorfor ikke?
12. Hvis man ser bort ifra faggruppens interesse og tilgang på ressurser, hvilke, hvis noen, andre barrierer som forhindrer faggrupper fra å samhandle om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid i større grad enn i dag?
13. Har deres avdeling nødvendige ressurser for å samhandle med faggruppene om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid? Hvis nei, hvilke ressurser er det behov for?
14. Hvis det er behov, hva skal til for at faggruppene samhandler om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid mer enn i dag?

Organisering av faggruppene

15. Hvilke fordeler og ulemper har dagens organisering av faggruppene i NSF?

Medlemsdemokrati

Sammendrag av faggruppens rettigheter i NSF

i henhold til NSF's vedtekter 2019-2023

- Alle faggrupper har egne sentrale styrer, og flere har også lokale fagstyrer.
- En gang årlig arrangerer fylkesstyret lokal fagpolitisk konferanse der lokale faggrupeledere, eventuelle kontaktpersoner for faggrupper som ikke har opprettet lokal faggruppe, fylkesstyret og fylkesleddets hovedtillitsvalgte deltar. Formålet er å involvere faggruppene i arbeidet med interesse-, fag- og samfunnspolitikk, sikre lokal involvering og oppfølging av sentrale planer, samt bidra til økt samhandling mellom hovedtillitsvalgte, lokale faggrupper og fylkesstyret.
- To felles representanter for lokale faggruppemedlemmer (disse velges på lokal fagpolitisk konferanse av lokale faggrupeledere/ kontaktpersoner) møter i fylkesstyret med uttale- og forslagsrett.
- Lokale faggrupeledere og felles representant i fylkesstyret for lokale faggruppemedlemmer, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar på fylkesmøter uten stemmerett, men med uttale- og forslagsrett.
- Faggruppens ledere danner et sentralt fagforum som avholdes minst to ganger årlig for å ivareta koordinering, erfaringsutveksling, informasjonsspredning, innspill til NSF's fag- og helsepolitiske målsettinger, drift og andre oppgaver i relasjon til faggruppens formål og funksjon i NSF.
- Leder av sentralt fagforum, med sin stedfortreder som personlig vararepresentant, møter i forbundsstyret med uttale- og forslagsrett.
- Sentrale faggrupeledere eller deres stedfortredere, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar i landsmøte med forslags- og uttalerett, uten stemmerett.

16. Hvilken rolle bør faggruppene ha i NSF's medlemsdemokrati?
17. Angående dagens organisering av Sentralt fagforum: Hvilke fordeler og ulemper har prinsippet om at hver faggruppe er representert ved sin leder, sammenliknet med et alternativ der antall medlemmer i en faggruppe avgjør antall representanter fra en faggruppe?
18. *Leder av Sentralt Fagforum blir valgt av faggruppeledere. Leder av Sentralt Fagforum har uttale- og forslagsrett i forbundsstyret.* Hvilke fordeler og ulemper for NSF som helhet har en slik representasjon?
19. I hvilken grad har faggrupper en påvirkningskraft i NSF i dag?
20. Hvilke konsekvenser for faggruppene ville det fått dersom faggruppene skulle få stemmerett i:
  - Fylkesstyrene
  - Forbundsstyret
  - Landsmøtet?
21. Hvilke konsekvenser for NSF som organisasjon ville det fått dersom faggruppene skulle få stemmerett i:
  - Fylkesstyrene
  - Forbundsstyret
  - Landsmøtet?
22. Hvis man skulle starte med et blankt ark, hvordan bør faggruppene organiseres?
23. Vi har nå stilt de spørsmålene vi ønsket å snakke om. Er det noe annet enn det vi har spurt om du ønsker å tilføye i forbindelse med temaene som ble tatt opp?

Takk for deltakelsen i intervjuet!

A.3 Intervjuguide Sentrale faggruppelidere

Intervjuguide

Faggrupper i NSF: organisering og samhandling

Roller og oppgavefordeling

1. Hvilke roller og oppgaver har faggruppene i NSF?
2. Er dagens fordeling av roller hensiktsmessig for din faggruppe?
3. Er dagens fordeling av oppgaver hensiktsmessig for din faggruppe?
  - Hvis ikke, hvordan bør rollene og oppgavene fordeles?

Samhandling om fag- og helsepolitisk arbeid

1. I hvilken grad og hvordan samhandler din faggruppe om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid i dag?
2. Hvilke ressurser trenger faggruppene for å bidra i NSF's fag- og helsepolitisk arbeid?
3. I hvilken grad er det nyttig for din faggruppe å samhandle om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid?
4. Hvis man ser bort ifra hvor nyttig det er for din faggruppe og deres tilgang på ressurser, finnes det andre barrierer som forhindrer din faggruppe fra å samhandle om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid i større grad enn i dag? Hvis ja, hvilke?
5. Hva skal til for at din faggruppe samhandler mer om NSF's fag- og helsepolitiske arbeid?

Bidrag til å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål

Om NSF's formål

i henhold til §2 i NSF's vedtekter 2019-2023

NSF's formål er flerfoldig, med samfunnspolitisk, fagpolitisk og interessepolitisk forankring.

Samfunnspolitisk skal NSF:

- påvirke samfunnsforholdene til beste for befolkningens helse
- påvirke utviklingen av helsetjenesten slik at den til enhver tid er rettet mot å fremme helse, forebygge og bidra til å løse befolkningens helseproblemer
- påvirke helsetjenestetilbudet slik at det tilfredsstillende befolkningens krav og behov når det gjelder kvalitet og tilgjengelighet
- arbeide for at målet om likestilling mellom kvinner og menn virkeliggjøres på alle områder
- fremme internasjonal forståelse og solidaritet og kjempe for et samfunn bygget på flerkulturell forståelse og likeverd

Fagpolitisk skal NSF:

- påvirke sykepleierutdanningen i samsvar med sykepleietjenestens behov
- utvikle sykepleietjenesten og sykepleiefaget i samsvar med befolkningens behov for sykepleie - tilrettelegge og bidra til at sykepleierne kan utvikle sin faglige kompetanse
- videreutvikle en høy etisk sykepleiefaglig standard blant sykepleiere

Interessepolitisk skal NSF:

- ivareta sykepleierne organisatoriske, faglige, kompetanseutviklende, lønns- og arbeidsvilkår.

6. Hvilke av NSF's fag- og helsepolitiske formål har din faggruppe best forutsetning til å kunne bidra med å ivareta?
7. I hvilken grad bidrar din faggruppe med å ivareta NSF's fag og helsepolitiske formål i dag?
8. Hvordan kan faggruppene bidra med å ivareta NSF's fag- og helsepolitiske formål i større grad enn i dag?

Organisering av faggruppene

9. Hvor bra eller dårlig fungerer dagens organisering av faggruppene?
  - Med tanke på organisering av faggruppene *som en del av NSF*
  - Med tanke på *intern organisering* i faggruppene

Medlemsdemokrati

Sammendrag av faggruppenes rettigheter i NSF

i henhold til NSF's vedtekter 2019-2023

- Alle faggrupper har egne sentrale styrer, og flere har også lokale fagstyrer.
- En gang årlig arrangerer fylkesstyret lokal fagpolitisk konferanse der lokale faggrupeledere, eventuelle kontaktpersoner for faggrupper som ikke har opprettet lokal faggruppe, fylkesstyret og fylkesleddets hovedtillitsvalgte deltar. Formålet er å involvere faggruppene i arbeidet med interesse-, fag- og samfunnspolitikk, sikre lokal involvering og oppfølging av sentrale planer, samt bidra til økt samhandling mellom hovedtillitsvalgte, lokale faggrupper og fylkesstyret.
- To felles representanter for lokale faggruppemedlemmer (disse velges på lokal fagpolitisk konferanse av lokale faggrupeledere/ kontaktpersoner) møter i fylkesstyret med uttale- og forslagsrett.
- Lokale faggrupeledere og felles representant i fylkesstyret for lokale faggruppemedlemmer, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar på fylkesmøter uten stemmerett, men med uttale- og forslagsrett.
- Faggruppenes ledere danner et sentralt fagforum som avholdes minst to ganger årlig for å ivareta koordinering, erfaringsutveksling, informasjonsspredning, innspill til NSF's fag- og helsepolitiske målsettinger, drift og andre oppgaver i relasjon til faggruppenes formål og funksjon i NSF.
- Leder av sentralt fagforum, med sin stedfortreder som personlig vararepresentant, møter i forbundsstyret med uttale- og forslagsrett.
- Sentrale faggrupeledere eller deres stedfortredere, i den grad disse ikke er valgt som delegater, deltar i landsmøte med forslags- og uttalerett, uten stemmerett.

10. Hvilken rolle bør faggruppene ha i NSF's medlemsdemokrati?

11. *I vedtektene står det om Sentralt Fagforum at 'Faggruppenes ledere danner et Sentralt fagforum som avholdes minst to ganger årlig for å ivareta koordinering, erfaringsutveksling, informasjonsspredning, innspill til NSF's fag- og helsepolitiske målsettinger, drift og andre oppgaver i relasjon til faggruppenes formål og funksjon i NSF'.*

Hva tenker du om funksjonen til Sentralt Fagforum slik den er definert i dag?

12. Angående dagens organisering av Sentralt fagforum: Er prinsippet om at hver faggruppe er representert ved sin leder hensiktsmessig for NSF's medlemsdemokrati?

13. I hvilken grad har faggrupper en påvirkningskraft i NSF i dag?

14. *Det er to representanter fra samtlige lokale faggrupper i fylkesstyrene (tre i NSF Viken) og disse velges for to år av gangen på lokal fagpolitisk konferanse.*

15. *Leder av Sentralt Fagforum blir valgt av faggrupeledere. Leder av Sentralt Fagforum har uttale- og forslagsrett i forbundsstyret.*

Hvilke fordeler og ulemper for din faggruppe og alle faggrupper har en slik representasjon?

16. Hvilke konsekvenser for faggruppene ville det fått dersom faggruppene skulle få stemmerett i:

- Fylkesstyrene

- Forbundsstyret
  - Landsmøtet?
17. Hvilke konsekvenser for NSF som organisasjon ville det fått dersom faggruppene skulle få stemmerett i:
- Fylkesstyrene
  - Forbundsstyret
  - Landsmøtet?
18. Hvis man skulle starte med et blankt ark, hvordan bør faggruppene organiseres? Hvilke roller og oppgaver bør de ha i NSF?
19. Vi har nå stilt de spørsmålene vi ønsket å snakke om. Er det noe annet enn det vi har spurt om du ønsker å tilføye i forbindelse med temaene som ble tatt opp?

Takk for deltakelsen i intervjuet!

A.4 Interessefelt med tanke på faggruppemedlemskap (respondentenes svar)

Respondentenes oppgitte interessefelt (omformulert og gruppert) «Du svarte at du vil bli medlem i en faggruppe(r) hvis det opprettes faggruppe(r) som ivaretar ditt/dine interessefelt. Vennligst spesifiser hvilke(t) interessefelt det er.»	Antall respondenter som oppga dette interessefeltet (n=260)
Palliasjon	24
Psykisk helse og rus	17
Ledelse	16
Akutt (-helse, -medisin, -sykepleie, AMK)	15
Geriatrici/ eldreomsorg, -aktivisering	13
Sårsykepleie	12
Legevakt	10
Psykisk utviklingshemming/funksjonsnedsettelse	9
Infeksjonssykepleie, -medisin	8
Demens	7
Fertilitet, IVF, assistert befruktning	7
Gynekologi	7
Administrasjon, kontor og ledelse	6
Hjemmesykepleie	6
Prehospital	6
Rehabilitering (hverdags-, hjemme-)	6
Saksbehandling, forvaltning, tildelingskontor	6
Ambulans	5
Barn og unge, barnehelse	5
Forebyggende helsearbeid /Livsstil / Helsefremmed arbeid /Egenmestring	5
Helserett / saksbehandling / forvaltning av lovtekster	5
Kommunehelsetjeneste, Helsehus	5
Nyfødt medisin	4
Familieterapi	3
Folkehelse	3
Kar / thorax kirurgi	3
Pasient (-sikkerhet, -koordinering, -hotell)	3
Postoperativ sykepleie	3
Sexologi	3
Smertebehandling	3
Smittevern	3
Terapi (kognitiv, par- og gruppeterapi, traume-)	3
Veiledning	3
Velferdsteknologi	3
Anestesi	2
Beredskap og sikkerhet	2
Dermatologi	2
Diakoni	2
Fagutviklingssykepleier/fagsykepleier	2
Forvaltning av helse og omsorgstjenester	2
Gastro, kirurgisk gastro	2
Hematologi	2
Indremedisin	2
Kreft	2
Kvinnehelse	2
Multifunksjonshemmede barn og unge	2
Operasjonssykepleie	2
Ortopedi	2
Plastisk kirurgi	2
Terapi (kognitiv, par- og gruppeterapi)	2
Åndelig omsorg	2
Akupunktur	1
Alternativ behandling	1
Arbeid i botjeneste	1

Atferdsforstyrrelser	1
Autisme	1
Avansert sykepleie ved kronisk sykdom	1
Barn og unges psykiske helse	1
Behandling av kroniske sår	1
Beredskapshjem	1
Blodbankarbeid	1
Dagkirurgen	1
Eldre (-omsorg, -aktivisering)	1
Epilepsi	1
Familievern	1
Forebyggende helsearbeid /Helsefremmed arbeid	1
Forsvaret	1
Frekvensterapi	1
Frivillighet	1
Generell sykepleie	1
Habilitering	1
Helse IKT	1
Helsesykepleier	1
Hjertesyke	1
Huntington sykdom	1
Intensiv	1
Intensiv psykiatrisk	1
Jordmor	1
Klinisk nevrofysiologi	1
Kliniske forskningsposter	1
Koordinerende sykepleier	1
Kosmetisk Dermatologisk Sykepleie	1
Kostholdsbehandling	1
Kultur	1
Lindrende omsorg	1
Lunge	1
Nevrologi	1
Nyresykepleie	1
Psykoterapi	1
Reisemedisin	1
Rettspsykiatri	1
Revmatologi	1
Skjæringsfeltet helse/samfunn/politikk for byråkrater i staten	1
Somatisk kirurgisk sengepostarbeid	1
Systemisk forståelsesmodell	1
Tilrettelagte tjenester	1
Tuberkulose	1
Tverrfaglig i hjemmesykepleien	1
Vibrasjonsterapi	1

Vista Analyse AS
Meltzers gate 4
0257 Oslo

post@vista-analyse.no
vista-analyse.no